Strategia Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność na okres programowania PROW 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej

28.05.2018r.

Autor: Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej

Spis treści

1 ROZDZIAŁ I CHARAKTERYSTYKA LGD 3
2 ROZDZIAŁ II PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR 7
3 ROZDZIAŁ III DIAGNOZA - OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI 12
4 ROZDZIAŁ IV ANALIZA SWOT 26
5 ROZDZIAŁ V CELE I WSKAŹNIKI 27
6 ROZDZIAŁ VI SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU 47
7 ROZDZIAŁ VII PLAN DZIAŁANIA 51
8 ROZDZIAŁ VIII BUDŻET LSR 51
9 ROZDZIAŁ IX PLAN KOMUNIKACJI 53
10 ROZDZIAŁ X ZINTEGROWANIE 54
11 ROZDZIAŁ XI MONITORING I EWALUACJA 58
12 ROZDZIAŁ XII STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO 58
13 WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY 59
14 ZAŁĄCZNIKI DO LSR 59

1 Rozdział I Charakterystyka LGD

1.1 Nazwa LGD

Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej.

1.2 Zwięzły opis obszaru w szczególności zawierający liczbę i nazwy gmin, ich powierzchnię i liczbę .

LGD Ziemi Kraśnickiej prowadzi swoją działalność na terenie 9 gmin, wchodzących w skład powiatu kraśnickiego. Są to gminy wiejskie: Dzierzkowice, Gościeradów, Kraśnik, Szastarka, Trzydnik Duży, Urzędów, Wilkołaz i Zakrzówek oraz gmina miejsko-wiejska - Annopol. Obszar LGD Ziemi Kraśnickiej położony jest w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego, na granicy z województwem świętokrzyskim. Od północy graniczy z powiatem opolskim, od wschodu z powiatem lubelskim, wschodnią część granicy południowej dzieli z powiatem janowskim i województwem podkarpackim, natomiast zachodnią z województwem świętokrzyskim. Zachodnią granicę obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej wyznacza Wisła.

Tabela 1.Powierzchnia gmin wchodzących w skład LGD Ziemi Kraśnickiej.

Gmina	Powierzchnia gminy w ha	Powierzchnia gminy w km^2	Procentowy udział w powierzchni zajmowanej w LGD	Ludność obszaru
Gmina Annopol - ogółem	15 113	151	15,4	9036
Gmina Dzierzkowice	8 729	87	8,9	5414
Gmina Gościeradów	15 929	159	16,3	7400
Gmina Kraśnik	10 466	105	10,7	7387
Gmina Szastarka	7 331	73	7,5	5957
Gmina Trzydnik Duży	10 411	104	10,6	6634
Gmina Urzędów	11 854	119	12,1	8787
Gmina Wilkołaz	8 170	82	8,3	5523
Gmina Zakrzówek	9 917	99	10,1	6823
Razem:	97 920	979	100,0	62961

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poszczególne gminy różnią się pod względem zajmowanej powierzchni – większość z nich mieści się w przedziale pomiędzy 80 a 160 km^2. Największą gminą jest gmina Gościeradów (159 km^2), następnie gmina Annopol (151 km^2). Cztery gminy: Dzierzkowice, Szastarka, Wilkołaz i Zakrzówek zajmują powierzchnię mniejszą niż 100 km^2. Pod względem administracyjnym, wszystkie gminy analizowanego obszaru są gminami wiejskimi, z wyjątkiem gminy Annopol, która jest gminą miejsko-wiejską. Gminy będące partnerami LGD, wchodzą w skład powiatu kraśnickiego.

Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2015 r. wynosi dla obszaru LGD średnio 699,22 i jest mniejszy od średniej dla województwa.

1.3 Mapa obszaru objętego LSR z zaznaczeniem granic poszczególnych gmin wykazująca spójność przestrzenną obszaru objętego LSR

Mapa nr 1. Obszar LSR.

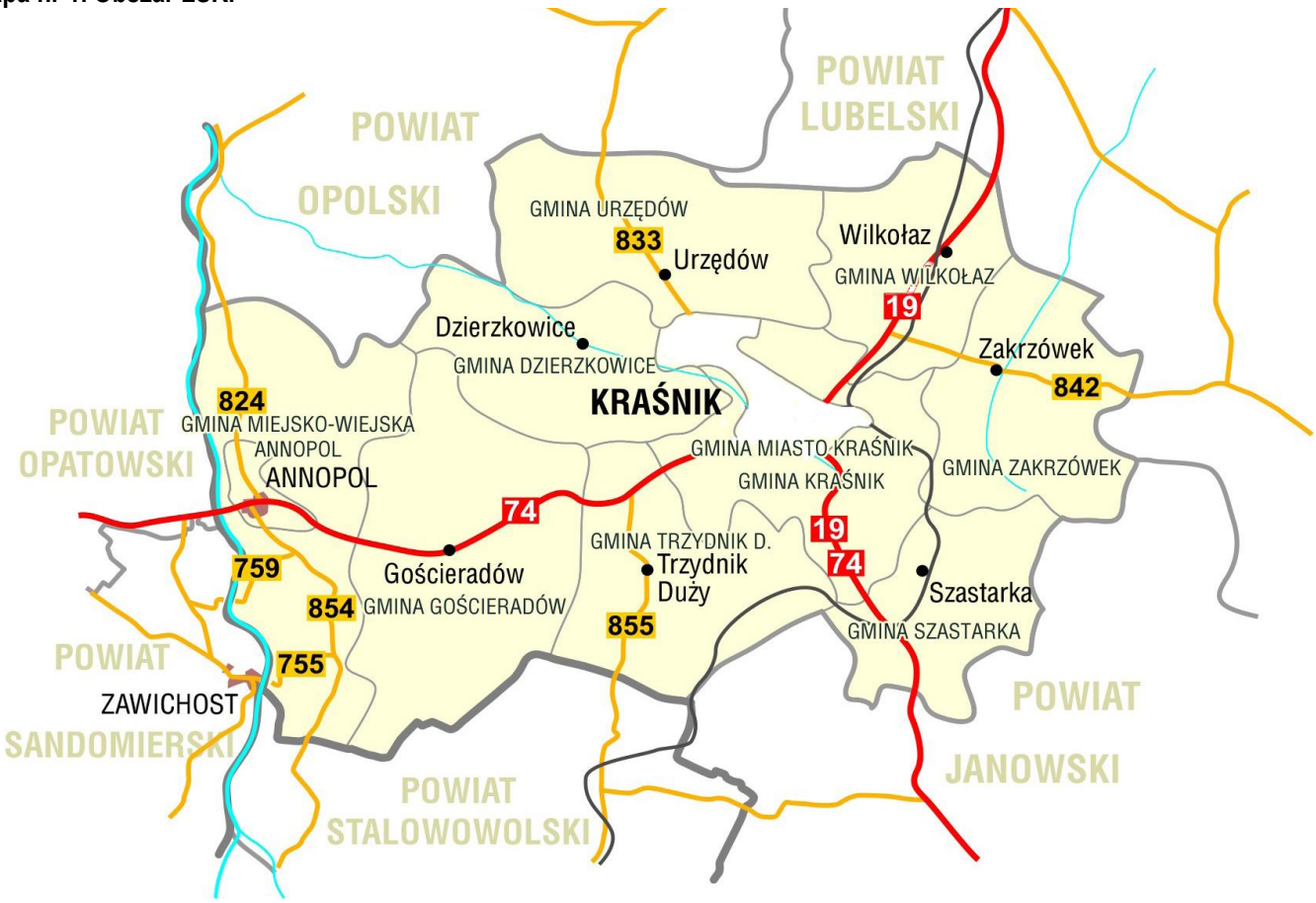

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Analizy atrakcyjności inwestycyjnej i potencjału innowacyjnego powiatu kraśnickiego – http://www.invest.lubelskie.pl, www.wikipedia.org

Dostępność komunikacyjna - Dostępność komunikacyjna określa możliwość dojazdu do terenu będącego celem podróży, jak i możliwość poruszania się po nim. Im większa dostępność, tym lepsze potencjalne warunki rozwoju gospodarczego, demograficznego i turystycznego. Analizując dostępność komunikacyjną, należy skupić się przede wszystkim na transporcie drogowym, kolejowym i lotniczym.

Dostępność drogowa - Na aktualny układ drogowy obszaru LGD składa się sieć krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych dróg. Drogi krajowe to droga nr 19 (odcinek łączący Rzeszów z Lublinem i Białymstokiem) oraz droga nr 74 (droga biegnąca od Sulejowa k/Piotrkowa Trybunalskiego – jednego z najważniejszych węzłów komunikacyjnych w Polsce – przez Kielce, Kraśnik, Zamość do przejścia granicznego z Ukrainą w Zosinie). Droga nr 19 zostanie przebudowana do parametrów drogi ekspresowej S19. Prace przy budowie drogi S19 na całym odcinku Rzeszów-Lublin-Lubartów potrwają do 2020 roku. Dzięki tej trasie, znacznie ułatwiony będzie dojazd do autostrady A4. Ważnymi osiami komunikacyjnymi na obszarze LGD Ziemi Kraśnickiej są także drogi wojewódzkie: nr 755 (Kosin – Ostrowiec Świętokrzyski), nr 759 (Opoka Duża – Piotrowice), nr 824 (Puławy – Annopol), nr 833 (Chodel – Kraśnik), nr 842 (Rudnik Szlachecki – Krasnystaw), nr 855 (Olbięcin – Zaklików – Stalowa Wola), nr 854 (od Annopola łączy się z drogą krajową nr 77 Sandomierz – Jarosław), oraz ok. 500 km dróg powiatowych.[1]

Dostępność kolejowa - Przez obszar LGD Ziemi Kraśnickiej przebiega linia kolejowa nr 68 (D29-68), łącząca stację Lublin ze stacją Przeworsk. Na tym obszarze jest ona jednotorowa i niezelektryfikowana. Ta linia kolejowa wykorzystywana jest także przez pociąg relacji Lublin-Rzeszów.

Dostępność lotnicza - Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój jest dostęp do komunikacji lotniczej. Najbliższy port lotniczy znajduje się w Świdniku – Port Lotniczy Lublin. Obecnie w ofercie znajdują się połączenia krajowe oraz międzynarodowe, m.in. do Oslo, Sztokholmu, Londynu, Frankfurtu czy Mediolanu. Drugim najbliższym lotniskiem cywilnym jest Port Lotniczy Rzeszów – Jasionka, z którego oferowane są połączenia m.in. z Barceloną, Bristolem, Birmingham, Dublinem, Frankfurtem, Londynem i Manchesterem.

Obecna dostępność komunikacyjna obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej należy do jego silnych stron. Jest to czynnik zwiększający atrakcyjność inwestycyjną obszaru, który ma duże znaczenie przy wyborze lokalizacji inwestycji, w których zatrudnienie mogą znaleźć mieszkańcy LGD.

[1] Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015.

1.4 Opis procesu tworzenia partnerstwa uwzględniający dotychczasowe doświadczenia grupy we wdrażaniu podejścia Leader.

Lokalną Grupą Działania odpowiedzialną za wdrażanie niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej. Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.) i ustawy z 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2007r. Nr 64, poz.427) oraz Statutu Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej. W dniu 02.09.2008r. Sąd Rejonowy w Lublinie, XI Wydział Gospodarczy dokonał wpisu Stowarzyszenia LGD Ziemi Kraśnickiej do Krajowego Rejestru Sądowego Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej pod numerem KRS: 0000312844. Inicjatywę utworzenia Lokalnej Grupy Działania na terenie powiatu kraśnickiego, podjęła gmina Kraśnik. Przedstawiciele gminy Kraśnik zorganizowali dwa spotkania z przedstawicielami sąsiednich gmin oraz z lokalnymi liderami z różnych środowisk. Spotkania odbyły się w dniach 15.11.2007r. i 06.12.2007r. w Kraśniku i miały na celu przedstawienie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz zasad tworzenia i funkcjonowania lokalnych grup działania. W dniu 08.01.2008r. odbyło się kolejne spotkanie zorganizowane przez gminę Kraśnik, na którym przedstawiono zasady utworzenia partnerstwa na obszarze powiatu kraśnickiego oraz możliwości jakie ono stwarza. Konsultacje gminne odbywały się w poszczególnych gminach od 22 lutego 2008 do 10 marca 2008r. W konsultacjach uczestniczyło łącznie 349 mieszkańców. 20 lutego 2008r. w Kraśniku odbyło się kolejne spotkanie z przedstawicielami gmin. Na spotkaniu przedstawiona została robocza wersja statutu i odbyła się dyskusja nad nazwą LGD. Poruszono kwestie dotyczące składu LGD, reprezentatywności sektorów, wyboru władz oraz zasad działania stowarzyszenia. Przy budowaniu partnerstwa uwzględniano wymóg trójsektorowości partnerów, tak by znaleźli się w nim przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i gospodarczego. Grupa inicjatywna oraz koordynatorzy z poszczególnych gmin odbyli kolejne spotkania związane z formalnym tworzeniem Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej. Spotkania odbyły się w dniach 12.03.2008r. i 22.04.2008r. i miały na celu doprecyzowanie zapisów statutu oraz wyłonienie władz Lokalnej Grupy Działania. Zapisy statutu gwarantują sprawne działanie LGD.

Podczas spotkania w dniu 10.04.2008, omówione zostały zasady przystąpienia do LGD i zebrane zostały pisemne deklaracje o przystąpieniu do LGD. Zebranie założycielskie Stowarzyszenia LGD Ziemi Kraśnickiej odbyło się 9 maja 2008 r. w Kraśniku. Wzięło w nim udział 50 osób, w tym osoby fizyczne i przedstawiciele osób prawnych. W dniu 02.09.2008r. Stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego.

W wyniku dużego zainteresowania nowo powołanym Stowarzyszeniem, nastąpiło poszerzenie liczby członków LGD. Nowi członkowie zostali przyjęci w poczet członków uchwałą Zarządu nr 2/2008 dnia 12.12.2008r. Skład partnerstwa powiększył się o 5 członków, w tym 3 członków z sektora społecznego, jednego członka z sektora gospodarczego i jednego członka z sektora publicznego. Podczas funkcjonowania LGD w latach 2008-2015 do Stowarzyszenia przystąpili nowi członkowie.

W tym okresie zrealizowano LSR z wykorzystaniem 91% budżetu na wdrażanie oraz zrealizowano zakładane wskaźniki produktu i rezultatu.

1.5 Opis struktury LGD zawierający w szczególności krótką charakterystykę jej członków potwierdzającą, iż skład grupy jest reprezentatywny dla lokalnej społeczności, bez dominacji jakiejkolwiek grupy interesu i uwzględnia przedstawicieli sektora publicznego, społecznego, gospodarczego a także innych grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz mieszkańców

Walne Zebranie Członków: stanowi najwyższą władzę Stowarzyszenia. Odpowiedzialne jest przede wszystkim za uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia, podejmowanie uchwał w sprawie zatwierdzenia i aktualizacji LSR, zatwierdzanie kryteriów wyboru operacji oraz wybór i odwołanie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady, a także rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań finansowych, Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady oraz podejmowanie pozostałych decyzji przewidzianych w statucie.

Walne Zebranie Członków **składa się z 91 osób, będących mieszkańcami gmin obszaru LGD, w tym 16 osób reprezentujących sektor publiczny, 15 osób reprezentujących sektor gospodarczy oraz 60 osób reprezentujących sektor społeczny. Skład WZC jest więc reprezentatywny dla specyfiki obszaru objętego LSR oraz przyjętych kierunków działania:**

- **sektor publiczny:** reprezentują przedstawiciele gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia (wójtowie, burmistrzowie oraz ich zastępcy, a także przedstawiciele urzędów) oraz jednostek gminnych.
- **sektor gospodarczy:** reprezentują przedstawiciele przedsiębiorstw oraz podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze objętym LSR,
- **sektor społeczny:** reprezentują mieszkańcy obszaru objętego LSR, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Zarząd stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej jest jednoosobowy. Zarząd działa w imieniu Stowarzyszenia, realizując cele statutowe, kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia (na podstawie uchwał WZC), a także reprezentuje Stowarzyszenie i kieruje jego bieżącą działalnością w okresie między Walnymi Zebraniami.

Rada Lokalnej Grupy Działania to organ decyzyjny Stowarzyszenia, do którego kompetencji należy przede wszystkim: dokonywanie oceny projektów oraz wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR. Szczegółowy opis Rady znajduje się w kolejnym punkcie rozdziału.

Komisja Rewizyjna: wybierana jest przez Walne Zebranie Członków na 4-letni okres kadencji i składa się z 9 członków, którzy wybierają ze swego grona przewodniczącego, dwóch wiceprzewodniczących oraz sekretarza. Do jej podstawowych kompetencji należy kontrolowanie działalności Stowarzyszenia, ze szczególnym uwzględnieniem działalności finansowej (w tym występowanie do Zarządu z wnioskami pokontrolnymi oraz żądanie wyjaśnień), a także dokonywanie oceny pracy Zarządu.
Biuro stowarzyszenia: jest jednostką administracyjną Stowarzyszenia, która kieruje pracami organizacyjnymi i przygotowawczymi. Prowadzi sprawy LGD, między innymi poprzez inspirowanie i podejmowanie działań na rzecz Stowarzyszenia oraz pełną obsługę w zakresie spraw administracyjnych, finansowych i organizacyjnych.

1.6 Opis składu organu decyzyjnego wskazujący, że ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji.

Tabela 2. Opis składu Rady.

Przynależność do sektora		
Sektor publiczny	**Sektor społeczny**	**Sektor Gospodarczy**
Anna Ewa Sobota	Paweł Bieleń	Małgorzata Solis
Agnieszka Płatek	Janina Dadej	Mirosław Sołtys
Anna Stylińska Dudek	Artur Bis	Karolina Lenart
	Roman Wiśniewski	Artur Lemiecha
	Andrzej Białek	Rogowski Krzysztof
	Halina Sekuła	Agata Bożek
20%	**40%**	**40%**

Źródło: opracowanie własne.

1.7 Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym bez powielania informacji zawartych w statucie i innych dokumentach wewnętrznych

Decyzje Rady, w szczególności decyzje w sprawach związanych z oceną i wyborem operacji, podejmowane są w formie uchwały zwykłą większością głosów (każdy członek Rady dysponuje jednym głosem). Tryb głosowania określają procedury wyboru - decyzje podejmowane są poprzez wypełnienie karty oceny operacji. Warunkiem koniecznym dla prawidłowości przeprowadzenia procesu decyzyjnego jest zagwarantowanie przedstawicielstwa każdego z sektorów (społecznego, gospodarczego i publicznego). Zarząd LGD prowadzi ponadto rejestr interesów, bazujący na oświadczeniach przedstawicieli organu decyzyjnego. Członkowie Rady są zobowiązani zachować bezstronność w wyborze operacji. Członek Rady lub jego reprezentant, który jest wnioskodawcą wybieranej przez Radę operacji, reprezentuje wnioskodawcę, zachodzi pomiędzy nim a wnioskodawcą stosunek bezpośredniej podległości służbowej, jest z nim spokrewniony, jest osobą fizyczną reprezentującą przedsiębiorstwo powiązane z przedsiębiorstwem reprezentowanym przez wnioskodawcę lub zgłosi inne powiązanie z daną operacją lub co do którego zachodzi podejrzenie stronniczości przy wyborze dane operacji, zostaje wykluczony z tego wyboru. Regulamin zakłada ponadto obowiązek wyłączenia członków Rady w przypadku stwierdzenia innych powiązań. Na podstawie deklaracji, Przewodniczący Rady wraz z Sekretarzem Rady kontroluje, czy skład rady obecny na posiedzeniu pozwala na zachowanie parytetów. **Tym samym, ani władza publiczna, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji przez organ decyzyjny.**

1.8 Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD z podaniem sposobu ich uchwalania i aktualizacji oraz opisem głównych kwestii, które będą w nich zawarte

Głównymi dokumentami regulującymi funkcjonowanie LGD Ziemi Kraśnickiej są: Statut, Regulamin funkcjonowania Rady LGD (organ decyzyjny) Regulamin funkcjonowania Zarządu Stowarzyszenia, Regulamin pracy Komisji Rewizyjnej oraz Regulamin Biura LGD.
Statut LGD:
Reguluje najważniejsze kwestie przewidziane w Ustawie z dn. 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. 2015 poz.1393 z późn. zm): nazwę stowarzyszenia, teren działania i siedzibę stowarzyszenia, cele i sposoby ich realizacji, sposób nabywania i utraty członkostwa, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków, a także wskazuje władze stowarzyszenia, tryb dokonywania ich wyboru, uzupełniania składu oraz ich kompetencje, sposób reprezentowania stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych, a także warunki ważności jego uchwał, sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich, zasady dokonywania zmian statutu oraz sposób rozwiązania się stowarzyszenia.
Wskazuje ponadto organ nadzoru nad stowarzyszeniem, jakim jest Marszałek Województwa Lubelskiego, a także określa organ LGD kompetentny w zakresie uchwalenia LSR i jej aktualizacji (Walne Zebranie Członków) oraz procedur i kryteriów wyboru operacji oraz uregulowania dotyczące zachowania bezstronności członków organu decyzyjnego w wyborze operacji (w tym przesłanki wyłączenia z oceny operacji).

Regulamin funkcjonowania Rady LGD:
Rada LGD powoływana jest przez Walne Zebranie Członków. Dokument regulaminu zawiera przede wszystkim: szczegółowe kompetencje Rady; szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń organu decyzyjnego, szczegółowe rozwiązania dotyczące wyłączenia z oceny operacji (sposób wyłączenia członka organu z oceny), szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji, zasady protokołowania posiedzeń organu decyzyjnego, zasady wynagradzania członków organu decyzyjnego.
Regulamin Zarządu– zawierający zapisy dotyczące przede wszystkim: kompetencje członków Zarządu, przyczyn ustania mandatu członka Zarządu oraz innych spraw organizacyjnych.
Regulamin pracy Komisji Rewizyjnej: szczegółowe kompetencje organu, szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Komisji, zasady prowadzenia działań kontrolnych, zasady protokołowania posiedzeń.
Regulamin Biura stowarzyszenia– określa zasady funkcjonowania Biura stowarzyszenia, w tym: strukturę organizacyjną biura, podział zadań (oraz metody pomiaru) w zakresie doradztwa, animacji lokalnej i współpracy.
Oprócz podstawowych dokumentów wewnętrznych, funkcjonowanie stowarzyszenia regulują także:
Zasady rekrutacji i zatrudniania pracowników Lokalnej Grupy Działania, regulujący: zasady zatrudniania pracowników (w tym zasady naboru i weryfikacji dokumentów oraz protokołowania i ogłaszania informacji o wynikach naboru).
Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu w Lokalnej Grupie Działania, zawierająca opis i metody oceny efektywności pracy biura w tym doradztwa, organów LGD oraz wdrażania LSR, animacji i współpracy.
Polityka bezpieczeństwa danych osobowych stowarzyszenia, regulująca zasady udostępniania informacji, będących w dyspozycji LGD, a także zasady bezpieczeństwa informacji i przetwarzania danych osobowych.
Tym samym, **Regulamin Biura oraz dokumenty niższego rzędu określają szczegółowo podział zadań pracowników biura, a także zapewniają adekwatność wymagań przypisanych poszczególnym stanowiskom do przewidzianych obowiązków. Wyznaczono także zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy, a także przewidziano metody ich pomiaru.** Podobnie jak w przypadku Rady LGD, **także dla pracowników biura zaprojektowany został plan szkoleń oraz polityka szkoleniowa.**

2 Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR

2.1 Dane z konsultacji społecznych, przeprowadzonych na obszarze objętym LSR, które wykorzystane zostały do opracowania LSR

Konsultacje społeczne na pierwszym etapie przygotowania LSR były szeroko zakrojone, użyto 4 metody konsultacji, a ich zasięg objął wszystkie gminy obszaru LGD. Jednym z głównych narzędzi konsultacji była ankieta, której wyniki przedstawiono poniżej.

Ankieta "Nowe perspektywy rozwoju obszaru działania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej w nowym okresie programowania 2014-2020"

1. Jakie przedsięwzięcia w Pani/Pana opinii w największym stopniu przyczynią się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej?
Odpowiedzi były rozproszone, jednak najwięcej osób wskazało zagadnienia związane z rozwojem usług, a więc przedsiębiorczości, także przetwórstwa produktów rolniczych, rozwojem turystyki i produktu lokalnego jak również rozbudową infrastruktury społecznej, wspomagającej w szczególności grupy defaworyzowane.
2. Który sektor Pana/Pani zdaniem wymaga największego wsparcia w ramach LGD w przyszłości?
Większość osób chciałaby wspierać rolników, co jest zrozumiałe, ze względu na rolniczy charakter obszaru, jednak wsparcie dla tej grupy jest możliwe w LSR tylko przy różnicowaniu przez nich działalności. Ankietowani wskazują też tutaj na szeroko rozumianą społeczność lokalną oraz organizacje pozarządowe.
3. Na jaki rodzaj wsparcia Pana/i zdaniem oczekują mieszkańcy przy ubieganiu się o środki UE ?
1. Pomoc w wypełnianiu wniosku o dofinansowanie i załączników
2. Specjalistyczne szkolenia tematyczne (finanse, prawo i inne)
3. Indywidualne doradztwo
4. Koordynacja/liderowanie w gramach grupy podobnych projektów

Pytanie o charakterze bardzo praktycznym, wskazuje na problem ze zbyt dużą biurokracją, przy wypełnianiu wniosków składanych w LGD. Najwięcej respondentów zaznaczyło ten rodzaj wsparcia, na dalszych miejscach znalazły się szkolenia i indywidualne doradztwo.
4. Czy w przyszłości planuje Pan/Pani ubiegać się o dofinansowanie w ramach PROW
Odpowiedź twierdząca na to pytanie sugeruje duże zainteresowanie środkami z LGD w przyszłości.
5.Jeśli tak, to jakie działania powinny być zagwarantowane w LSR tak, aby wpływały na rozwój obszaru działania Stowarzyszenia LGD Ziemi Kraśnickiej?
Najczęściej pojawiające się odpowiedzi i propozycje, zawarto w poniższym katalogu: szkolenia, warsztaty dla ludności; wsparcie przy wypełnianiu projektów dotyczących dofinansowania, zmniejszenie biurokracji; współpraca z innymi gminami; pomoc dla przedsiębiorców, agroturystyki, start up, tworzenie miejsc pracy; rozwój turystyki wiejskiej, rozwój lokalnych produktów; adaptacja

budynku i przystosowanie go do potrzeb świetlicy wiejskiej i siedziby KGW; dofinansowanie dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych promujących sport, kulturę fizyczną i różne formy spędzania wolnego czasu, edukacja młodzieży; modernizacja dróg, oświetlenia, chodników oraz ścieżek rowerowych; budowa placów zabaw i boisk, budowa siłowni na powietrzu, innej infrastruktury sportu i rekreacji; adaptacja lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych, wykorzystanych do sprzedaży bezpośredniej (miód i produkty pszczele); zagospodarowanie terenu wokół istniejących pomników przyrody; dofinansowanie odnawialnych źródeł energii dla przedsiębiorstw; wspieranie działań z zakresu rozwoju infrastruktury turystycznej, stanic kajakowych, punktów informacyjnych, tworzenie produktu sieciowego, szlaki kulinarne; rewitalizacja centrów miejscowości, modernizacja przestrzeni wiejskiej z możliwością wykorzystania komercyjnego; poprawa infrastruktury bibliotek, jako miejsce wypoczynku, poszukiwania ofert pracy (Internet) dla osób bezrobotnych i miejsce dla niepełnosprawnych; ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego, odnowa zabytków; działania skierowane na młodzieży, osób 50+, niepełnosprawnych, integracja społeczeństwa; wsparcie dla OZE; Większość z tych propozycji znajdzie swoje odzwierciedlenie w celach, przedsięwzięciach i kryteriach oceny.

6. Który z problemów wskazanych poniżej, najbardziej utrudnia życie i pracę na obszarze LGD?

Zdecydowana większość respondentów wskazuje na brak pracy, jako największy problem obszaru, także mobilność jest tutaj problemem, koszty dojazdu do pracy np. w Kraśniku czy Lublinie są wysokie, a połączenia komunikacyjne z niektórymi miejscowościami niewystarczające.

7.Czy potrzebna jest poprawa infrastruktury na terenie gminy/miasta.

1.Infrastruktura wspierania przedsiębiorczości (inkubatory przedsiębiorczości, biura doradztwa, pośrednictwa pracy, pośrednictwa biznesowego itp.)

2.Infrastruktura rekreacji np. place zabaw, obiekty sportowe itp.

3.Infrastruktura turystyki, ścieżki, szlaki, stanice kajakowe, punkty informacyjne, inne

Wymieniona kolejność potwierdza potrzebę wsparcia przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy.

8. Jaki jest Pani/Pana zdaniem najważniejszy problem do rozwiązania na obszarze LGD?

Niemal wszystkie zaznaczone problemy dotyczą rynku pracy, bezrobocia, niedopasowania ofert pracy do zasobów ludzkich, słaba przedsiębiorczość. Wskazany jest tutaj głównie problem młodzieży na rynku pracy. Także aktywność społeczna jest według respondentów ważnym problemem.

9. Co powinno stanowić główny kierunek rozwoju obszaru LGD?

Jak łatwo przewidzieć, większość pytanych wskazuje na rolnictwo jako priorytetową gałąź gospodarki, największym jednak problemem lokalnego rynku rolniczego jest słabe przetwórstwo, co w ramach LSR można poprawić.

10. Jakie podejmowane działania najlepiej wpłynęłyby na poprawę warunków na rynku pracy obszaru LGD?

Działania związane z przyznawaniem dotacji dają realne efekty tj. dostarczają środków finansowych niezbędnych do podejmowania działalności gospodarczej oraz jej rozwoju; ograniczają ryzyko straty własnych, często niemałych środków; wsparcie doradcze i szkoleniowe dla zakładających firmy jest niezwykle istotne w początkowym okresie działania przedsiębiorstwa. Respondenci dostrzegają pozytywny wpływ udzielanych dotacji w swoim otoczeniu i stąd ich wybory w procesie konsultacyjnym traktowane w tym przypadku jako dobre praktyki.

11. Jakie projekty chciałby Pan/Pani zrealizować w przyszłym okresie programowania?

Większość propozycji które zamieszczali respondenci jako odpowiedź na pytanie zbieżna jest z odpowiedziami na pytanie 5. Wskazano też dodatkowo dużo propozycji z zakresu działań miękkich, związanych z produktem lokalnym, kulinariami, promocją obszaru i lokalnego dziedzictwa, działań dla dzieci i młodzieży, a także integracji społeczności.

12. Kto Pana/i zdaniem ma największy wpływ na to, co się dzieje w miejscowości w której Pan/i mieszka i jak się ona rozwija?

Najczęściej wybierana odpowiedzią było "sami mieszkańcy". Znamienne, że mieszkańcy widzą swoją siłę jako osób, które mają wpływ na swoje otoczenie; jest to potencjał, który warto wykorzystać. Jeśli sami mieszkańcy znajdą w sobie wolę do wprowadzania zmian, LGD może dostarczyć narzędzi i środków. Mieszkańcy zauważają bardzo dużą rolę samorządu, co należy ocenić pozytywnie jako wskaźnik zaangażowania się władz samorządowych w rozwiązywanie problemów społeczności.

13. Czy jest Pan/i zadowolona/y z warunków życia na terenie obszaru zamieszkania?

Tylko 56% osób zaznaczyło, że jest zadowolona z warunków życia na terenie LSR. Dlatego też, duża migracja wciąż jest problemem.

Kolejnym działaniem, jakie przeprowadzono w ramach konsultacji było określenie grup defaworyzowanych. W ramach spotkań w każdej z Gmin, podczas warsztatu konsultacyjnego zapytano podzielonych na grupy uczestników, jakie grupy według nich są na terenie ich gminy defaworyzowane. Dyskutując w grupach mieli za zadanie ułożyć kolejność grup wymienionych w materiałach, a następnie zastanowić się, czy jeszcze inne grupy osób mogą być uznane za defaworyzowane. W poniższej tabeli wpisano najczęściej pojawiające się wybory grup. Zbadano pracę każdej grupy skupiając się na tych grupach defaworyzowanych, które zajęły miejsca od 1 do 3 w kolejności.

Tabela 3. Grupy defaworyzowane.

Kolumna1	1	2	3	Razem
bezrobotni i nieaktywni zawodowo,	5	3	5	13
niepełnosprawni	6	3	1	10
nieposiadający kwalifikacji zawodowych,	4	0	1	5
kobiety samotnie wychowujące dzieci,	2	6	6	14
osoby powyżej 50 roku życia,	3	1	4	8
młodzież,	7	7	3	17
osoby i rodziny dotknięte patologiami (np. alkoholizm),	0	1	5	6
osoby i rodziny, na które niekorzystny wpływ ma długotrwała rozłąka spowodowana wyjazdami za pracą,	1	3	3	7
inne dopisz jakie absolwenci, rodziny o niskich dochodach, osoby starsze, samotne, rolnicy małorolni, młode małżeństwa, matki powracające do pracy.				10

Źródło: opracowanie własne.

Najczęściej wymienianymi grupami były młodzież, matki samotnie wychowujące dzieci oraz bezrobotni i nieaktywni zawodowo. Kolejnym celem konsultacji społecznych na pierwszym etapie działania było zanalizowanie problemów dotykających lokalną społeczność. Poniżej opracowane wyniki pracy w grupach podczas warsztatów konsultacyjnych, w każdej z Gmin obszaru LGD.

Problemy główne:

- Lokalna społeczność nie ma odpowiednich warunków do aktywności - 53 x wskazano na problemy w tym zakresie.
- Lokalny rynek pracy nie zaspokaja potrzeb społeczności - 52 x wskazano problemy w tym zakresie.
- Na terenie LGD pogłębia sie problem z wykluczeniem społecznym - 26 x wskazano na problemy w tym zakresie.
- Lokalna społeczność nie osiąga korzyści z działalności turystycznej - 25 x wskazano na problemy w tym obszarze.
- Ludzie nie maja wystarczającego dostępu do bezpiecznej komunikacji na obszarze LGD - 23 x wskazano na problemy w tym zakresie.
- Pogarsza się stan zdrowia i kondycja fizyczna ludności terenu LGD - 14 x wskazano na problemy w tym zakresie.
- Nierównomierny dostęp do infrastruktury wodno kanalizacyjnej gazowej i Internetu - 14 x wskazano na problemy w tym zakresie.
- Niewielkie wykorzystanie OZE oraz niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców - 4 x wskazano na problemy w tym zakresie.

Najczęściej wskazywane przez grupy problemy w danym zakresie:

Lokalny rynek pracy nie zaspokaja potrzeb społeczności.

- pracujący mają zbyt niskie zarobki;
- mieszkańcy mają niedostateczne kwalifikacje, niedostosowane do wymogów lokalnego rynku pracy;
- poszukujący pracy i pracodawcy nie mają dostępu do badań i diagnoz w zakresie rozwoju gospodarki lokalnej i wymogów pracodawców;
- zbyt mała ilość miejsc pracy w stosunku do ilości chętnych;
- na terenie LGD jest zbyt mało firm, szczególnie średnich i dużych;
- młodzież nie ma dostępu do edukacji odpowiadającej wymogom pracodawców;
- lokalni przedsiębiorcy i wytwórcy maja utrudniony dostęp do innych rynków niż lokalny;
- wytwórcy lokalnych tradycyjnych i regionalnych produktów nie mają dostępu do odpowiedniej promocji;

Lokalna społeczność nie ma odpowiednich warunków do aktywności.

- niewystarczający i nierównomierny dostęp do infrastruktury kultury, sportu, rekreacji;
- niewystarczające wyposażenie istniejących świetlic i obiektów powoduje, że mieszkańcy mają mały zakres możliwości wykorzystania tych budynków;
- nierównomierny dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji;
- różne grupy mieszkańców np. młodzież nie integrują sie ze sobą, podobnie ludzie starsi;
- brak dostępu do kina, teatru, filharmonii;
- działania oferowane z zakresu aktywności (kultura, rozrywka, rekreacja, edukacja itp.) często nie są interesujące i dopasowane do potrzeb i gustów mieszkańców;
- słaba i nierównomiernie rozłożona oferta na aktywność ludzi starszych i młodzieży;
- liderzy mają za słabe wsparcie, nie prowadzi się zorganizowanych działań, wspomagających i kreujących liderów;

Na terenie LGD pogłębia się problem z wykluczeniem społecznym.

- osoby samotnie wychowujące dzieci oraz pracujące nie mają wystarczającego dostępu do przedszkoli i żłobków w czasie pracy;
- zwiększa się problem patologii (alkoholizm, narkomania, bieda, niezaradność)

- lokalna społeczność cierpi na zanikające więzi, negatywne postawy np. zawiść w stosunku do tych, którym się udało osiągać sukces, brak wiary w sukces podejmowanych działań.
- ograniczony dostęp dzieci do infrastruktury, która pozwala na rozwój;

Lokalna społeczność nie osiąga korzyści z działalności turystycznej.

- przyjezdni nie mają odpowiednich warunków do zakwaterowania i gastronomii;
- mieszkańcy i przyjezdni mają utrudniony dostęp do ścieżek i szlaków rowerowych;
- mieszkańcy i przyjezdni mają utrudniony dostęp do infrastruktury i urządzeń rekreacyjnych;
- mieszkańcy i przyjezdni maja słaby dostęp do produktów turystycznych;
- promocja obszaru nie jest wystarczająca, aby sprowadzać turystów i wpłynąć na poprawę życia mieszkańców spowodowaną rozwojem sektora turystycznego;
- nie rozwija się agroturystyka;

Ludzie nie mają wystarczającego dostępu do bezpiecznej komunikacji na obszarze LGD.

- Pogarszająca się dostępność do komunikacji publicznej;
- Ciągły brak bezpieczeństwa uczestników ruchu, w szczególności pieszych i dzieci ze względu na niekompletną sieć chodników, niedostateczny standard dróg, oznakowania itp.;

Pogarsza się stan zdrowia i kondycja fizyczna ludności terenu LGD.

- pogarsza się stan zdrowia mieszkańców;
- mieszkańcy maja utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów;
- pogarsza się sytuacja niepełnosprawnych, niewystarczające wsparcie, brak dostępu do pracy, rehabilitacji itp.

Nierównomierny dostęp do infrastruktury wodno kanalizacyjnej, gazowej i Internetu.

- nierównomiernie rozłożona infrastruktura;

Niewielkie wykorzystanie OZE oraz niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców.

- słaba dostępność do informacji w tym zakresie;
- drogie rozwiązania i urządzenia;

Warsztaty analiza SWOT

W ramach spotkań, w każdej gminie odbyła się dyskusja nad słabymi i mocnymi stronami obszaru oraz szansami i zagrożeniami. Podstawą do dyskusji były wymienione w poprzedniej LSR elementy. Dyskutowano nad zmianą w czasie wskazanych tam punktów. Większość słabych stron uległa poprawie, część z nich przekształciła się w mocne strony. Szanse częściowo są wykorzystywane. Mocne strony wskazane w poprzedniej LSR według mieszkańców dalej silnie oddziaływają. Zagrożenia wskazane w 2009 roku dalej pozostają niebezpieczne. Ogólna ocena uczestników dyskusji jest pozytywna; wiele problemów, szczególnie związanych z ekologią, pozyskiwaniem środków zewnętrznych, infrastrukturą społeczną i rekreacji zostało rozwiązanych. Słabo rozwija się turystyka, aktywność społeczna wciąż pozostawia sporo do życzenia. Zbudowana infrastruktura społeczna np. świetlice nie są w pełni wykorzystywane. Wciąż niewiele się zmienia w obszarach rynku pracy, wykluczenia społecznego i przedsiębiorczości. **Dane wykorzystane do przygotowania LSR pozyskane w kolejnych etapach konsultacji opisano w pkt 2.2**

2.2 Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR,

Na każdym kluczowym etapie przygotowania LSR użyto minimum 4 metody partycypacyjne.

2.2.1 Etap pierwszy-Diagnoza i analiza SWOT - metody

1. Ankieta - skierowana do mieszkańców obszaru LGD.
2. Spotkania konsultacyjne - spotkanie odbyło się w każdej gminie i obejmowało analizę problemów społeczności lokalnej, określenie grup defaworyzowanych, określenie kierunków realizacji LSR, dyskusję nad mocnymi i słabymi stronami obszaru LGD, jak też szansami i zagrożeniami.
3.Warsztaty konsultacyjne z młodzieżą.
4.Spotkania indywidualne w ramach punktu konsultacyjnego. Podczas spotkań zbierano informacje o planowanych operacjach, zebrano fiszki projektowe lub informacje o planowanych operacjach.
5. Grupa robocza - powołano grupę roboczą do spraw realizacji LSR, aby zajęła się najtrudniejszymi kwestiami zawartymi w LSR. Na pierwszym posiedzeniu członkowie grupy ocenili wyniki konsultacji na pierwszym etapie i dodali swoje uwagi.

2.2.2 Etap drugi-Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania planu działania -metody.

1. Warsztaty konsultacyjne z przedsiębiorcami i społecznością lokalną. Przeprowadzono analizę problemów oraz wyłoniono cele, działania i wskaźniki, którymi LGD może się zająć i można je poddać dalszym konsultacjom.
2.Spotkania indywidualne w ramach punktu konsultacyjnego. Pytano o opinię, przyszłym beneficjentom pomagano określić czy ich pomysły wpisywać się będą w cele LSR.
3. Kawiarenka obywatelska. Na drugim etapie zastosowano też metodę kawiarenki obywatelskiej, rozmowom poddano cele i wskaźniki zarówno te które proponowano we wcześniejszych spotkaniach, jak i te zaproponowane przez uczestników.

4. Grupa robocza - na spotkaniu grupy roboczej podsumowano prace nad 2 etapem konsultacji i określono ostatecznie cele i wskaźniki.

2.2.3 Etap trzeci-Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru.

1. Ankieta - na trzy ostatnie etapy konsultacji przygotowano ankietę, w której pytano o to z czym powinny wiązać się najważniejsze kryteria wyboru, pytania dotyczące kanałów komunikacji i ich skuteczności, pytano także osoby o opinię na temat proponowanych do procedury kryteriów ewaluacji i monitoringu.
2.Warsztaty konsultacyjne z przedstawicielami samorządów, i przedsiębiorców- uczestnicy zajęli się propozycjami zasad wyboru i kryteriów tak, aby były zgodne z diagnozą i adekwatne do wskaźników i celów. Zaproponowane zasady wyboru i kryteria poddano dalszym konsultacjom.
3. Wywiad fokusowy z przedstawicielami różnych branż i sektorów zainteresowanych powstaniem sieci w obszarze turystyki. Wywiad przeprowadził ekspert na podstawie scenariusza, pytania i dyskusja miała na celu określenie zasad kryteriów wyboru operacji w ramach celu związanego z rozwojem turystyki. Na spotkaniu podjęto też decyzję o podpisaniu listu intencyjnego w sprawie sieci.
4. Grupa robocza - Grupa robocza podsumowała dotychczasowe wyniki konsultacji i ustaliła ostateczny kształt kryteriów wyboru.

2.2.4 Etap 4 - Zasady monitorowania.

1. Ankieta - na trzy ostatnie etapy konsultacji przygotowano ankietę, w której pytano o to z czym powinny wiązać się najważniejsze kryteria wyboru, pytania dotyczące kanałów komunikacji i ich skuteczności, pytano także osoby o opinię na temat proponowanych do procedury kryteriów ewaluacji i monitoringu.
2. Warsztat konsultacyjny z Wójtami Gmin/przedstawicielami samorządów dotyczył zasad monitorowania i ewaluacji oraz planu komunikacji, dyskutowano nad propozycjami LGD oraz samorządów.
3. Spotkanie grupy roboczej - grupa robocza zatwierdziła kryteria oraz zarys planu komunikacji, uwzględniając propozycje poprzednich spotkań oraz wyniki ankiet.
4. Spotkanie konsultacyjne - na ostatnim spotkaniu konsultacyjnym zaprezentowano ostateczny kształt procedury monitoringu oraz przyjęto ostatnie uwagi do planu komunikacji.

2.2.5 Etap 5 -Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR.

1. Ankieta - na trzy ostatnie etapy konsultacji przygotowano ankietę, w której pytano o to z czym powinny wiązać się najważniejsze kryteria wyboru, pytania dotyczące kanałów komunikacji i ich skuteczności, pytano także osoby o opinię na temat proponowanych do procedury kryteriów ewaluacji i monitoringu.
2. Warsztat konsultacyjny z Wójtami Gmin/przedstawicielami samorządów dotyczył zasad monitorowania i ewaluacji oraz planu komunikacji dyskutowano nad propozycjami LGD oraz samorządów.
3. Spotkanie grupy roboczej - grupa robocza zatwierdziła kryteria oraz zarys planu komunikacji, uwzględniając propozycje poprzednich spotkań oraz wyniki ankiet.
4. Spotkanie konsultacyjne - na ostatnim spotkaniu konsultacyjnym zaprezentowano ostateczny kształt procedury monitoringu oraz przyjęto ostatnie uwagi do planu komunikacji.

2.3 Wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji.

Konsultacje społeczne na pierwszym etapie pokazały bardzo szerokie spektrum problemów, z jakimi boryka się lokalna społeczność. Konsultacje pozwoliły na określenie najważniejszych problemów obszaru, jak również pozwoliły na wskazanie grup defaworyzowanych. Za największe problemy uznano te, które dotyczą rynku pracy, aktywności społecznej oraz problemów z infrastrukturą. Wskazywano słaby stopień przedsiębiorczości związany z niewielką innowacyjnością przedsiębiorstw, barierami prawnymi dla przetwórstwa, niewielkim stopniem wsparcia turystyki i rekreacji na terenie LGD. W kontekście tych problemów określono grupy defaworyzowane. W wyniku badania stwierdzono, że trzema najczęściej wskazywanymi grupami defaworyzowanymi na terenie LGD są osoby młode, kobiety samotnie wychowujące dzieci i osoby bezrobotne. Zbadano słabe oraz mocne strony obszaru, mieszkańcy zauważają zmiany na lepsze w wielu obszarach. Niestety w dalszym ciągu najmniej zauważalna jest zmiana w obszarze rynku pracy, powszechnie sygnalizowane są problemy ze zdobyciem zatrudnienia oraz godnej płacy. Bardzo często przewija się postulat poprawy infrastruktury; odczuwalny jest brak infrastruktury kultury, wypoczynku i rekreacji, a także komunikacyjnej.

Dokonano analizy przyjęcia lub odrzucenia wniosków z konsultacji. Analiza odbyła się na posiedzeniu grupy roboczej, przy udziale pracowników i prezesa LGD. Uznano, że przeprowadzone działania partycypacyjne oraz diagnoza obszaru i ludności wskazuje na największe potrzeby w obszarze wsparcia takich obszarów interwencji jak rynek pracy, gospodarka w tym turystyka oraz szeroko pojęta aktywność społeczna, w tym rekreacja oraz włączenie społeczne. Ponadto, aby nie rozpraszać środków oraz skupić się na tych grupach, które nie mogą korzystać z silnego wsparcia z innych źródeł (np. niepełnosprawni PFRON), zdecydowano na szczególne wsparcie trzech grup defaworyzowanych, czyli osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy, (ze względu na to, że jest to najszersza grupa i obejmuje najczęściej inne grupy defaworyzowane) oraz osoby młode ze względu na brak wsparcia z innych kierunków i wielkiej troski o stan młodzieży, który przejawiał się w całym procesie partycypacji. Trzecią grupą defaworyzowaną, której zostanie udzielone wsparcie są kobiety samotnie wychowujące dzieci. Wsparcie

będzie realizowane w postaci premiowania w punktacji beneficjentów, znajdujących się w grupach defaworyzowanych oraz premiowania punktami działań skierowanych lub angażujących osoby z tychże grup. Główne obszary interwencji zostały poddane badaniu w diagnozie obszaru oraz w analizie SWOT.

2.4 Podstawowe informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością lokalną tj. daty spotkań, ilość uczestników.

I Etap: Otwarte spotkania konsultacyjne odbyły się we wszystkich gminach obszaru LSR tj:
Gmina Annopol – 25.08.2015r. – liczba uczestników 16
Gmina Gościeradów - 27.08.2015r. – liczba uczestników 16 osób
Gmina Wilkołaz – 08.09.2015r. – liczba uczestników 21 osób
Gmina Kraśnik - 09.09.2015r. – liczba uczestników 23 osoby
Gmina Szastarka – 10.09.2015r. – liczba uczestników 15 osób
Gmina Zakrzówek – 15.09.2015r.- liczba uczestników 16 osób
Gmina Trzydnik Duży – 16.09.2015r. – liczba uczestników 21 osób
Gmina Dzierzkowice – 17.09.2015r. – liczba uczestników – 7 osób
Gmina Urzędów – 22.09.2015r. – Liczba uczestników – 20 osób.
Odbyły się również warsztaty konsultacyjne wraz z młodzieżą :
Zespół Placówek Oświatowych w Terpentynie – 14.09.2015r. – liczba uczestników 21
Zespół Placówek Oświatowych w Terpentynie – 14.09.2015r. – liczba uczestników 24
Policealna Szkoła w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Orląt Lwowskich w Urzędowie – 17.09.2015r. – liczba uczestników 18
II Etap: Warsztaty konsultacyjne z przedsiębiorcami podczas Forum Gospodarczego w Kraśniku – 09.10.2015r – liczba uczestników 5 .
Spotkanie Konsultacyjne – 12.11.2015r. – 53 osoby
Spotkanie konsultacyjne: Podczas Forum Kobiet Aktywnych – 16.11.2015r. – Etap II - 34 osoby
Spotkania Grupy Roboczej do spraw LSR 2014-202 – 26.11.2015r. – Etap I i Etap II – 7 osób
Kawiarenka Obywatelska – Etap II – 29.11.2015r. – liczba osób 10
III Etap: Warsztaty konsultacyjne z przedsiębiorcami w dniu 08.12.2015 -
Wywiad fokusowy z przedstawicielami branży turystycznej w sprawie produktu sieciowego – 08.12.2015-9 osób
Grupa Robocza – 08.12.2015r. – Etap III, IV, V – 7 osób
IV i V Etap: Warsztat konsultacyjny z Wójtami gmin wchodzących w skład LGD- 30.11.2015r. – 7 osób 2,3 etap.
Grupa Robocza – 08.12.2015r. – Etap III, IV, V – 7 osób
Spotkanie konsultacyjne 15.12.2015 -15 osób.

3 Rozdział III Diagnoza - opis obszaru i ludności

3.1 Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup.

Kiedy mówimy o najszerszej grupie docelowej, mamy na myśli mieszkańców/ludność terenu objętego LSR. Dzieli się ona na grupy, których problemy poniżej opisano.

3.1.1 Ludność obszaru LSR w ujęciu statystycznym

Ludność faktycznie zamieszkała obszar LGD Ziemi Kraśnickiej wynosiła na koniec 2013 roku 62 961 osób, co stanowi 63,8% ludności powiatu kraśnickiego i 2,9% [2]województwa lubelskiego. Gęstość zaludnienia wynosi 64 osoby na km2. Liczba ludności spadła od 2008 roku o 542 osób. Na zmiany wpływ ma ujemny przyrost naturalny oraz saldo migracji.

Tabela 4. Ruch naturalny na obszarze LGD Ziemi Kraśnickiej w latach 2009-2013 na 1000 mieszkańców.

Rok	Liczba urodzeń żywych	Liczba zgonów
2009	10,1	12,1
2010	10,1	12,1
2011	9,4	11,0
2012	10,1	11,0
2013	9,3	10,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS..

Liczba ludności uzależniona jest też od salda migracji czyli różnicy osób, które osiadają na terenie LGD i z niego wyjeżdżają.
W badanym okresie (2007 - 2014) jedynie w 2009 roku saldo migracji było nieznacznie dodatnie.
W każdym, kolejnym roku saldo jest ujemne a zjawisko nasila się.

Tabela 5. Saldo migracji.

[2] Dane wg BDL GUS na dzień 31 grudnia 2013 roku

Lp.	Jednostka terytorialna	saldo migracji							
		ogółem							
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
		osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
1	POLSKA	-20485	-14865	-1196	-2114	-4334	-6617	-19904	-15750
2	LUBELSKIE	-5751	-4433	-4153	-4905	-5136	-5172	-5627	-5760
13	LGD ogółem	-72	-92	12	-53	-51	-143	-150	-111

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ważna dla przyszłej kondycji demograficznej jest struktura wiekowa mieszkańców. Duża liczba osób w wieku przedprodukcyjnym będzie gwarancją rozwoju obszaru w przyszłości. W badanym okresie zauważalny jest stały wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym oraz nieznaczny wzrost ilości osób w wieku poprodukcyjnym. Niezwykle niepokojącym zjawiskiem jest stale i wyraźnie zmniejszający się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym. W 2013 roku liczba osób w wieku przedprodukcyjnym osiągnęła wartość mniejszą niż w wieku poprodukcyjnym. Zjawisko to może mieć bardzo negatywne skutki w przyszłości. Na stan ten w głównej mierze wpływa ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji. Liczba ludności w podziale na główne grupy wiekowe jest na obszarze LGD Ziemi Kraśnickiej nieznacznie gorsza, jednak zasadniczo nie odbiega zarówno od podobnego zestawienia w powiecie kraśnickim, jak i całym województwie lubelskim.

Wykres 1.Procentowa struktura ludności w podziale na główne grupy wiekowe na obszarze LGD Ziemi Kraśnickiej, powiatu kraśnickiego i województwa lubelskiego w roku 2013.

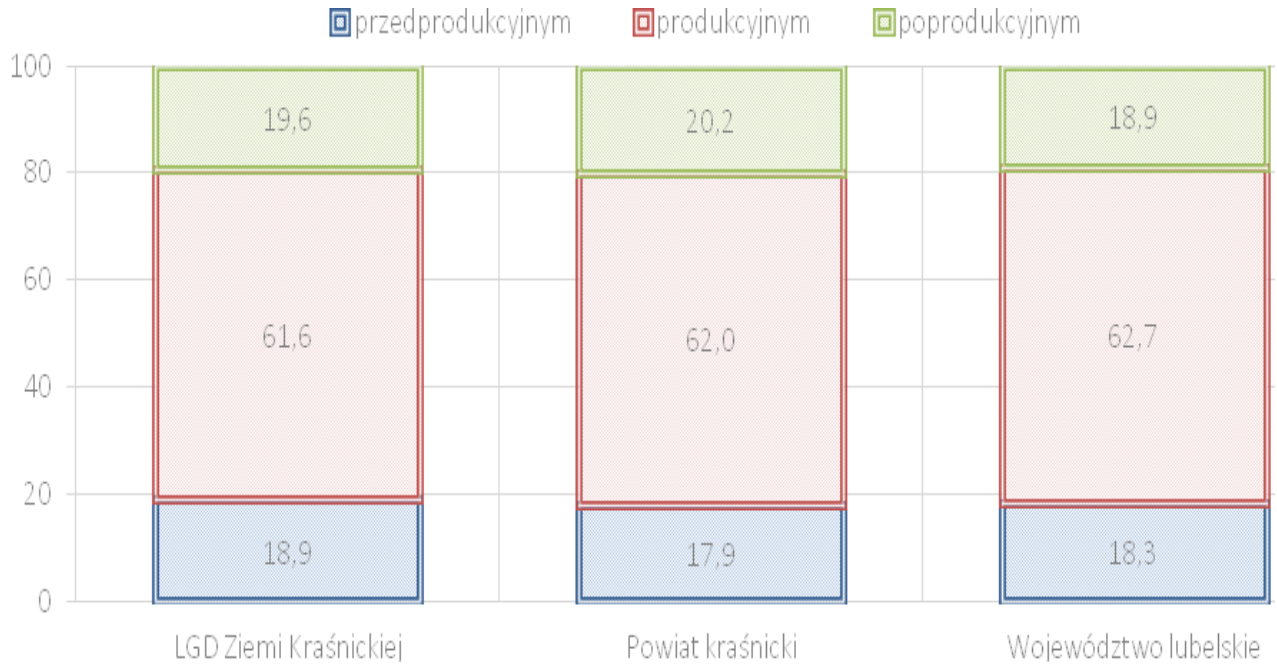

Źródło: Badanie własne LGD: Strategia Kreacji Zintegrowanych Produktów Turystycznych Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej.

Jednym z najważniejszych wskaźników określających jakość kapitału ludzkiego jest poziom wykształcenia społeczeństwa. Statystyka narodowa nie podaje obecnie informacji na temat wykształcenia na poziomie poszczególnych gmin. Jednak spis powszechny z 2011 roku podając informacje dotyczące powiatu, daje nam pewien pogląd na to, czy dokonuje się zmiana poziomu wykształcenia ludności. Dane potwierdzają, że rośnie ilość osób z wyższym wykształceniem, na terenie powiatu jest to 11 % osób, w 2002 roku było to niespełna 7 %. Wśród kobiet wskaźnik wyższego wykształcenia jest nawet wyższy (14 %). Dane dotyczące powiatu nie odbiegają diametralnie od poziomu wskaźnika wykształcenia w kraju. Mniej jest osób z wyższym wykształceniem (17% w kraju) a więcej z ukończonym wykształceniem podstawowym (23% powiat kraśnicki, 18% na poziomie kraju).

Od poziomu wykształcenia mieszkańców zależy dalsze przekształcanie wsi w obszary wielofunkcyjne, a niskie wykształcenie mieszkańców może być podstawową barierą rozwoju w tym kierunku. Istnieje bowiem ścisła korelacja pomiędzy poziomem wykształcenia a przekształceniami strukturalnymi (ludzie z wyższym poziomem wykształcenia szybciej tworzą nowe podmioty gospodarcze, są bardziej aktywni i łatwiej przyswajają innowacje techniczne, dokształcają się i szybciej przyuczają do innych zawodów). Niski poziom wykształcenia ludności rolniczej jest aktualnie podstawową barierą restrukturyzacji gospodarczej wsi i rozwoju działalności pozarolniczych. **Młodzi ludzie z wyższym wykształceniem nie mają odpowiednich warunków by pozostać na terenie LGD.**

3.1.2 Grupy docelowe w tym grupy defaworyzowane objęte strategią

MŁODZIEŻ

Młodzież jest grupą o szczególnym znaczeniu dla obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej. Z powyższej analizy statystycznej wynika, że na terenie LGD wciąż jest dużo osób młodych, które wchodzą na rynek pracy. Niestety spotykają się tam z niewielką ofertą wolnych miejsc pracy, dużą konkurencją ze strony innych bezrobotnych (ponad 14% wskaźnik bezrobocia). Ponadto dane urzędu pracy pokazują, że osoby do 25 roku życia stanowią ponad 26% ogółu bezrobotnych a między 25 a 34 rokiem życia ponad 34%. Łącznie 60% bezrobotnych to osoby do 34 roku życia. Kolejnym problemem tej grupy jest niedostateczne wykształcenie i brak kwalifikacji, które pozwalałyby na podjęcie pracy jaka jest im oferowana. Brak doświadczenia, nadpodaż chętnych na rynku pracy, powoduje oferowanie bardzo niskich pensji i słabych warunków pracy. Z drugiej strony obserwujemy zapotrzebowanie firm na specjalistów, które nie spotyka się z zainteresowaniem ze względu na brak kwalifikacji. Wysoki wskaźnik migracji wskazuje, że młodzież wybiera emigracje zarobkową. Łatwość wyjazdu do pracy za granicą i niewielkie perspektywy na miejscu nie motywują do inwestowania w siebie.

Problemy tej grupy nie dotyczą tylko rynku pracy. Badanie jakie przeprowadzono na potrzeby przygotowania LSR wskazują słabą ofertę spędzania wolnego czasu skierowaną dla młodzieży, ponadto oferta ta jest rozproszona i działa głównie przy GOK ; tam, gdzie instytucje istnieją co powoduje, że dzieci i młodzież z bardziej oddalonych miejscowości mają utrudniony dostęp do oferty. Właściwie jedyną zorganizowaną formą spędzania czasu oferowaną młodzieży są kluby sportowe. Informacje z poszczególnych gmin nie wskazują na aktywności innego rodzaju oprócz kółek zainteresowań przy szkołach i GOK oraz działalności w Ochotniczej Straży Pożarnej. Konsultacje społeczne prowadzone na terenie LGD potwierdziły jednoznacznie, że grupą defaworyzowaną w opinii mieszkańców jest młodzież. Mieszkańcy wskazują na wciąż niedostateczną infrastrukturę kultury, sportu i rekreacji. Na brak liderów (osób dorosłych, które mogłyby zainteresować aktywnością młodzież), najczęściej podnoszone problemy tej grupy to brak wsparcia na rynku pracy, zagrożenie patologiami, brak perspektyw dla pozostania na obszarze LGD. LSR odpowiada na problemy młodzieży kierując wsparcie na zakładanie firm w pierwszej kolejności dla osób do 34 roku życia, preferencyjnie będzie traktować projekty skierowane na wsparcie tej grupy. W LSR znalazły się też inwestycje w rekreacje i zwiększenie dostępu do kultury.

Obszary interwencji dla tej grupy to wsparcie na rynku pracy (dotacje) oraz wzmocnienie oferty wpływającej na szeroko rozumiany rozwój młodzieży: zwiększenie kreatywności, przedsiębiorczości, samodzielności i aktywności jak również zwiększenie dostępu do kultury i rekreacji.

BEZROBOTNI

Kolejną grupą defaworyzowaną są osoby bezrobotne, ich sytuację na rynku pracy opisano w rozdziale "Opis rynku pracy...". Na terenie LGD w 2013 roku 4542 osób pozostawało bez pracy, ponad 1521 dłużej niż rok. Konsultacje społeczne nie pozostawiają wątpliwości, że brak miejsc pracy jest dla regionu największym problemem. Problemy tej grupy osób to zagrożenie ubóstwem, szerzące się patologie, pogłębiające się problemy z zadłużaniem się, zmniejszone szanse dla dzieci na dalszą naukę, nawet jeśli są zdolne. Ponadto, długotrwałe pozostawanie bez stałej pracy prowadzi do frustracji, depresji i wycofywania się oraz braku wiary w siebie, uniemożliwiających podjęcie pracy kiedy jest proponowana.

Obszarem interwencji dla tej grupy będzie wspieranie tych projektów, które kreować będą najwięcej miejsc pracy. Preferowane będą projekty skierowane na aktywizację osób bezrobotnych. Osoby bezrobotne będą premiowane przy otrzymywani premii na zakładanie działalności gospodarczej.

MATKI SAMOTNIE WYCHOWUJĄCE DZIECI.

Samotne matki mają wiele problemów. Należy do nich zaspokajanie potrzeb bytowych rodziny, wychowanie dzieci, a także takie odczuwane przez matki problemy jak poczucie osamotnienia i lęk o własną przyszłość. Problemy te są wspólne dla rodziny matek niezamężnych i rozwiedzionych. Sytuacja ekonomiczna rodzin niepełnych jest na ogół gorsza niż sytuacja przeciętnej rodziny polskiej. Z reguły trudniejsza jest sytuacja matek niezamężnych. Rzadziej posiadają samodzielne mieszkanie, rzadziej też ich wykształcenie jest wyższe niż podstawowe. W wielu wypadkach rodziny matek niezamężnych tworzą środowiska patologiczne, ponieważ one same wywodzą się z tych środowisk, co obniża wartość tych rodzin jako środowiska wychowawczego. Wypełnianie obowiązków rodzicielskich przez matkę wymaga niezwykle dużego wysiłku. Nie zawsze potrafią uporać się z napotykanymi trudnościami. Jako jedyni żywiciele rodzin często muszą podejmować dodatkowe prace zarobkowe, by zapewnić dzieciom niezbędne warunki materialne. Sprawia to, że pozostaje im mało czasu na dłuższe kontakty z dzieckiem, a zdarza się, że osłabia zdrowie, także psychiczne.

Obszarem interwencji będzie wspieranie matek poprzez premiowanie punktami realizacji projektów wspierających ich trudną sytuację. Będą preferowane jako ubiegające się o wsparcie w ramach premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej (np. działalność w domu - internet). Preferowane punktami będą też matki samotnie wychowujące dzieci przedsiębiorcy.

PRZEDSIĘBIORCY

Grupa docelowa jaką są przedsiębiorcy jest niezwykle ważna dla realizacji celów LSR. Sytuację przedsiębiorców opisano w rozdziale: Charakterystyka Gospodarki/Przedsiębiorczości...". Problemy tej grupy to niedostateczny dostęp do kapitału na realizację inwestycji rozwijających działalność, którą prowadzą, utrudniony dostęp do rynków pozalokalnych. Bariery biurokratyczne związane z przetwórstwem, brak dostępu do nowych technologii w przetwórstwie i innych branżach. Wysokie koszty pracy i niedostosowanie kwalifikacji osób ubiegających się o pracę.

Obszary interwencji to wsparcie inwestycyjne na realizację projektów w szczególności w obszarze turystyki, przetwórstwa i generujących duże ilości miejsc pracy, preferowane będą także projekty o charakterze innowacyjnym, związane z ochroną klimatu oraz ochroną środowiska naturalnego. Pośrednio LGD wesprze tę grupę, poprzez wsparcie podnoszenia kwalifikacji osób będących na lokalnym rynku pracy.

LOKALNI LIDERZY I SPOŁECZNICY

Kolejna grupa docelowa to lokalni liderzy oraz osoby zaangażowane społecznie (działacze OSP, KGW innych stowarzyszeń i grup nieformalnych lub niezależni działacze). Aktywność tej grupy opisana jest w rozdziale "Przedstawienie działalności sektora społecznego...". Problemy tej grupy to przede wszystkim ograniczony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania projektów, niedostateczny dostęp do szkoleń i wiedzy w obszarach w których działają, ograniczone możliwości prezentowania i promowania efektów pracy.

Obszary interwencji w ramach LSR dla tej grupy to wsparcie finansowe realizowanych projektów, podnoszenie kwalifikacji, wsparcie działań pozwalających na nawiązywanie nowych kontaktów, promocję, poprawę warunków działania.

OSOBY STARSZE

W trakcie konsultacji społecznych wymieniano problemy starszego pokolenia – samotność, niezaradność. Pomysły zgłaszane w czasie działań partycypacyjnych dotyczyły integracji międzypokoleniowej oraz działań prozdrowotnych. Diagnoza potwierdza, że w większości gmin oprócz KGW i OSP nie istnieje oferta dla osób starszych, a działania o charakterze międzypokoleniowym nie są popularne.

Obszarem interwencji dla tej grupy będą działania w obszarze integracji pokoleniowej i działania prozdrowotne.

TURYŚCI

Kolejna grupa docelowa to turyści (osoby z poza terenu LGD odwiedzające ten teren w celach rekreacyjnych i wypoczynkowych). Trudno mówić o problemach tej grupy, ze względu na fakt, że jest to grupa niebezpośrednio wspierana przez LSR. Wskazane jest, aby powiedzieć w tym miejscu, że turyści nie maja na obszarze LGD dostosowanej do potrzeb ciekawej oferty, brakuje produktów turystycznych i ich promocji. W ramach realizacji LSR zostaną wsparte projekty podnoszące atrakcyjność turystyczną obszaru oraz projekty promujące obszar wśród potencjalnych turystów.

SAMORZĄDY

Ważną grupą docelową będą samorządy, które będą adresatami pomocy w zakresie inwestycji infrastrukturalnych z zakresu rekreacji. Obszarem interwencji będzie wsparcie realizacji inwestycji.

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA

LGD wskazana jako grupa docelowa - podmiot inicjujący oraz działający na rzecz integracji i rozwoju oferty czasu wolnego, podtrzymywania lokalnej tradycji i kultury oraz kształtowania i animowania postaw przedsiębiorczych. Obszarem interwencji będzie wsparcie działań animacyjnych, operacji własnych, projektów współpracy oraz kosztów bieżących.

3.2 Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (w tym przedsiębiorczości społecznej), branż z potencjałem rozwojowym (informacja o branżach gospodarki, mających kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru).

3.2.1 Przetwórstwo

Obszar powiatu jest zagłębiem produkcji sadowniczej, produkcji warzyw oraz owoców miękkich - truskawek, czarnych porzeczek, a głównie malin. Powiat kraśnicki zajmujący 3% powierzchni kraju, produkuje rocznie prawie 30% produkcji krajowej malin. Powiat to ok. 1700 ha malin, 370 ha truskawki, oraz 1100000 sztuk krzewów porzeczki kolorowej. Wg szacunkowych danych wynika, że na terenie powiatu produkuje się rocznie: Malina: 10.000 ton, Porzeczka: 2.000 ton, Aronia: 3.000 ton, Truskawka: 1.000 ton, Agrest: 250 ton. Niezbyt duże gospodarstwa rolne pozwalają na szybkie dostosowanie produkcji do potrzeb. Czyste powietrze, niezdegradowane lasy i dobre gleby stwarzają doskonałe warunki do produkcji zdrowej żywności. Przeprowadzono badania skażenia gleby na terenach, gdzie prowadzone są plantacje owoców i warzyw. Okazuje się, że ogromnym atutem kraśnickiego zagłębia owocowego jest czystość środowiska. W ostatnim czasie powstało kilka sprawnie funkcjonujących gospodarstw ekologicznych, specjalizujących się w produkcji owoców i warzyw, które współpracują z podmiotami zajmującymi się organizacją, atestacją i skupem produktów ekologicznych. Kraśnicka malina w dniu 4 kwietnia 2011 roku została wpisana na listę produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Podstawowym problemem branży owoców miękkich jest brak sektora przetwórstwa. Stąd też ważnym wyzwaniem jest stworzenie na miejscu bazy dla przetwórstwa owocowo-warzywnego.

Od 1998 r. aktywnie działa Ogólnopolskie Zrzeszenie Producentów Owoców i Warzyw z siedzibą w Kraśniku. Celem zrzeszenia jest reprezentowanie potrzeb i interesów rolników indywidualnych produkujących owoce i warzywa, działanie na rzecz opłacalności

produkcji owoców i warzyw, specjalizacja produkcji, jakościowy wzrost produkcji i przechowalnictwo owoców i warzyw oraz reaktywowanie przemysłu przetwórczego i spółdzielczego.
Każdego roku, po zakończeniu zbiorów, organizowana jest impreza zwana „Święto Malin". Imprezie towarzyszą wystawy rękodzieła artystycznego, targi rolnicze, wystawy promocyjne firm, gmin, ogródków działkowych, a także płodów rolnych. Najbardziej zasłużeni dla rolnictwa plantatorzy malin z Kraśnika i powiatu kraśnickiego są uhonorowywani odznaczeniami resortowymi ministra rolnictwa i rozwoju wsi. "Święto Malin" zwane Maliniakami, organizowane jest w Kraśniku od 1999 r. Impreza ta, jest okazją do prezentacji i promocji powiatu jako regionu rolniczego słynącego z uprawy malin i innych płodów rolnych.
We wrześniu 2015 roku, na terenie gminy Annopol oddano do użytku przetwórnię owoców (produkcja soku jabłkowego). Oddana w bieżącym roku do eksploatacji instalacja do produkcji koncentratu soku jabłkowego umożliwia przerób 1500 t owoców na dobę. To pierwsza część zakładu w Annopolu – po oddaniu w przyszłym roku drugiej, moce przerobowe wzrosną do 3000 t owoców na dobę. Zakład będzie produkował także koncentrat soku wiśniowego. Lepiej rozwinięty jest sektor przetwórstwa mięsnego, na terenie LGD rozwija się masarnia i wytwórnia wędlin Max w Spławach.

3.2.2 Odnawialne źródła energii.

Obszar LGD dysponuje znacznymi potencjałami, jeżeli chodzi o rozwój energii ze źródeł odnawialnych. Ze względu na swoje położenie LGD jest uprzywilejowanym obszarem do rozwoju fotowoltaiki i energetyki wiatrowej. Ponadto duża ilość gruntów ornych oraz tradycja rolnicza stwarza realne szanse rozwoju upraw energetycznych na terenie powiatu oraz produkcji energii z odpadów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego (np. biogazu).

Tabela nr 6. Uprzywilejowane obszary wskazane do lokalizacji siłowni wiatrowych oraz zasoby energii wiatru ocenione dla wysokości 30 m n.p.g. w klasie szorstkości terenu 0-1 na terenie LGD. Stan na 31.12.2004 r.

L.p.	Nazwa obszaru	Gmina	Energia na rok na wys. 30 m n.p.g w kWh/m²
1.	Wierzbica	Urzędów	1 105
2.	Wilkołaz	Wilkołaz	1 050
3.	Rzeczyca	Trzydnik Duży	1 100

Źródło: Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego, 2004

3.2.3 Podmioty gospodarcze

Wskaźnik przedsiębiorczości, liczony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, wynosi obecnie dla terenu objętego LGD 50 podmiotów (46 w 2007 roku) i jest niższy niż średnia dla województwa (79 podmiotów) i średnia w kraju (106 podmiotów). Mimo że wskaźnik poprawia się, to jednak wolniej niż w skali województwa oraz całego kraju, daje to obraz gospodarki obszaru, która nie nadrabia zaległości w zakresie przedsiębiorczości. Teren LGD rozwija się wolniej pod względem przedsiębiorczości.

Tabela nr 7. Sektor kreatywny i przetwórczy.

Lp.	Jednostka terytorialna	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem						Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem					
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
1	Lubelskie	5,34	5,93	5,19	4,93	5,46	6,07	0,63	0,60	0,81	0,72	0,61	0,50
2	Lubelskie - gminy miejsko-wiejskie	4,07	4,72	4,00	4,11	4,24	5,40	0,86	0,60	0,91	0,69	0,80	0,56
3	Lubelskie - gminy wiejskie	**3,43**	**3,87**	**3,55**	**3,53**	**3,96**	**4,56**	**0,69**	**0,77**	**0,95**	**1,13**	**0,67**	**0,63**
14	Obszar LGD	**2,64**	**3,73**	**2,48**	**3,96**	**2,54**	**4,82**	**0,53**	**0,40**	**0,24**	**0,62**	**0,46**	**0,66**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W literaturze przedmiotu za sektor kreatywny (creative knowledge sector) w gospodarce narodowej uważa się ten, na który składają się działalności oparte na własności intelektualnej, mające swe korzenie w kulturze i nauce. W sektorze tym wyróżnia się dwie podstawowe grupy: działalności twórcze (creative industries) oraz tzw. działalności o dużym stopniu nasycenia wiedzą (knowledge intensive industries). W różnych klasyfikacjach zauważalne jest, że lista działalności zaliczanych do creative industries nie zawsze jest taka sama. Pod tym względem zestaw działalności o dużym stopniu nasycenia wiedzą nie budzi tyle kontrowersji i zazwyczaj wygląda bardzo podobnie. Do działalności twórczych zalicza się te dziedziny, które oparte są na ludzkiej kreatywności, talencie i umiejętnościach, wytwarzają i wykorzystują własności intelektualne, jak również zawierają potencjał do tworzenia dobrobytu i przyczyniają się do powstawania nowych miejsc pracy. Według DCMS do działalności tych zalicza się: reklamę, działalność wydawniczą, fotografię, architekturę, rynek sztuki i antyków, radio i telewizję, film i wideo,

działalność muzyczną, wzornictwo i projektowanie (graficzne, wnętrz, form przemysłowych, multimediów, mody), działalność artystyczną i rozrywkową, rzemiosło artystyczne, działalność związaną z oprogramowaniem oraz gry wideo i gry komputerowe.[3]

Udział sektora kreatywnego nie odbiega zbytnio od średniej wojewódzkiej, jest jednak niższy, nadzieję budzi fakt, że mamy do czynienia z powolnym wzrostem. Sektor nowo zarejestrowanych firm sektora przetwórczego przyjmuje wartości niskie, lecz w 2014 roku przekroczył wskaźnik dla województwa.

Tabela 8. Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Lp.	Jednostka terytorialna	ogółem						0 - 9 zatrudnionych					
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	Lubelskie	1147,4	1191,1	1181,3	1216,7	1255,2	1280,2	1089,9	1133,8	1124,2	1164,1	1202,8	1227,1
2	Lubelskie - gminy miejsko-wiejskie	1079,4	1107,1	1087,2	1113,5	1135,8	1148,1	1023,3	1051,8	1032,3	1060,6	1083,0	1095,8
3	Lubelskie - gminy wiejskie	781,2	818,2	818,8	843,4	873,7	899,5	740,5	777,8	778,7	807,1	838,1	864,0
4	LGD ogółem	698,9	730,4	724,8	756,5	792,8	821,2	657,7	690,0	685,9	720,7	758,1	786,1
Lp.	Jednostka terytorialna	10 - 49 zatrudnionych						50 - 249 zatrudnionych					
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	Lubelskie	47,9	47,7	47,6	42,3	42,2	42,6	8,5	8,4	8,4	9,2	9,2	9,3
2	Lubelskie - gminy miejsko-wiejskie	46,7	45,9	45,6	42,8	42,4	42,0	8,8	8,7	8,7	9,4	9,6	9,6
3	Lubelskie - gminy wiejskie	37,7	37,5	37,4	32,7	32,0	31,9	2,7	2,7	2,6	3,4	3,4	3,5
14	LGD ogółem	38,0	37,3	35,7	31,6	30,0	30,3	3,2	3,2	3,2	4,2	4,8	4,8

Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 9. Spółki i spółdzielnie na terenie LGD.

Lp.	Jednostka terytorialna	Spółdzielnie ogółem			Spółki handlowe ogółem			Spółki cywilne ogółem		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
2	LGD ogółem	21	21	21	50	59	61	127	129	128

Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W sektorze prywatnym w 2013 r. zarejestrowanych było 2993 przedsiębiorców, co stanowi 94,72% ogółu, a w sektorze publicznym zarejestrowano 158 podmiotów, co stanowi jedynie 5,28%. Pod względem formy prawnej podmiotów działających na terenie LGD Ziemi Kraśnickiej, to działalność osób fizycznych (na własny rachunek) stanowi dominującą formę prawną podmiotów 2358 firm, stanowiąc 79%. Na terenie realizacji LSR działa również: 59 spółek prawa handlowego, 21 spółdzielni, 129 spółek cywilnych. W sektorze publicznym wszystkie podmioty to jednostki prawa budżetowego.

Najliczniej reprezentowanymi dziedzinami działalności na terenie LGD są sekcje o niskiej innowacyjności, sekcja G (handel oraz naprawy), w której działa 29% (2007-33,42%) zarejestrowanych podmiotów i sekcja F (budownictwo) działa ponad 17% (2007-10%)przedsiębiorstw. W sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) działalność gospodarczą prowadzi ponad 9% podmiotów gospodarczych (w 2007 roku podobnie).

Wspierając procesy restrukturyzacyjne terenów wiejskich objętych LSR, należy dążyć przede wszystkim do wzrostu liczby przedsiębiorstw w najważniejszych dla rozwoju LGD branżach, tj. budownictwie, przetwórstwie przemysłowym i usługach rynkowych, w tym w sekcji I (Hotele i restauracje). Ważny dla rozwoju obszaru będzie rozwój sektora OZE i wzrost ilości firm sekcji D (Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną).

Z informacji nadesłanych przez poszczególne gminy wynika, że trzy z gmin na terenie LGD posiada tereny inwestycyjne:

[3] Gospodarka narodowa 2 (270) Rok LXXXIV/XXV marzec–kwiecień 2014.

- Gmina Dzierzkowice - Działka nr 158 o pow. 1,38 ha położona w m. Terpentyna – uzbrojona (gaz, woda, energia elektryczna w zasięgu) z przeznaczeniem : przemysł. Działka nr 10 o pow. 0,88ha położona w m. Krzywie – uzbrojona (gaz, woda, energia elektryczna w zasięgu) z przeznaczeniem: działalność turystyczno-usługowa.
- Gmina Szastarka - 0,80 ha pod działalność handlową, usługową, uzbrojenie terenu, droga utwardzona, energia elektryczna, woda.
- Gmina Wilkołaz - teren inwestycyjny Wilkołaz Dolny, Nr działki 136/1, o pow.0,10ha i 136/3 o pow.0,58ha. Teren przeznaczony pod usługi komercyjne, uzbrojony w gaz, wodę i sieć elektryczną.

Jednym z warunków rozwoju przedsiębiorczości są sprawnie działające instytucje otoczenia biznesu. W większości gmin wchodzących w skład LGD działają przedstawicielstwa banków spółdzielczych (Oddziały Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej znajdują się w: Gminie Annopol, Dzierzkowice, Gościeradów, Szastarka, Trzydnik Duży, Urzędów, Wilkołaz i Zakrzówek). Brak jest natomiast organizacji i instytucji zrzeszających biznes i wspomagających rozwój przedsiębiorczości oraz firm edukacyjnych i szkoleniowych. Tego rodzaju świadczenia doradcze i szkoleniowe dla lokalnych przedsiębiorców świadczone są przez organizacje zlokalizowane na terenie miasta Kraśnik (Kraśnicka Izba Gospodarcza, Agencja Rozwoju Lokalnego, Lubelska Fundacja Rozwoju, Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny, Lubelska Fundacja Inicjatyw Ekologicznych).
Dążąc do rozwoju przedsiębiorczości, należy również zadbać o rozwój instytucji samorządu gospodarczego, które w istotny sposób przyczyniają się do umocnienia sektora biznesu i podnoszenia jego konkurencyjności.

3.2.4 Produkcja cegły

Na terenie LGD funkcjonuje 19 cegielni oraz 5 w granicach administracyjnych miasta Kraśnik. Produkcja cegły w regionie to rocznie średnio 20 mln sztuk. Cegielnie to także jedni z największych pracodawców szczególnie w sezonie produkcyjnym, czyli od maja do października, kiedy to zatrudnienie sięga 1000 osób. Na terenie LGD działa Krajowe Zrzeszenie Producentów Materiałów Budowlanych „Cerbud", organizacja zrzeszająca producentów cegły ceramicznej z terenu całego kraju. Z uwagi na znaczenie regionu właśnie w Kraśniku ma ona swoją siedzibę.

3.3 Opis rynku pracy (poziom zatrudnienia i stopa bezrobocia - liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym, charakterystyka grup pozostających poza rynkiem pracy).

3.3.1 Poziom zatrudniania

Poziom zatrudnienia najpełniej charakteryzują współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia. Wskaźnik liczby bezrobotnych (4542 osób) do liczby osób w wieku produkcyjnym (38769 osób) na obszarze LSR przekracza liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie, wskaźniki te stanowią 9,91% dla województwa i 11,7% dla LGD.

3.3.2 Bezrobocie

Od wielu lat bezrobocie jest największym problemem społecznym na obszarze realizacji LSR. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na koniec IV kwartału 2013 r. wyniosła 4542 (dla porównania w 2008 roku 3 424). Największa liczba osób bezrobotnych zamieszkuje gminy: Annopol - 830 osób, Kraśnik – 638 osób, Gościeradów – 603 osoby i Urzędów – 531 osób. Problem bezrobocia na tym terenie wynika głównie z degradacji przemysłu i słabego rozwoju firm na terenie ważnych miast regionu, tj. Kraśnik i Lublin.

Wagę problemu w oczach mieszkańców potwierdzają wyniki sondażu prowadzonego w trakcie konsultacji społecznych LSR. Bezrobocie i brak miejsc pracy były najczęściej wymienianymi przez respondentów obszarami problemowymi.

Tabela 10. Struktura bezrobocia na obszarze LGD. Stan na koniec IV kwartału 2013 r.

LP	Powiat / Gmina	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni zwolnieni z przycz. dot. zakł. pracy	Uprawnieni do zasiłku	Długotrwale bezrobotni (pow. 24 m.)
		Ogółem	Kobiety			
powiat kraśnicki		7010	3365	489	489	2 288
Miasta:		*2 468*	*1 182*	*241*	*219*	*767*
1.	Kraśnik	2468	1182	241	219	767
Gminy LGD:		*4542*	*2183*	*248*	*270*	*1 521*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie.

Tabela 11. Stopa bezrobocia w powiecie kraśnickim w latach 2010-2014r.

1.	31.12.2010 r.	16,9%

2.	31.12.2011 r.	14,9%
3.	31.12.2012 r.	15,3%
4.	31.12.2013 r.	15,9%
5.	31.12.2014 r.	14,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kraśniku.

Wskaźniki bezrobocia na terenie LGD na koniec grudnia 2013 roku są słabsze od tych dla województwa 14,4% i kraju 13,4% . Aż 33% ogółu bezrobotnych na terenie LGD stanowią długotrwale bezrobotni.

Bezrobocie w powiecie kraśnickim, podobnie jak na obszarze gmin z terenu objętego LSR to problem ludzi młodych, ludzie do 25 roku życia stanowią ponad 26% ogółu bezrobotnych a między 25 a 34 rokiem życia ponad 34%. Łącznie 60% bezrobotnych to osoby do 34 roku życia.

Wśród osób bezrobotnych najwięcej ma wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i poniżej. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią mały procent ogólnej liczby bezrobotnych. Bezrobocie ludności w wieku produkcyjnym jest jednym z głównych problemów społeczno-ekonomicznych gmin, na których terenie będzie realizowana LSR. Zdecydowana większość zarejestrowanych bezrobotnych nie ma prawa do zasiłku. Dodatkowym problemem jest tzw. bezrobocie ukryte szczególnie na terenach wiejskich. Jest to faktyczna nadwyżka potencjału pracy, która nie może być racjonalnie wykorzystana w produkcji rolnej.

3.4 Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

3.4.1 Organizacje pozarządowe

Na obszarze realizacji LSR działają różne organizacje pozarządowe. Ich głównym celem jest rozwój i pielęgnowanie kultury w tym regionie. Najbardziej rozpowszechnionymi i najdłużej funkcjonującymi organizacjami pozarządowymi o charakterze kulturalnym są Koła Gospodyń Wiejskich. Na bazie tych organizacji w powstały zespoły ludowe, które odnoszą sukcesy na festiwalach i przeglądach twórczości ludowej.
Bardzo ważnymi w życiu społeczności wiejskich organizacjami pozarządowymi są Ochotnicze Straże Pożarne. Oprócz działań statutowych, organizacje te uczą młodych ludzi współdziałania dla dobra ogółu. Remizy strażackie służą społecznościom lokalnym za miejsce spotkań i tym samym stymulują integrację ludności wsi i sołectw. Obecnie na terenie LGD funkcjonuje 156 organizacji pozarządowych w tym 53 KGW.(Dane Gmin rok 2014).

Tabela 12. Liczba KGW.

Liczba KGW										
Gmina	Kraśnik	Urzędów	Dzierzkowice	Trzydnik Duży	Szastarka	Zakrzówek	Wilkołaz	Annopol	Gościeradów	LGD razem
Stan na 31.12.2010	10	17	4	7	1	bd	2	0	bd	41
Stan na 31.12.2013	10	17	4	9	1	7	2	0	bd	50
Stan obecny	8	17	5	10	2	7	4	0	bd	53

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 13. Liczba innych organizacji pozarządowych.

Liczba innych organizacji pozarządowych										
Gmina	Kraśnik	Urzędów	Dzierzkowice	Trzydnik Duży	Szastarka	Zakrzówek	Wilkołaz	Annopol	Gościeradów	LGD razem
Stan na 31.12.2010	7	22	9	5	4	11	8	19	7	92
Stan na 31.12.2013	7	23	9	5	4	15	8	21	7	99
Stan obecny	6	25	10	5	4	15	8	23	7	103

Źródło: opracowanie własne.

Organizacje pozarządowe są podstawą budowy społeczeństwa obywatelskiego, świadomego swych praw i obowiązków. Dzięki nim rozwija się inicjatywa lokalna. Społeczności lokalne czują się gospodarzami na swoim terenie, dbają o niego i inwestują w jego rozwój. Obecnie na terenie LGD organizacje pozarządowe mają wzrastający potencjał.

Ewaluacja prowadzona przez LGD wskazuje, że bezpośredniego wsparcia udzielono na 38 operacji składanych bezpośrednio przez organizacje pozarządowe na kwotę ponad 660 tyś złotych. W przypadku wielu innych projektów w imieniu organizacji pozarządowych występowały Gminy. W okresie działania LGD liczba organizacji wzrosła ze 121 do 156.

3.4.2 Infrastruktura aktywności społecznej

Na terenie LGD działa około 44 świetlic wiejskich lub budynków pełniących ich funkcje. W okresie realizacji LSR, za pomocą różnych środków, w tym z LGD zmodernizowano 34 świetlice wiejskie. Gminy zapytane o sposoby aktywizacji zidentyfikowanych w trakcie konsultacji społecznych grup de faworyzowanych, sygnalizują duże potrzeby w tym obszarze. Wsparcie dla młodzieży realizowane jest głównie w szkołach, poprzez zajęcia dodatkowe oraz kluby sportowe. Na terenie LGD istnieją obecnie 22 kluby sportowe. W każdej gminie działa przynajmniej jeden klub. Zrealizowano znaczącą ilość inwestycji w obiekty sportu i rekreacji, na terenie LGD obecnie funkcjonuje 3 hale sportowe, 3 stadiony (Urzędów, Trzydnik Duzy, Gościeradów), 2 boiska orlik, 9 boisk wielofunkcyjnych i kilkadziesiąt boisk zwykłych, w tym wiele zmodernizowanych. Na terenie gminy Zakrzówek mamy stok narciarski w Sulowie. W Gminie Urzędów jest tor kartingowy, a w Gminie Zakrzówek , Wilkołaz i Kraśnik są stajnie oferujące naukę jazdy konnej.

Badania prowadzone wśród młodzieży oraz konsultacje społeczne pokazują, że obecna oferta dla grup defaworyzowanych w szczególności dla młodzieży jest niewystarczająca i nierównomiernie rozłożona. Są miejsca gdzie dla młodzieży nie ma żadnej oferty spędzania wolnego czasu czy rozwoju osobistego. Brakuje oferty dla seniorów.

3.5 Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk (np. dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury, liczba osób objętych opieką społeczną).

3.5.1 Infrastruktura społeczna

Sieć szkół podstawowych (47) i gimnazjów (16) jest dobrze rozwinięta, na ternie LGD są także szkoły średnie (5) o profilu rolniczym. W Gminie Trzydnik jest szkoła podstawowa i gimnazjum specjalne. Szkoły są dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy i multimedialny, zakupiony głównie z dotacji zewnętrznych i projektów UE. Większość szkół ma w okolicy boiska lub boiska i sale gimnastyczne. W szkołach prowadzone są oddziały przedszkolne.

Ochrona zdrowia jest na zadawalającym poziomie, choć w trakcie konsultacji społecznych wnioskowano o zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów. Opiekę szpitalną sprawują szpitale położone w Kraśniku. Poniżej dane pokazujące liczbę ludności na jedna aptek (wskaźnik niższy niż w powiecie) oraz liczba przychodni (na zadawalającym poziomie).

Tabela 14 i 15 Wskaźniki dotyczące nasycenia aptekami i przychodniami.

Lp.	Jednostka terytorialna	ludność na aptekę ogólnodostępną
		2013
		osoba
1	LUBELSKIE	2662
2	Powiat kraśnicki	2532
3	LGD	4433

Lp.	Jednostka terytorialna	ogółem	przychodnie na 10 tys. ludności
		2013	2013
		ob.	ob.
1	LUBELSKIE	1113	5
2	Powiat kraśnicki	56	6
3	LGD	25	4

Opracowanie własne na podstawie GUS.

Placówki stacjonarnej pomocy społecznej istnieją w Gościeradowie, Urzędowie i Zakrzówku.

3.5.2 Baza sportowa

Infrastruktura sportowa obszaru jest dość dobrze rozbudowana, co daje mieszkańcom możliwość aktywnego spędzania czasu. Przy zdecydowanej większości szkół wybudowane są boiska sportowe oraz sale gimnastyczne, które stanowią podstawowe elementy

bazy sportowej obszaru. Ponadto, na terenie LGD istnieje 3 stadiony z trybunami, 3 hale sportowe, 2 boiska Orlik i 9 boisk wielofunkcyjnych. Infrastruktura sportu pozwala na rozwój klubów sportowych, których na terenie LGD jest obecnie 23. Zajęcia w klubach sportowych to główna forma zorganizowanego spędzania czasu dla dzieci i młodzieży.

3.5.3 Dostęp do kultury

Działalność kulturalna na terenach wiejskich Gmin opiera się głównie na Gminnych Ośrodkach Kultury lub bibliotekach Gminnych, w poszczególnych miejscowościach główną rolę pełnią świetlice wiejskie. Na terenie LGD istnieje około 44 świetlice wiejskie lub budynki pełniące ich funkcje, w ostatnim okresie zmodernizowano 34 świetlic. Problemem jest brak środków na prowadzenie działań w często wyremontowanych i doposażonych świetlicach. Poniższa tabela prezentuje duże zaangażowanie mieszkańców w działania Bibliotek. Mimo iż na jedna bibliotekę przypada więcej osób niż w powiecie czy województwie, wskaźnik czytelnictwa jest większy.

Tabela 16. Wskaźniki dla bibliotek i czytelnictwa.

Lp.	Jednostka terytorialna	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
		2013	2013	2013	2013
		osoba	wol.	osoba	wol.
1	LUBELSKIE	2918	2846,0	177	19,7
2	Powiat kraśnicki	2904	2107,0	163	21,6
3	LGD	3347	3026,2	188	27,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Biblioteki i Gminne Ośrodki Kultury są animatorami działalności kulturalnej i rekreacyjnej na terenie LGD. Na terenie LGD działa 47 różnych zespołów artystycznych, przeprowadzono 324 imprezy. Większość z nich przy wsparciu GOK lub Bibliotek Gminnych. W 2013 roku na terenie LGD istniało 25 bibliotek z filiami. Tylko w Gminie Kraśnik i Wilkołaz nie ma Gminnego Ośrodka Kultury.

Tabela 17. Aktywność społeczna.

Lp.	Jednostka terytorialna	imprezy	uczestnicy imprez	zespoły artystyczne	koła (kluby)
		2013	2013	2013	2013
		szt.	osoba	szt.	szt.
1	LGD	324	75261	47	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.5.4 Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Poniższe dane pokazują nam rozmiar problemów społecznych z perspektywy rodzin i osób przez nie dotkniętych. Niektóre rodziny są szczególnie narażone na życie w ubóstwie. Są to rodziny wielodzietne, w których rodzice samotnie wychowują dzieci, lub w których głównym żywicielem jest osoba bezrobotna, chora czy niepełnosprawna. Częstą przyczyną ubóstwa jest alkoholizm lub konflikty z prawem żywicieli rodziny. Statystyka ogólna nie wskazuje danych na poziomie gminy, ale na poziomie powiatu najczęstszym powodem przyznania wsparcia jest ubóstwo 27%, bezrobocie ponad 20%, niepełnosprawność 14% i długotrwała lub przewlekła choroba 17 %. Dane statystyczne wskazują, że liczba rodzin objętych opieką społeczną spadła w okresie ostatnich 5 lat. Najwięcej rodzin objętych pomocą zamieszkuje Gminy Annopol, Gościeradów i Urzędów. Najmniej rodzin potrzebujących jest w gminie Dzierzkowice.

Tabela 18. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej.

Lp.	Jednostka terytorialna	ogółem				
		2010	2011	2012	2013	2014
		gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
1	LUBELSKIE	70066	67426	68436	70452	67414
2	Powiat kraśnicki	3772	3436	3454	3569	3402
12	LGD	2707	2485	2474	2510	2373

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując przyczyny przyznawania pomocy zauważamy, powiązania. Niepełnosprawność pociąga za sobą długotrwałą chorobę, a bezrobocie jest podstawowym (choć nie jedynym) powodem ubóstwa (a to powoduje trudniejszą sytuację materialną rodzin i niemożność zaspokojenia swoich podstawowych potrzeb), bezdomności jak i bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa. Zjawisko to oznacza przede wszystkim utratę jedynego źródła dochodu. Brak

dochodu natomiast, jest przyczyną wzrostu ilości osób i rodzin poszukujących wsparcia w systemie pomocy społecznej. W ramach LSR główne wsparcie skierowane będzie na tworzenie miejsc pracy oraz zakładanie działalności gospodarczej. W pewnej mierze realizacja LSR pozwoli ograniczyć negatywne zjawiska w sferze społecznej.

3.6 Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR (innej niż spójność przestrzenna).

Diagnoza jako całość opisuje spójność zasobów lokalnych (ludzkich, gospodarczych, infrastruktury) a także wspólnych dla obszaru problemów wynikających ze słabości lokalnych zasobów (bezrobocie, problemy ludzi młodych, ubóstwo). Poniżej przedstawiono inne obszary spójności związane ze wspólna tożsamością i tradycjami i historią.

3.6.1 Krótki opis dziedzictwa kulturowego/zabytków i historii pod kątem spójności obszaru.

O historii i bogatym dziedzictwie kulturowym terenu LGD Ziemi Kraśnickiej świadczą liczne zabytki architektury i kultury. Na terenie LGD zachowane najstarsze obiekty mają przeważnie charakter sakralny: drewniany kościół filialny o konstrukcji zrębowej w Annopolu, drewniany kościół parafialny we wsi Dzierzkowice z późnobarokowym i rokokowym wyposażeniem wnętrza, drewniany kościół w Rzeczycy Księżej, ufundowany przez kanoników regularnych z Kraśnika, z bogato zdobionym wnętrzem z połowy XIX w., kościół z drugiej połowy XVIII w. w Urzędowie z barokowym wyposażeniem wnętrza, drewniany kościół parafialny w Rzeczycy Ziemiańskiej wraz z zabytkową dzwonnicą, drewniany kościół z XVII wieku w Borowie, późnoklasycystyczny kościół z połowy XIX wieku w Zakrzówku, murowany kościół z połowy XVII w. w Wilkołazie, murowany kościół w Popkowicach, zespół kościoła parafialnego w Świeciechowie Poduchowym: kościół pw. św. Małgorzaty i św. Mikołaja z 1764r. w stylu barokowym z wystrojem wnętrza rokokowym, dzwonnicą i ogrodzeniem. Ewenementem w skali kraju jest tak zwana „trójkątna" kaplica w Stróży Kolonii. Murowana, późnobarokowa kaplica zbudowana jest na rzucie trójkąta z zaokrąglonymi narożami i kwadratową kruchtą od frontu. Elementem wpływającym na **spójność kulturową** obszaru jest istnienie w każdej gminie wchodzącej w skład LGD zabytków sakralnych.

Z obiektów niesakralnych warto wymienić zespól pałacowy Prażmowskich i Suchodolskich w Gościeradowie, wraz z parkiem i zachowanym spichlerzem murowanym z II poł. XVIII w. W obiektach mieści się obecnie Dom Pomocy Społecznej dla osób z upośledzeniem umysłowym i ośrodek rehabilitacyjny. Podobną funkcję pełni XVII-wieczny zespół dworsko-parkowy w Olbięcinie. W rozległym parku rosną rzadkie drzewa: korkowiec amurski, grójeczniki japońskie i lipa krymska. Parki podworskie z ciekawym, niejednokrotnie zabytkowym drzewostanem zachowały się między innymi w Moniakach, Skorczycach, Popkowicach (gmina Urzędów), Sosnowej Woli (gmina Dzierzkowice), Stróży (gmina Kraśnik) i Gminie Wilkołaz.

Z zabytków archeologicznych warto zobaczyć dobrze zachowane grodzisko wczesnośredniowieczne z IX w. w Leszczynie oraz ślady zamczyska w Dzierzkowicach. Ciekawe obiekty kwalifikujące się do ochrony zabytkowej to stare młyny, tradycyjne obiekty mieszkalne i gospodarcze, jako przykłady zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej, występujące już rzadko i w znacznym rozproszeniu kapliczki i krzyże przydrożne. Na terenie gminy Urzędów na uwagę zasługuje sanktuarium Św. Otylii w Urzędowie. Kapliczka, pochodząca z 1890 r. stanowi unikalne miejsce sakralne. Jest drewniana i skromna. Jednocześnie w swej prostocie piękna, zwłaszcza w oprawie wiodącej do niej alei lipowej z figurkami świętych i otaczających ją łąk i lasów.

Niemymi świadkami historii są cmentarze i mogiły wojenne, poczynając od powstania styczniowego, wreszcie nagrobki na cmentarzach, w tym klasycystyczne z przełomu XVIII i XIX w. – ciekawe, stylowe przykłady małej architektury. Cmentarze wojenne z I Wojny Światowej zachowały się we wsi Boby, w Gminie Dzierzkowice (tzw. „Wolski Bór") oraz w Gminie Kraśnik w okolicy stacji kolejowej. Na końcu wsi Bęczyn zachowały się dwie zbiorowe mogiły wojenne z I Wojny Światowej.

Wśród cmentarzy wyróżniają się kirkuty, upamiętniające tragiczną zagładą społeczności żydowskiej podczas II Wojny Światowej. Na terenie LGD zachowały się kirkuty w Gminie Kraśnik, Gminie Annopol i Gminie Urzędów oraz szczątkowo w Gminnie Zakrzówek. Świadectwem tragicznych wydarzeń, jakie rozegrały się na terenie objętym LGD, są zbiorowe mogiły ofiar niemieckiej pacyfikacji z 1944 r. w Borowie oraz we wsi Szczecyn. Ciekawym elementem wpływającym na **spójność historyczną** jest stoczona podczas I Wojny Światowej kilkudniowa bitwa miedzy wojskami austriackimi i rosyjskimi. Ślady i pozostałości po tym wydarzeniu w postaci grobów, pozostałości umocnień i znalezisk archeologicznych można odnaleźć na obszarze wszystkich gmin terenu LGD.

Niestety wiele zabytków znajduje się w złym stanie materialnym i wymaga pilnych prac konserwatorsko-remontowych.

3.7 Krótką charakterystykę obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki, informacja dotycząca liczby gospodarstw agroturystycznych, wskaźnik Schneidera (intensywność ruchu turystycznego).

3.7.1 Walory środowiskowe

Niewątpliwym walorem terenu LGD Ziemi Kraśnickiej są lasy zajmujące ponad 20% powierzchni – dominują lasy mieszane, chociaż nie brak także iglaków. W części lasów wydzielono rezerwaty na terenach, na których możemy spotkać wiele pomników przyrody. W gminie Urzędów znajduje się rezerwat „Natalin" (2,45 ha), gdzie ochronie podlega stanowisko drzewostanu jodłowego. Na terenie gminy Gościeradów ochroną otoczone są dwa rezerwaty: „Marynopole" (157 ha) – obejmujący starodrzew jodłowy i częściowo dębowy (dąb szypułkowy) i 204- hektarowy „Szczeckie Doły", gdzie na bogato ukształtowanym lessowym podłożu rosną piękne buki. Potwierdzeniem walorów przyrodniczo – krajobrazowych terenu objętego LSR było utworzenie w dolinie rzeki Wyżnicy na terytorium 5 gmin wchodzących w skład LGD Ziemi Kraśnickiej Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu o powierzchni 22 800 ha.

Tabela 19.Rezerwaty, obszary chronionego krajobrazu i pomniki przyrody w poszczególnych gminach należących do LGD Ziemi Kraśnickiej w 2013 r.

Gmina	Ogółem	Parki narodowe	Rezerwaty przyrody	Parki krajobrazowe	Obszary chronionego krajobrazu	Użytki ekologiczne	Pomniki przyrody
Razem:	23 504,3	-	676,2	-	22 800,0	30,6	57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na obszarze LGD Ziemi Kraśnickiej występuje 8 obszarów NATURA 2000:

- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dzierzkowice" – powierzchnia 247,1 ha.
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Gościeradów" – powierzchnia 1752,6 ha.
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Lasy Janowskie" – niewielki fragment tego obszaru leży na ternie gminy Annopol i Gościeradów.
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Małopolski Przełom Wisły" .
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Polichna" – powierzchnia 368,4 ha.
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Przełom Wisły w Małopolsce" – fragment leży na terenie gminy Annopol.
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Szczecyn" – część obszaru leży w gminie Gościeradów.
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Świeciechów" – powierzchnia 130,1 ha.

W sumie ponad 24% powierzchni terenu LGD Ziemi Kraśnickiej zajmują obszary prawnie chronione.

Mapa 2. Zestawienie obszarów ochrony przyrody na obszarze LGD Ziemi Kraśnickiej.

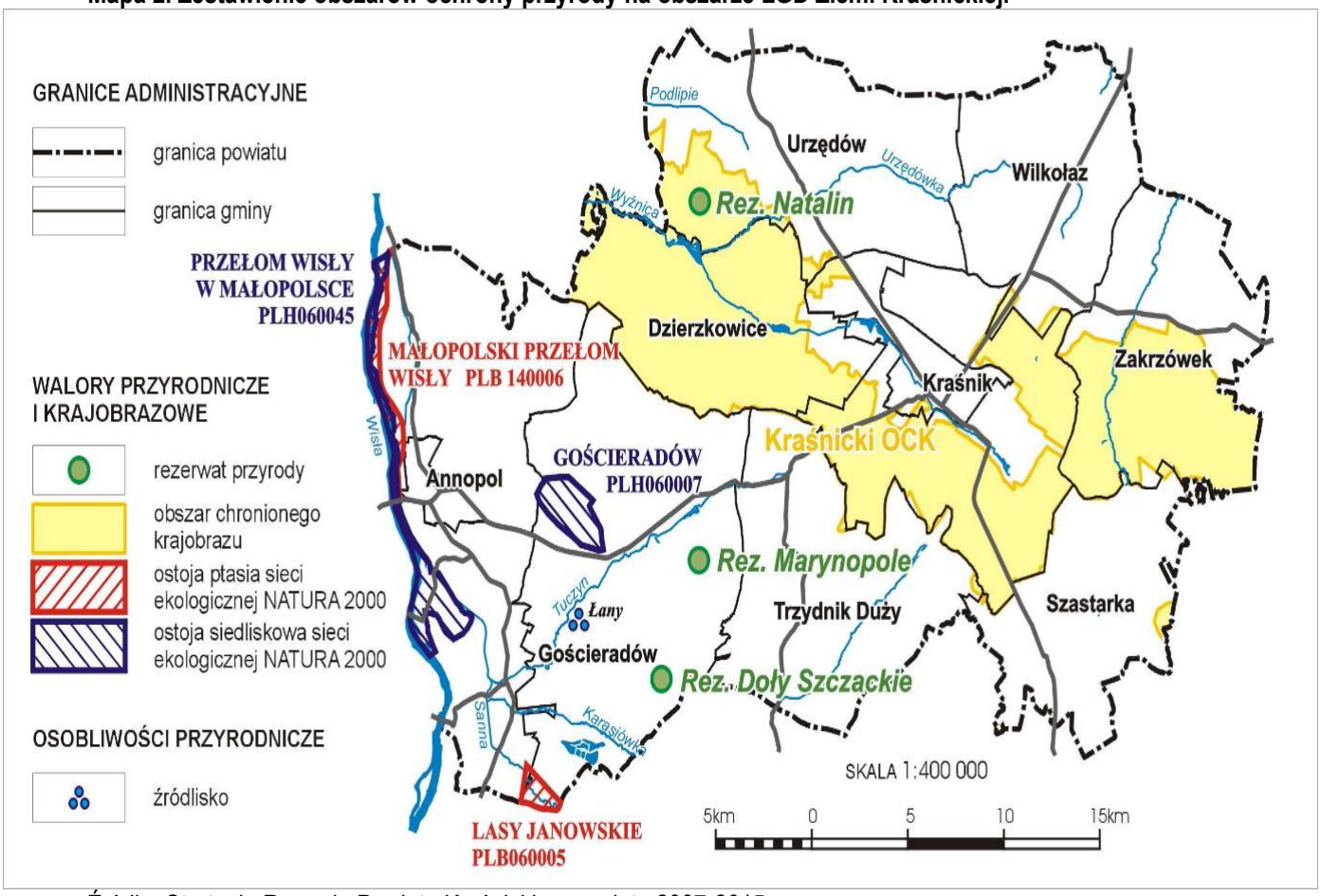

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015.

Wśród pozostałych naturalnych walorów turystycznych obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej warto wymienić także naturalne obiekty, takie jak:

- Nieczynna kopania fosforytów w gminie Annopol, wraz z nielicznymi jaskiniami.
- Ściana skalna z białej opoki w Opoczce, pozostała po dawnym kamieniołomie ze skamieniałościami z okresu kredowego.
- Stawy w dolinie Wyżnicy w miejscowości Krzywie – przez długi czas służyły jako kąpielisko, obecnie znajdują się w rękach prywatnych.
- Pozostałości po kopalni piasku w postaci rozległych, zalesionych wydm w dolinie Wyżnicy w Sosnowej Woli.

- System wąwozów, parowów i młodych rozcięć erozyjnych („Wyżnickie Doły") w Wyżnicy. Teren ten porośnięty jest lasami liściastymi, należącymi do zespołu grądów, jednak znajdują się one w rękach prywatnych i z tego względu nie zostały dotąd objęte żadną formą ochrony.
- Kompleks leśny „Mosty", pomiędzy Stróżą, Rzeczycą i Polichną. Przeważają tu stare drzewostany bukowe oraz jodłowe porastające teren porozcinany głębokimi wąwozami. Tutaj jest początek ścieżki dydaktycznej „Las Mosty" zaprojektowanej i oznakowanej przez Nadleśnictwo Kraśnik.
- Wzniesienie Opoczna Góra (266 m n.p.m.) w Dąbrowie-Bór.
- Źródła rzeki Wyżnica w Słodkowie.
- Stawy w dolinie Wyżnicy w Stróży.

Rozwój sektora turystyki może być jedną z form wzmacniania lokalnej gospodarki i tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem. Do głównych form turystyki i rekreacji mających realne szanse rozwoju na terenie LGD należą:

- turystyka sobotnio-niedzielna mieszkańców Lubelszczyzny, z wykorzystaniem kompleksów leśnych, sieci wąwozów oraz rzek i stawów (do uprawiania między innymi wędkarstwa),
- turystyka rowerowa (w tym szlak biegnący z Kazimierza Dolnego przez Józefów, Urzędów, Dzierzkowice, Kraśnik i dalej na Roztocze),
- turystyka krajoznawcza i kulturowa (m.in. z wykorzystaniem szlaku dziedzictwa kulturowego leżącego na tzw. Trakcie Krakowsko-Wileńskim),
- agroturystyka oraz organizacja letniego wypoczynku dla dzieci w szkołach wiejskich.

3.7.2 Infrastruktura okołoturystyczna

Jednak niezbędnym warunkiem do rozwoju różnych form turystyki na terenie LGD jest stworzenie odpowiedniej infrastruktury (w tym bazy noclegowo-gastronomicznej) oraz prowadzenie skutecznych działań promocyjnych. Obecnie na terenie powiatu kraśnickiego funkcjonuje jeden 3 gwiazdkowy obiekt hotelowy oraz 2 małe obiekty zbiorowego zakwaterowania łącznie ilość miejsc noclegowych w tych obiektach nie przekracza 50. W latach 2010 -14 liczba rezydentów (Polaków) korzystających z noclegów nie przekraczała 1600 osób, z wyjątkiem roku 2013, kiedy udzielono noclegu 4213 osobom. Był to jednak rok wyjątkowy, w roku 2014 liczba osób znowu nie przekroczyła 1600. Odwiedzający z zagranicy to przedział od 314 do 643 osób rocznie. Niestety ogromna przewaga noclegów nie przekraczających jednej doby mówi, że odwiedzający to mniej turyści a bardziej osoby będące w podróży, przebywające na weselach, osoby obsługujące inwestycje oraz firmy z kapitałem zagranicznym.

Informacja, jaka płynie z analizy ruchu turystycznego mówi, że na teren LGD niemal nie przyjeżdżają turyści zainteresowani atrakcjami obszaru.

Ważnym elementem tworzącej się infrastruktury turystycznej są gospodarstwa agroturystyczne. Na terenie LGD istnieje 9 funkcjonujących gospodarstw agroturystycznych (statystycznie jest ich więcej, ale niektóre to martwe wpisy do ewidencji) oferujących miejsca noclegowe dla około 40 osób.

Tabela 19. Baza noclegowa na obszarze LGD Ziemi Kraśnickiej.

Lp.	Nazwa obiektu	Rodzaj obiektu	Adres
1.	Wotel Zajazd u Zygmunta	Wotel	Polichna Druga
2.	Zajazd w Annopolu nad Wisłą	Hotelik	ul. Jakubowice 7, Annopol
3.	Zajazd "Marta"	Hotel***	ul. Stalowa 8B, Dąbrowa Bór
4.	Gospodarstwo agroturystyczne „Solisowe Sioło" Małgorzata Solis	Agroturystyka	Mikołajówka 11
5.	Gospodarstwo agroturystyczne Jadwiga Kudła	Agroturystyka	Stok 112
6.	Gospodarstwo agroturystyczne „Pod Żurawiem" Fundacja Rozwoju Turystyki "Bosa Stopa" Stanisław Sulkowski	Agroturystyka	Słodków III 150
7.	Gospodarstwo agroturystyczne „U Alicji" Alicja Depa	Agroturystyka	Stróża 73
8.	Gospodarstwo agroturystyczne Halina i Edward Głazowie	Agroturystyka	Rzeczyca Księża
9.	Gospodarstwo agroturystyczne Jolanta i Jan Lizinkiewicz	Agroturystyka	Wilkołaz Dolny 28
10.	Gospodarstwo agroturystyczne Krystyna Jedlińska	Agroturystyka	Łany 20
11.	Gospodarstwo agroturystyczne Izabella i Mariusz Łuba	Agroturystyka	ul. Stalowa 1, Dąbrowa Bór
12.	Gospodarstwo agroturystyczne Stefan Stachula	Agroturystyka	Dąbrowa 9
13.	Gospodarstwo agroturystyczne Mariola Baran	Agroturystyka	Mikuszewskie 18

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://www.lgdkrasnik.pl/baza-turystyczna/Baza_noclegowa/, http://www.powiatkrasnicki.pl/strona,agroturystyka oraz http://www.powiatkrasnicki.pl/strona,hotele.

W chwili obecnej baza noclegowa na obszarze LGD Ziemi Kraśnickiej wydaje się być niewystarczająca z punktu widzenia możliwości turystycznych i nie spełnia ona ilościowego i jakościowego zapotrzebowania na rozwój regularnej turystyki. Przeprowadzone

badania mieszkańców powiatów „okalających" obszar LGD Ziemi Kraśnickiej ukazują, że w ostatnich 2 latach blisko 97% osób z tego obszaru nie odwiedziło ani razu obszaru LGD. Jednoznacznie potwierdza brak turystycznej atrakcyjności zewnętrznej obszaru LGD.[4]

Wskaźnik Schneidera[5] (WSch) jest miernikiem intensywności ruchu turystycznego, gdyż wyraża liczbę turystów korzystających z noclegów przypadających na 100 stałych mieszkańców obszaru. Jego postać jest następująca: *WSch =liczba turystów korzystających z noclegów/ liczba stałych mieszkańców *100.* Wskaźnik Schneidera w roku 2013 przyjął wartość 7% wyliczenie: liczba turystów 4572 liczba mieszkańców 62 961 osób.

3.8 Opis produktów lokalnych, tradycyjnych i regionalnych podkreślających specyfikę danego obszaru (krótki opis produktów charakterystycznych występujących na obszarze), w tym promocji i sprzedaży takich produktów.

3.8.1 Kuchnia regionalna

Zestawienie produktów regionalnych i tradycyjnych pokazuje, że obszar LGD Ziemi Kraśnickiej ma bardzo duży potencjał w zakresie kultury smaku. Kuchnia lokalna może stanowić istotny czynnik promocyjny tego obszaru, a oferta turystyczna bazująca na produktach regionalnych jest w stanie „przyciągnąć" wielu miłośników dobrego tradycyjnego jedzenia.

Tabela20.Lista produktów regionalnych i lokalnych.

Kategoria	Nazwa
Napoje	Grzaniec Marcina z Urzędowa
	Naleweczka gruszkówka z Kraśnika
	Nalewka poziomkowa leśna z Kraśnika
	Malinóweczka
	Kordiał żurawinowy kraśnicki
	Kraśnickie domowe wino owocowe
	Maliniak kraśnicki – wódka malinówka
	Sok z maliny kraśnickiej
Produkty mięsne	Kaczka czarna nadziewana
Owoce i warzywa	Gruszka suszona kraśnicka
	Kapusta kwaszona kraśnicka
	Jabłka kraśnickie
	Ogórki kiszone kraśnickie
	Powidła śliwkowe z Mikołajówki
	Malina kraśnicka
	Szarytka w marynacie
Miody	Miód malinowy
Wyroby cukiernicze i piekarnicze	Rudnicki pieróg jaglany

Źródło: Strategia Kreacji Zintegrowanych Produktów Turystycznych Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej.

Bez wątpienia produktem regionalnym obecnie najbardziej rozsławiającym obszar LGD Ziemi Kraśnickiej, jest MALINA. Związane jest to z faktem, że obszar powiatu kraśnickiego, który pokrywa się w większości z obszarem LGD Ziemi Kraśnickiej, jest zagłębiem produkcji sadowniczej, produkcji warzyw oraz owoców miękkich – truskawek, czarnych porzeczek, a głównie malin. Na obszarze tym, produkuje się rocznie prawie 30% produkcji krajowej malin. Mleko, miód i kasza to produkty wytwarzane w lokalnych gospodarstwach wsi Rudnik Pierwszy, położonej w gminie Zakrzówek. W niewielkich gospodarstwach nadal uprawiane jest proso, z którego wyrabia się w przydomowych kaszarniach kaszę jaglaną, wykorzystywaną do potraw i ciast.[6]

Rozpoznawalność maliny kraśnickiej potwierdzają badania mieszkańców obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej i Miasta Kraśnik[7]. Do najbardziej charakterystycznych produktów tradycyjnych z obszaru LGD, posiadających w opinii respondentów największe walory smakowe, należą: malina kraśnicka (najwyższa ocena wśród 64,5% mieszkańców obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej oraz 81,5% mieszkańców Miasta Kraśnik), jabłka kraśnickie, ogórki kiszone kraśnickie oraz kapusta kwaszona kraśnicka. Natomiast w kategorii dotyczącej napojów regionalnych najbardziej rozpoznawalne i oceniane wysoko pod względem smaku są: sok z maliny kraśnickiej (najwyższa ocena wśród 61,8% mieszkańców obszaru LGD i 65,5% badanych z Miasta Kraśnik), malinóweczka oraz syrop z maliny kraśnickiej.

[4] "Badanie własne LGD Strategia Kreacji Zintegrowanych Produktów Turystycznych Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej"
[5] Adam R. Szromek* Pomiar funkcji turystycznej obszarów za pomocą wskaźników funkcji turystycznej na przykładzie obszarów państw europejskich
[6] Na podstawie: Gmina Zakrzówek. "W Dolinie Bystrzycy".
[7] Na podstawie " Strategia Kreacji Zintegrowanych Produktów Turystycznych Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej."

Są to jednak produkty znane jedynie mieszkańcom powiatu kraśnickiego, co potwierdzają badania przeprowadzone wśród mieszkańców powiatów sąsiadujących z obszarem LGD Ziemi Kraśnickiej. W grupie tej, rozpoznawalność tradycyjnych produktów z obszaru LGD jest na bardzo niskim poziomie, co świadczy o braku efektu rozlewania się (spill over) informacji o zasobach turystycznych LGD na obszary z nim sąsiadujące.

4 Rozdział IV Analiza SWOT

Tabela 20. SWOT słabe i mocne strony.

	Mocne Strony	Odniesienie do diagnozy	Słabe strony	Odniesienie do diagnozy
1	Dostępność komunikacyjna	Rozdział 1.3	Wyludnianie się obszaru LGD - ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny.	Rozdział 3.1.1
1	Poprawa wskaźnika wykształcenia ludności. (wzrost liczby osób z wyższym wykształceniem, zmniejszenie ilości osób z podstawowym lub bez wykształcenia)	Rozdział 3.1.1	Niewystarczająca ilość osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Rozdział 3.1.1
2	Obszar LGD zagłębiem produkcji owoców miękkich.	Rozdział 3.2.1	Nierozwinięty sektor przetwórstwa (W szczególności sektora owocowo-warzywnego)	Rozdział 3.2.1
3	Dobre warunki do produkcji energii ze źródeł odnawialnych (słońce, wiatr, zasoby słomy i odpadów biologicznych)	Rozdział 3.2.2	Niski wskaźnik przedsiębiorczości (niewielka ilość oraz słaby potencjał istniejących firm, niewielki ich przyrost, kreowanie niewielkiej ilości miejsc pracy)	Rozdział 3.2.3
4	Tereny inwestycyjne na obszarze LGD (3 gminy posiada tereny przeznaczone pod inwestycje)	Rozdział 3.2.3	Słaby sektor innowacji(kreatywny)	Rozdział 3.2.3
5	Produkcja cegły i tradycje z tym związane.	Rozdział 3.2.4	Niekorzystny wskaźnik aktywności zawodowej.	Rozdział 3.3.1
6	Duża ilość organizacji pozarządowych	Rozdział 3.4.1	Wysokie bezrobocie (szczególnie wśród osób młodych)	Rozdział 3.3.2
7	Duża ilość klubów sportowych dla dzieci i młodzieży	Rozdział 3.4.2	Nierównomiernie rozmieszczona infrastruktura kultury i rekreacji	Rozdział 3.4.2
8	Rozwinięta infrastruktura świetlic oraz sportu i rekreacji.	Rozdział 3.5.2/3	Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjna (nierówny dostęp, brak regularnego wykorzystania infrastruktury np. świetlic wiejskich, słaba oferta dla młodzieży i seniorów)	Rozdział 3.4.2
9	Stosunkowo duża liczba zabytków oraz ciekawa historia obszaru.	Rozdział 3.6	Duża ilość gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. (Wynika to głównie z braku pracy, niskich płac, patologii, oraz chorób i niepełnosprawności).	Rozdział 3.5.4
10	Bogate walory środowiskowe	Rozdział 3.7.1	Niewystarczająca infrastruktura około turystyczna i brak wypromowanych produktów turystycznych.	Rozdział 3.7.2
11	Bogate zasoby tradycji i kulinarnego produktu lokalnego/tradycyjnego.	Rozdział 3.8.1		

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 21. SWOT szanse i zagrożenia.

	Szanse	Odniesienie do diagnozy	Zagrożenia	Odniesienie do diagnozy
1	Oddziaływanie miasta powiatowego- jako miejsca pracy wielu mieszkańców obszaru LGD. miejsca kultury i rozrywki.	*Przedstawione szanse wynikają z*	Nieprzyjazne prawo - brak możliwości sprzedaży produktów wytworzonych w gospodarstwach rolnych w większej ilości i poza gospodarstwem, konieczność przestrzegania w małych przydomowych przetwórniach norm wymaganych od dużych	*Przedstawione zagrożenia*

		analizy trendów przedstawionych w diagnozie społeczno-gospodarczej obszaru LGD oraz ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju 2009-2015 lub zostały zgłoszone podczas warsztatów partycypacyjnych. Szanse i zagrożenia wynikają z zewnętrznych do obszaru LSR czynników.	zakładów, przerost biurokracji np. przy ubieganiu się o wsparcie z funduszy UE.	*wynikają z analizy trendów przedstawionych w diagnozie społeczno-gospodarczej obszaru LGD oraz ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju 2009-2015 lub zostały zgłoszone podczas warsztatów partycypacyjnych. Szanse i zagrożenia wynikają z zewnętrznych do obszaru LSR czynników.*
1	Strefy ekonomiczne w Kraśniku - szansa na coraz więcej miejsc pracy dla mieszkańców obszaru.		Niska zamożność mieszkańców Kraśnika - nie decydują się na zakupy droższych ale zdrowych i tradycyjnych produktów wybierając zaopatrywanie się w tanich dyskontach.	
2	Zalew Kraśnicki oraz infrastruktura turystyczna - możliwe łączenie oferty z oferta obszaru LGD i uzupełnianie sie w celu zatrzymania turysty na dłużej.		Czynnika ogólnoświatowe takie jak kryzys ekonomiczny, migracyjny, zagrożenia związane z terroryzmem.	
3	Możliwości dofinansowania zewnętrznego oferowane przez UE oraz inne źródła finansowania.		Upadek statusu rodziny, zanik norm moralnych i społecznych, brak autorytetów.	
4	Rosnący popyt na zdrową żywność ale także tradycyjne wyroby.		Konkurencja bardziej rozwiniętych gospodarczo obszarów w tym zagranicy.	
5	Duże zapotrzebowanie na wyroby przetwórstwa owocowo warzywnego na świecie.			

Źródło: opracowanie własne.

5 Rozdział V Cele i wskaźniki

5.1 Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.

Ograniczenie negatywnego zjawiska migracji z terenu LGD

W ramach prac nad przygotowaniem strategii oraz konsultacji społecznych ustalono, że efektem wszystkich niekorzystnych zjawisk na terenie LGD jest niechęć do zamieszkiwania i osiedlania się na terenie LGD. Cel ogólny dotyczący ograniczenia wyludniania się obszaru LSR będzie najpełniej mierzył długofalowe skutki działań podjętych w ramach realizacji LSR. Jeśli obszar ten zwiększy w odczuciu mieszkańców swoją atrakcyjność, tempo spadku populacji spadnie. Realizacja wszystkich celów szczegółowych oraz przedsięwzięć przyczyni się do osiągnięcia celu ogólnego. Analiza problemów pokazała, że obszar LGD dla wielu osób nie jest miejscem gdzie są odpowiednie warunki do pracy, godziwych wynagrodzeń, spędzania czasu wolnego i rozwoju. Wszystkie działania zaplanowane w ramach strategii przyczynią się do polepszenia warunków życia na terenie LGD i zwiększą atrakcyjność tego terenu dla mieszkańców, przez co powstrzyma przynajmniej część z nich od wyjazdu.
Powiązanie z diagnozą - niekorzystne saldo migracji/ujemny przyrost naturalny. Opis w rozdziale 3.1.1
Powiązanie z analizą SWOT - Ograniczenie każdej określonej w analizie SWOT słabej strony zmniejszy presję na wyjazd z terenu LGD. Szczególnie jeśli poprawi się stan lokalnej gospodarki, rynku pracy i stanu kapitału społecznego. W analizie SWOT wskazano słabą stronę, związaną z ujemnym saldem migracji i wyludnianiem się obszaru "Wyludnianie się obszaru LGD".
Powiązanie z konsultacjami społecznymi - Jednym z najsmutniejszych wniosków z warsztatów dotyczących analizy SWOT przeprowadzonej w każdej gminie, jest powszechna postawa "tu się nic nie zmienia". Analiza problemów przeprowadzona w ramach konsultacji społecznych pokazuje, że mieszkańcy obszaru LSR , dotknięci są szeregiem problemów. Migracja młodych jest tak duża ze względu na fakt, że nie mają jeszcze zobowiązań życiowych, osoby starsze pozostają tutaj często nie dlatego, że nie chcą wyjechać, czy dobrze im sie tutaj żyje, ale dlatego, że nie mogą sobie pozwolić na ryzyko pozostawienia rodziny, źródła utrzymania (mimo ze praca jest słabo płatna).

Cel 1.1 Poprawa warunków na lokalnym rynku pracy poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i podnoszenie kompetencji mieszkańców
Cel związany z poprawą warunków na lokalnym rynku pracy jest najważniejszym celem szczegółowym, realizującym największą bolączką mieszkańców regionu czyli wysokie bezrobocie, niskie płace, słabe wsparcie dla osób przedsiębiorczych. Grupy docelowe dla tego celu to przedsiębiorcy, osoby które zamierzają założyć firmę, w tym grupy defaworyzowane, czyli osoby bezrobotne i osoby

młode do 34 roku życia. Obszar interwencji to rozwój rynku pracy, poprzez udzielanie dotacji na rozpoczynanie lub rozwój przedsiębiorstw i wsparcie Informacyjne.

Bądź przedsiębiorczy wsparcie dla przyszłych przedsiębiorców

Powiązanie z diagnoza obszaru i ludności : w rozdziale 3.3 opisano problemy rynku pracy obszaru. Na ustalenie tego przedsięwzięcia wpływ miało głównie wysokie bezrobocie wśród ludzi młodych, niewielka ilość miejsc pracy dla osób przedsiębiorczych, kreatywnych. Wspierane będą głównie osoby z grup defaworyzowanych.

Powiązanie z analizą SWOT: analiza SWOT zawiera słaba stronę "Wysokie bezrobocie". Dzięki realizacji działania, zwiększy się ilość miejsc pracy a część bezrobotnych sama stworzy sobie miejsce zarobkowania.

Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Konsultacje społeczne jasno pokazały, że bezrobocie wśród ludzi młodych powodujące ich migrację z terenu LGD jest największym problemem. W czasie analizy problemów na terenie wszystkich gmin aż 52 razy wskazano na problemy z zakresu rynku pracy i bezrobocia.

Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie ziemi kraśnickiej

Przedsięwzięcie obejmie wsparcie dotacyjne dla istniejących przedsiębiorstw, wsparcie rozwiązań noszących znamiona innowacji oraz wspierające ochronę środowiska i klimatu. Wspierane będą w szczególności te operacje, które bazować będą na lokalnych zasobach w celu przetwórstwa, będą generować dużą ilość miejsc pracy, wiązać się będą z innowacyjnością oraz te, których beneficjentami będą osoby do 34 roku życia.

Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności : rozdział 3.2 diagnozy opisuje niski wskaźnik przedsiębiorczości, niewielki sektor kreatywny i przetwórczy.

Powiązanie z analizą SWOT: w analizie SWOT wpisano słabe strony (nierozwinięty sektor przetwórstwa, a z drugiej strony duży potencjał do przerobu owoców miękkich, niski wskaźnik przedsiębiorczości, słaby sektor innowacji, a poza tym wysokie bezrobocie). Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na ograniczenie słabych stron.

Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Ankieta prowadzona na pierwszym etapie konsultacji wskazuje na rozwiązania z zakresu wsparcia biznesu. Za najbardziej skuteczne sposoby wspierania rozwoju firm uznano dotacje na rozwój działalności. Poza tym, w każdym z realizowanych działań partycypacyjnych przejawia się konieczność rozwoju lokalnej gospodarki z jednoczesnym tworzeniem nowych miejsc pracy.

Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji mieszkańców obszaru LGD na lokalnym rynku pracy. Przedsięwzięcie zawiera działania związane z edukacją przedsiębiorczości poprzez wizyty studyjne oraz działania informacyjne związane z pozyskiwaniem środków na realizację operacji.

Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: diagnoza opisuje niższy wskaźnik wykształcenia w porównaniu do średniej w województwie, poza tym mamy niski wskaźnik przedsiębiorczości, oprócz tego dominują branże o niskiej innowacyjności, brakuje też dobrych praktyk w dziedzinie przetwórstwa. Wizyty studyjne pozwolą na podpatrzenie rozwiązań i ich implementacją na lokalnym rynku.

Powiązanie z analizą SWOT: słabe strony (nierozwinięty sektor przetwórstwa, niski wskaźnik przedsiębiorczości i słaby sektor innowacyjny).

Powiązanie z konsultacjami społecznymi: podczas spotkań i warsztatów dotyczących analizy problemów, wskazywano na niską innowacyjność rodzimych firm. Możliwość uczenia się na wyjazdach dobrych praktyk będzie sposobem na zmianę tej sytuacji.

Cel 1.2 Stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego

Cel związany ze stworzeniem lepszych warunków do aktywności społecznej jest odpowiedzią na problemy zgłaszane przez mieszkańców. Podczas procesu partycypacji, najczęściej wskazywano na problemy związane z tym zagadnieniem. Cele szczegółowe odpowiadają konkretnym potrzebom zgłaszanym przez mieszkańców. Grupy docelowe to mieszkańcy, osoby z grup defaworyzowanych, organizacje pozarządowe i lokalni liderzy. Obszary interwencji to wsparcie sektora społecznego oraz rozwój kapitału społecznego, z wykorzystaniem lokalnych zasobów i walorów.

Wzmocnienie kapitału społecznego w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych;,

Przedsięwzięcie dotyczyć będzie stosunkowo dużych projektów kompleksowo wzmacniających kapitał społeczny terenu, obejmujący także elementy trwałe, których oddziaływanie nie zakończy się po realizacji operacji, wnioskodawcy to organizacje pozarządowe.

Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Problemy sektora pozarządowego oraz potencjał społeczny opisany jest w rozdziale 3.4 diagnozy. Widzimy tam duży potencjał świetlic wiejskich i organizacji takich jak KGW i OSP, na którym można budować ofertę wzmacniającą kapitał społeczny.

Powiązanie z analizą SWOT: wskazano słabe strony (niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjna, nierównomiernie rozmieszczona infrastruktura kultury i rekreacji).

Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Szereg problemów zgłaszanych przez mieszkańców dotyczyło bazy i narzędzi do działalności społecznej, ale także na brak animatorów i brak środków na wykorzystanie istniejącej infrastruktury.

Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców LGD Ziemi Kraśnickiej. Operacje w tym działaniu dotyczyć będą niewielkich inicjatyw aktywizujących lokalną społeczność takich jak konferencje, festyny, warsztaty rękodzieła, kulinarne itp., oprócz tego doposażenie organizacji społecznych w sprzęt, stroje czy instrumenty. Ponadto, realizowane będą operacje o charakterze międzypokoleniowym. Jak największe wsparcie otrzymają osoby z grup defaworyzowanych, czyli młode do 34 życia i bezrobotne.

Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Diagnoza wykazała, iż potencjał kadrowy i finansowy organizacji pozarządowych wciąż nie jest wysoki dlatego należy wspierać inicjatywy zwiększające możliwości ngo, zwiększające ich oddziaływanie i potencjał. Dużo osób bezrobotnych i młodych pozostaje bez zajęcia i popada w marazm, lub problemy społeczne. Także ludzie starsi spotykają się z problemem braku oferty i samotności. Diagnoza rozdział 3.4.
Powiązanie z analizą SWOT: Słabe strony to niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjna
Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Analiza problemów oraz ankieta, wskazują na niski poziom oferty kulturalnej i rekreacyjnej obszaru LGD, a jednocześnie słaby potencjał organizacji pozarządowych i brak lokalnych liderów. Wszystko to ogranicza rozwój aktywności.
Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych i lokalnych liderów. Przedsięwzięcie dotyczy działań edukacyjnych związanych z podnoszeniem potencjału i wiedzy lokalnych liderów. W ramach działania powstanie inkubator dla organizacji społecznych gdzie uzyskają wsparcie informacyjne i doradcze. Odbywać się też będą spotkania informacyjne w celu zapoznania mieszkańców z możliwością wsparcia operacji.
Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności : Dość liczne organizacje pozarządowe nie mają potencjału kadrowego. Większość osób zaangażowanych to osoby starsze, które mimo dużej aktywności nie są odpowiednio przygotowane do funkcjonowania w otoczeniu, gdzie przy pozyskiwaniu środków narasta biurokracja, w funkcjonowaniu korzysta się z zaawansowanych technik informacyjnych. Dzięki realizacji przedsięwzięcia, lokalni liderzy niezależnie od wieku i dotychczasowej działalności będą mogli zdobyć nowe możliwości i umiejętności wzmacniające ich potencjał.
Powiązanie z analizą SWOT: analiza SWOT wskazuje słabe strony (niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjna, pokazuje też mocne: duża ilość organizacji pozarządowych, rozwinięta infrastruktura świetlic, duża ilość klubów sportowych) działanie rozwinie mocne strony a ograniczy wpływ słabych.
Powiązanie z konsultacjami społecznymi: często pojawiającym się problemem w dyskusji był problem słabego wsparcia dla liderów, brak zorganizowanych działań kreujących i wspomagających liderów. Problemem jest też nadmiar biurokracji przy zakładaniu i prowadzeniu stowarzyszeń, organizacji pożytku publicznego i innych zinstytucjonalizowanych form prowadzenia działalności społecznej. Dzięki powstaniu inkubatora dla organizacji pozarządowych sytuacja ulegnie poprawie.

Cel 1 .3 Wzmacnianie pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej.
Cel związany ze stworzeniem lepszych warunków do życia dla osób w trudnej sytuacji życiowej wynika wprost z konsultacji społecznych i jest poparty diagnozą. Grupy docelowe to mieszkańcy, osoby z grup defaworyzowanych, natomiast działania zmierzać będą do poprawy sytuacji w obszarze wykluczenia społecznego. Obszar interwencji to profilaktyka i działania z zakresu wsparcia rodzin dotkniętych problemami. W szczególności będą to działania wśród młodzieży, a także dla organizacji i lokalnych liderów, którzy chcieliby podnieść swoje kompetencje w tym zakresie.
Działania sprzyjające ochronie zdrowia, profilaktyce zdrowotnej, przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym. Przedsięwzięcie obejmie realizację innowacyjnych na obszarze LGD form przeciwdziałania niekorzystnym społecznie zjawiskom z zakresu profilaktyki zdrowotnej, antynarkotykowej i antyalkoholowej dla młodzieży. Osoby zaangażowane w taką działalność będą mogły skorzystać z wyjazdów studyjno-szkoleniowych w zakresie dobrych praktyk w tym zakresie.
Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Diagnoza wskazuje w rozdziale 3.5 na problemy społeczne w tym ubóstwo, choroby w tym alkoholizm.
Powiązanie z analizą SWOT: słabe strony (Duża ilość gospodarstw domowych korzystająca z pomocy społecznej w wyniku chorób, alkoholizmu, braku pracy i niskich zarobków).
Powiązanie z konsultacjami społecznymi: Konsultacje społeczne wymieniają takie problemy jak nasilający się problem alkoholizmu, obniżający sie wiek młodych osób zaczynających spożywanie alkoholu, problemy osób samotnie wychowujących dzieci oraz rodzin dysfunkcyjnych między innymi przez wyjazdy za pracą, oraz ograniczony dostęp dzieci do infrastruktury pozwalającej na rozwój.

Cel 1.4 Poprawa oferty turystycznej na obszarze LGD.
Cel związany z rozwijaniem oferty turystycznej i rekreacyjnej wynika z konsultacji społecznych i jest poparty diagnozą. Podobnie jak sąsiednie tereny obszar LGD posiada zasoby przyrodnicze czy kulturowe mogące stanowić bazę dla rozwoju lokalnej turystyki. Niestety problemem jest słabe wykorzystanie tych walorów. Niska jakość i niewielka liczba produktów turystycznych prowadzi do braku korzyści płynących z turystyki. Grupy docelowe to przedsiębiorcy i inne podmioty, które zamierzają tworzyć lub rozwijać produkty turystyczne, turyści i mieszkańcy korzystający z nowej infrastruktury rekreacji i turystyki. Samorządy rozwijające infrastrukturę rekreacji i turystyki. Obszary interwencji to rozwój oferty rekreacji i turystyki poprzez wsparcie podmiotów zajmujących się tą problematyką w tym poprzez dotacje, utworzenie wielobranżowej sieci turystycznej i promocję.
Utworzenie sieci - ziemia kraśnicka. W wyniku konsultacji społecznych podpisano list intencyjny ukazujący zamiar utworzenia sieci w obszarze produktów turystycznych. Sieć zintegruje przedstawicieli minimum czterech branż, to jest branży turystycznej, rekreacyjnej, branży budowlanej oraz reklamowej i informacyjnej.
Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności : Problemy i walory obszaru pod kątem turystyki zostały opisane w rozdziale 3.9 diagnozy. Wskazano tam na bogate walory przyrodnicze, w tym Natura 2000 i parki krajobrazowe, bogate tradycje, oraz kilka produktów turystycznych. Jednocześnie wskazano na słabą infrastrukturę miejsc noclegowych, słabą infrastrukturę szlaków turystycznych i ich niewielką ilość, brak lokali gastronomicznych i słabą ofertę gospodarstw agroturystycznych, brak spójności działań oraz brak współpracy.

Powiązanie z analizą SWOT: słabe strony (niewystarczająca infrastruktura okołoturystyczna i brak wypromowanych produktów turystycznych; mocne strony, na których można budować ofertę to: dobra dostępność komunikacyjna, produkcja cegły i tradycje z tym związane także tradycje związane z zagłębiem owoców miękkich, bogate walory środowiskowe oraz bogate zasoby tradycji i kulinarnego produktu lokalnego/tradycyjnego).
Powiązanie z konsultacjami społecznymi: W ostatniej fazie konsultacji społecznych przy okazji dyskusji nad celami i wskaźnikami LSR okazało się, że pojawiają się głosy o potrzebie współpracy tych podmiotów i branż, które mogą uzyskać wartość dodaną z działania wspólnie a nie w pojedynkę. Efektem tych działań było podpisanie listu intencyjnego w sprawie powstania sieci turystycznej integrującej różne branże widzące korzyść we współpracy.
Promocja oferty turystycznej, walorów przyrodniczo krajobrazowych oraz kulturowych Ziemi Kraśnickiej. To na brak promocji i jej wysokie koszty wskazywali uczestnicy spotkań, na których dyskutowano o rozwoju oferty turystycznej. W ramach działania realizowane będą różne inicjatywy mające na celu promocję lokalnych walorów, zasobów i produktów turystycznych.
Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności : rozdział 3.9 słaby wskaźnik Schneidera wynika także z braku promocji obszaru.
Powiązanie z analizą SWOT: brak wypromowanych produktów turystycznych
Powiązanie z konsultacjami społecznymi: wskazywano podczas analizy problemów na fakt, iż promocja obszaru nie jest wystarczająca aby sprowadzić turystów i wpłynąć na poprawę życia mieszkańców spowodowaną rozwojem sektora turystycznego.
Wsparcie rozwoju i tworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o innowacyjne pomysły, lokalne tradycje w tym kulinarne oraz lokalne zasoby. W tym przedsięwzięciu wezmą udział przedsiębiorcy, którzy prowadzą działalność turystyczną i około turystyczną zamierzający ulepszyć lub stworzyć nowy produkt turystyczny. W ramach przedsięwzięcia, powstaną też szlaki turystyczne o charakterze kulinarnym, rowerowym , a wsparcie będzie kierowane na ofertę punktów węzłowych tych szlaków oraz ich oznakowanie i infrastrukturę.
Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności : Diagnoza pokazuje jakość szlaków turystycznych na obszarze LGD, jest ich niewiele, są niewypromowane i nie są zbudowane w oparciu o punkty węzłowe czyli miejsca, które posiadają ofertę turystyczną. Diagnoza wskazuje niewielką liczbę gospodarstw agroturystycznych, mają one tradycyjną ofertę, brakuje im infrastruktury i ciekawych produktów aby zachęcić do pobytu całe rodziny.
Powiązanie z analizą SWOT: niewystarczająca infrastruktura okołoturystyczna i brak wypromowanych produktów turystycznych, mocne strony, na których można budować ofertę to dobra dostępność komunikacyjna, produkcja cegły i tradycje z tym związane także tradycje związane z zagłębiem owoców miękkich, bogate walory środowiskowe i bogate zasoby tradycji i kulinarnego produktu lokalnego/tradycyjnego.)
Powiązanie z konsultacjami społecznymi: w procesie partycypacji wskazywano na problemy z dostępnością szlaków turystycznych, produktów turystycznych, niską jakością oferty gospodarstw agroturystycznych.
Wsparcie infrastruktury turystyki i rekreacji Ziemi Kraśnickiej. W tym działaniu wsparte będą operacje polegające na budowie infrastruktury służącej rekreacji i turystyce.
Powiązanie z diagnozą obszaru i ludności: Diagnoza wskazuje na nierównomierne rozłożenie infrastruktury rekreacyjnej np. zewnętrznych siłowni czy placów zabaw. Rozdział 3.4 diagnozy. Brakuje też ciekawych komercyjnych obiektów na terenie LGD, które przyciągałyby turystów.
Powiązanie z analizą SWOT: słabe strony to (niewystarczająca infrastruktura okołoturystyczna oraz nierównomiernie rozmieszczona infrastruktura rekreacji).
Powiązanie z konsultacjami społecznymi: W procesie partycypacji uznano że budowa placów zabaw i boisk, budowa siłowni na powietrzu, innej infrastruktury sportu i rekreacji powinna być jednym z najpotrzebniejszych kierunków inwestowania w przyszłym okresie na obszarze LGD.

5.2 Wykazanie zgodności celów z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

Priorytet polityki rozwoju obszarów wiejskich realizowany przez PROW 2014 - 2020, z którym zbieżne są cele LSR to priorytet 6. Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich. Priorytet realizowany jest poprzez cele:
6A) Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy - tutaj spójny jest cel szczegółowy LSR, związany z rozwojem gospodarki i turystyki.
6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich - tutaj spójny jest cel szczegółowy dotyczących aktywizacji społecznej(Stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego).
Ponadto, cele LSR są zgodne z 3 celami przekrojowymi PROW ponieważ wpisano wskaźniki oddziaływania na poziomie celów szczegółowych, które bezpośrednio zapewniają realizację operacji związanych z wprowadzaniem innowacji, oraz ochroną środowiska i klimatu. Ponadto, LGD w procedurach wyboru i kryteriach ocen przewidziała dodatkowe punkty za innowacyjność operacji i spełnianie wymagań co do ochrony środowiska i przeciwdziałaniu negatywnym zmianom klimatu.

5.3 Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania.

Wszystkie cele będą finansowane z PROW. Szczegółowe informacje zawarte zostały w Planie Działania.

5.4 Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

Opis przedsięwzięć i uzasadnienie opisano w punkcie 5.1, szczegóły co do harmonogramu, wskaźników i budżetu zawarte są w Planie Działania.

5.5 Specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i celów ogólnych wraz z uzasadnieniem wyboru konkretnego wskaźnika w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć .

Uzasadnienie adekwatności wskaźników do celów i przedsięwzięć przedstawia tabela poniżej.

Tabela 22. Uzasadnienie adekwatności wskaźników do celów i przedsięwzięć.

Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty
Cel ogólny - Ograniczenie negatywnego zjawiska migracji z terenu LGD - wskaźnik oddziaływania to średnia salda migracji z okresu realizacji LSR. Mierzona wskaźnikiem saldo migracji na pobyt stały. Wskaźnik adekwatny wynika z statystyki publicznej (sposób pomiaru w pkt. 5.8)		
Cel szczegółowy 1 Poprawa warunków na lokalnym rynku pracy poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i podnoszenie kompetencji mieszkańców		
Bądź przedsiębiorczy wsparcie dla przyszłych przedsiębiorców	Liczba zrealizowanych operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa. Wskaźnik adekwatny zmierzy ilość nowych firm na terenie.	-Liczba utworzonych miejsc pracy - Liczba utrzymanych miejsc pracy - wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik dla Lokalnych Grup Działania..."
	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje - wskaźnik zapewnia, że w ramach celu zostaną zrealizowane operacje spełniające definicję innowacyjności uszczegółowiona do tego celu.	
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy - wskaźnik adekwatny wynika z załącznika do " Poradnik...) Lgd zamierza zrealizować projekt współpracy.	- Liczba projektów skierowanych do grup docelowych:-przedsiębiorcy, -grupy defaworyzowane (określone w LSR)-młodzież, -turyści, inne wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik..."
Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie ziemi kraśnickiej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa - wskaźnik wynika z załącznika do "Podręcznik..."- zmierzy ilość firm które rozwinęły się dzięki dotacjom z LGD.	- Liczba utworzonych miejsc pracy - Liczba utrzymanych miejsc pracy - Liczba rozwiązań lub technologii związanych z ochroną środowiska lub ochroną klimatu zastosowana w ramach operacji dofinansowanych. Realizacja wskaźnika pozwoli na wsparcie przekrojowych celów PROW. LGD będzie promować operacje przyjazne środowisku i chroniące klimat.
Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji mieszkańców obszaru LGD na lokalnym rynku pracy	Liczba wyjazdów studyjno -szkoleniowych służących poznaniu dobrych praktyk związanych z przedsiębiorczością na terenach wiejskich- w ramach celu mieszczą się też wyjazdy studyjne mające na celu poznanie dobrych praktyk wskaźnik adekwatny do celu i przedsięwzięcia.	- Liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjno-szkoleniowych które podniosły swoją wiedzę na temat dobrych praktyk zw. z przedsiębiorczością na terenach wiejskich. Wskaźnik wprost wynika z produktu adekwatny.
	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców - wskaźnik zmierzy spotkania, które LGD zorganizuje aby poinformować o zasadach aplikowania o środki. Wskaźnik wynika z załącznika " Poradnik..."	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik..."
Cel szczegółowy 2 - Stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego		
Wzmocnienie kapitału społecznego w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska	Liczba operacji wzmacniających kapitał społeczny - rozwój lokalny jest ograniczony ze względu niezadowalający poziom kapitału społecznego. Wskaźnik zmierzy liczbę operacji podnoszących kapitał społeczny lub tworzących/zwiększających warunki do rozwoju kapitału społecznego.	Liczba osób uczestniczących w inicjatywach/ wydarzeniach o charakterze aktywizacyjnym. LGD zabiega o to, aby jak największa liczba osób skorzystała z inicjatyw aby podnieść wartość kapitału ludzkiego i poziom aktywności.

i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych;		
Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców LGD Ziemi Kraśnickiej	Liczba operacji o charakterze aktywizacyjnym w tym skierowanych do grup defaworyzowanych. - Działania aktywizacyjne/animacyjne są skierowane głownie do mieszkańców wsi w tym z grup defaworyzowanych rozwój lokalny nie nabierze tempa bez ludzi aktywnych.	
	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego - aktywność społeczności lokalnej musi mieć bazę związana między innymi z wyposażeniem wskaźnik zmierzy liczbę organizacji, które tą bazę wzmocniły.	Liczba wydarzeń z wykorzystaniem sprzętu/strojów/instrumentów muzycznych. Zakupiony sprzęt musi być wykorzystywany do działalności zwiększającej aktywność społeczną.
	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury.	
	Liczba operacji o charakterze międzypokoleniowym służących integracji społecznej - wiedza młodzieży o życiu ale także historii, tradycji jest niewielka, doświadczenie osób starszych jest bardzo duże. Połączenie tych pokoleń może przynieść dużą wartość dodaną do rozwoju lokalnego. Wiedza w sposób naturalny przekazana zostanie kolejnemu pokoleniu. Aktywność obu grup poprawi się.	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach o charakterze międzypokoleniowym służącym integracji społecznej. Im więcej osób będzie uczestniczyć w wydarzeniach integrujących pokolenia tym większa aktywność i przepływ wiedzy.
Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych i lokalnych liderów	Liczba szkoleń. Rozwój lokalny to także wspieranie lokalnych liderów osób aktywnych. Działania edukacyjne dla tej grupy dadzą im narzędzia aby oddziaływać na swoje lokalne społeczności.	Liczba osób korzystających z działań edukacyjnych które otrzymały nowe umiejętności. Jak najwięcej liderów i osób aktywnych powinno skorzystać z oferty.
		Liczba osób przeszkolonych
		Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań
	Liczba Inkubatorów Organizacji Pozarządowych Ziemi Kraśnickiej- w ramach celu planuje się utworzenie swoistego biura doradczego dla organizacji pozarządowych. Bariera dla ich rozwoju i pozyskiwania środków są często bariery natury prawnej i biurokratycznej. Realizacja wskaźnika poprawi warunki do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego i wzmocni potencjał ngo.	Liczba organizacji pozarządowych korzystających z oferty Inkubatora Organizacji Pozarządowych Ziemi Kraśnickiej. Wskaźnik wprost wynika z produktu, to organizacje są adresatem wsparcia.
	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców Wskaźnik zmierzy spotkania, które LGD zorganizuje aby poinformować o zasadach aplikowania o środki. Wskaźnik wynika z załącznika " Poradnik..."	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych - wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik..."
Cel szczegółowy 3 - Wzmacnianie pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej		
Działania sprzyjające ochronie zdrowia profilaktyce zdrowotnej przeciwdziałania	Liczba operacji sprzyjających ochronie zdrowia, profilaktyce zdrowotnej, przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym- Diagnoza pokazuje że na terenie LSR istnieje duża liczba osób w trudnej sytuacji ze względu na zdrowie, patologie są to tez ich rodziny. Wskaźnik zmierzy operacje o	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach sprzyjających ochronie zdrowia. Im większa liczba uczestników wydarzeń tym większe oddziaływanie i wzrost świadomości.

zjawiskom patologicznym i antyspołecznym.	charakterze profilaktyki, przeciwdziałania czy krzewienia postaw prozdrowotnych.	
	Liczba wyjazdów studyjno-szkoleniowych w zakresie dobrych praktyk związanych z ochroną zdrowia, profilaktyką zdrowotną przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym i antyspołecznym. Dzięki realizacji LSR wzmocniony zostanie potencjał organizacji zajmujących się profilaktyką, przeciwdziałaniem zjawiskom patologicznym czy krzewieniem postaw prozdrowotnych. Wskaźnik zmierzy liczbę wyjazdów studyjno szkoleniowych przedstawicieli takich organizacji oraz osób zainteresowanych, wyjazdów podnoszących wiedzę o dobrych praktykach, które mogą być zastosowane na terenie LGD.	Liczba osób uczestniczących w wyjeździe studyjno-szkoleniowym, które podniosły swoją wiedzę na temat dobrych praktyk zw. włączeniem społecznym. Im większa liczba uczestników wydarzeń tym większe oddziaływanie i wzrost świadomości także potencjału organizacji zajmujących się tą problematyką.
Cel szczegółowy 4- Poprawa oferty turystycznej na obszarze LGD.		
Utworzenie sieci - ziemia kraśnicka	Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR. Utworzenie sieci będzie kluczowe do utworzenia spójnej oferty turystycznej obszaru LSR, która będzie miała charakter zintegrowany i rozwojowy.	Liczba osób, które skorzystały z więcej niż jednej usługi turystycznej objętej siecią, która otrzymała wsparcie w ramach realizacji LSR wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik..."
	Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie usług turystycznych.	
Promocja oferty turystycznej, walorów przyrodniczo krajobrazowych oraz kulturowych ziemi kraśnickiej.	Liczba publikacji promujących ofertę turystyczną ,walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe ziemi kraśnickiej. Poprawa oferty turystycznej nie zmieni sytuacji branży na terenie LSR jeśli nie będzie towarzyszyć temu promocja walorów, produktów turystycznych i innych działań informujących o obszarze LSR.	Liczba odbiorców operacji związanych z promocją oferty turystycznej, walorami przyrodniczo – krajobrazowymi oraz kulturowymi Ziemi Kraśnickiej - wskaźnik adekwatny do celu, ponieważ mierzy skuteczność promocji ale także przydatność produktów turystycznych
	Liczba wydarzeń/imprez	
Wsparcie rozwoju i tworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o innowacyjne pomysły, lokalne tradycje w tym kulinarne oraz lokalne zasoby.	Liczba utworzonych szlaków turystycznych. Do tej pory na terenie LSR udało się rozwinąć produkty lokalne związane z kulinariami. Należy wzmocnić ich potencjał połączyć szlakiem i stworzyć na ich bazie produkty turystyczne.	Liczba projektów własnych wykorzystujących lokalne zasoby.
	Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby.
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy.	

	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa. Poprawa oferty turystycznej nie nastąpi bez zaangażowania sektora przedsiębiorczości. Podczas konsultacji pewna liczba rodzinnych firm, które prowadzą działalność turystyczną lub okołoturystyczną (agroturystyka, stajnie konne, wypożyczalnie sprzętu rekreacyjnego) sygnalizowało, że potrzebne są niewielkie dotacje na rozwój ich oferty tak aby można było zakupić urządzenia do rekreacji lub przygotować ciekawszą ofertę turystyczną.	Liczba osób korzystających z nowych produktów turystycznych.
Wsparcie infrastruktury turystyki i rekreacji Ziemi Kraśnickiej	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Wskaźnik bezpośrednio liczący nową lub ulepszoną infrastrukturę służącą turystom i mieszkańcom.	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik..."
	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	
	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa. Realizacja wskaźnika nastawiona jest na wsparcie pomysłów, które stworzą produkt turystyczny, który będzie wizytówką obszaru LGD. Zaangażowany sektor to sektor przedsiębiorczości.	Liczba utworzonych miejsc pracy wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik..."
		Liczba utrzymanych miejsc pracy.
	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców. Wskaźnik zmierzy spotkania które LGD zorganizuje aby poinformować o zasadach aplikowania o środki. Wskaźnik wynika z załącznika " Poradnik..."	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych wskaźnik adekwatny zbieżny z produktem wynika z załącznika do " Poradnik..."
Cel szczegółowy 5- Wykonanie LSR		
Sprawna realizacja LSR	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD Wskaźnik wynika z "Poradnik...".	Liczba osób korzystających ze szkoleń dla pracowników i organów LGD.
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa Wskaźnik wynika z "Podręcznik...".	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD.
	Stopień wykorzystania środków bieżących	Liczba odwiedzin strony internetowej LGD

Źródło: opracowanie własne.

5.6 Źródła pozyskania danych do pomiaru.

Źródła danych podane są w Tabeli "Cele i wskaźniki"

5.7 Sposób i częstotliwość dokonywania pomiaru, uaktualniania danych (podanie dokładnego sposobu liczenia wskaźnika, algorytmów itp.).

Sposób i częstotliwość dokonywania pomiarów opisano w planie monitoringu i ewaluacji oraz Planie Działania.

5.8 Stan początkowy wskaźnika oraz wyjaśnienie sposobu jego ustalenia.

Stan początkowy wszystkich wskaźników przyjmie wartość 0. Wynika to z charakteru wskaźników produktu, które mierzyć będą liczbę sztuk lub osób. Wskaźnik rezultatu będzie mierzony po osiągnięciu wskaźnika produktu. Wskaźnik "Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej" mierzony będzie w stosunku do nowopowstałej lub zmodernizowanej w ramach realizacji LSR infrastruktury. Sposób pomiaru to liczba osób w miejscowości, gdzie znajduje się nowa lub modernizowana infrastruktura. Wskaźnik jest narzucony przez "Poradnik dla Lokalnych Grup Działania..." jednak bez opisu jak go mierzyć. Nie ma technicznych możliwości zmierzenia ilości osób korzystających np. z placu zabaw, tym bardziej, że infrastruktura będzie niekomercyjna i ogólnie dostępna.
Wskaźnik oddziaływania dla celu ogólnego zmierzony zostanie na podstawie statystyki GUS saldo migracji na pobyt stały na poziomie NUTS 5. Średnia salda z lat 2007 - 2014 to - 82 osoby rocznie będzie stanem wyjściowym. Wskaźnik dla celu ogólnego czyli średnia ujemnego salda migracji na pobyt stały w latach realizacji LSR będzie o 10% mniejsza od stanu wyjściowego czyli - 74 osoby . Należy pamiętać, że wskaźnik oddziaływania "saldo migracji" zależy od wielu czynników np. stanu gospodarki w Polsce, możliwości wyjazdu za granicę, konkurencji obszarów lepiej rozwiniętych itp. Ograniczenie negatywnego salda migracji nawet o niewielki wskaźnik będzie sukcesem, nie tylko LGD ale także wielu innych podmiotów, które wpływają na rozwój obszaru LGD.

5.9 Stan docelowy wskaźnika (ewentualnie poziomy przejściowe, jeśli takie są planowane) oraz wyjaśnienie dotyczące sposobu jego ustalenia (założenia do planowania).

Wszystkie stany docelowe wskaźników produktu i rezultatu opisano w poniższej tabeli. Stany przejściowe osiągnięcia wskaźników produktu opisano w Planie Działania dla poszczególnych okresów. Co do założeń do planowania przyjęto 2 główne zasady po pierwsze każdy wskaźnik powinien być racjonalny i wykonalny. Ponadto powinien w jak najwyższym stopniu zachować zasadę koszt - efekt aby budżet LSR został wykorzystany optymalnie. Druga zasada jaka przyjęto poziom wskaźnika musi być ustalony przy udziale lub w porozumieniu z potencjalnymi beneficjentami. Dlatego podczas konsultacji społecznych poddano wskaźniki dyskusji, zbierano informacje o planowanych inwestycjach tak aby odpowiednio oszacować wskaźniki.

Tabela 23. Formularz: Cele i wskaźniki – tabela do obligatoryjnego wykorzystania w rozdziale V LSR

1.0	CEL OGÓLNY	Ograniczenie negatywnego zjawiska migracji z terenu LGD				
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Poprawa warunków na lokalnym rynku pracy poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i podnoszenie kompetencji mieszkańców.				
1.2		Stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego.				
1.3		Wzmacnianie pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej.				
1.4		Poprawa oferty turystycznej na obszarze LGD.				
1.5		Wdrożenie LSR				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	*Jednostka miary*	stan początkowy 2015 Rok	plan 2023 rok	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W1.0	średnia salda migracji na pobyt stały		osoba	-82	-74	statystyka Publiczna GUS
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	*Jednostka miary*	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	*Źródło danych/sposób pomiaru*
1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy		Szt.	0	49	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
1.2	Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych		szt.	0	1	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
1.3	Liczba rozwiązań lub technologii związanych z ochroną środowiska lub ochroną klimatu zastosowana w ramach operacji dofinansowanych		Szt	0	5	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
1.4	Liczba utrzymanych miejsc pracy		Szt.	0	60	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
1.5	Liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjno-szkoleniowych, które podniosły swoją wiedzę na temat dobrych praktyk zw. z przedsiębiorczością na terenach wiejskich		osoba	0	30	Sprawozdanie LGD
1.6	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych		osoba	0	125	Sprawozdanie LGD
2.1	Liczba osób uczestniczących w inicjatywach/wydarzeniach o charakterze aktywizacyjnym		osoba	0	5000	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
2.2	Liczba wydarzeń z wykorzystaniem sprzętu/strojów/instrumentów muzycznych		szt.	0	80	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
2.3	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach o charakterze międzypokoleniowym służącym integracji społecznej		osoba	0	600	Sprawozdanie LGD
2.4	Liczba osób korzystających z działań edukacyjnych, które otrzymały nowe umiejętności		osoba	0	200	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
2.5	Liczba osób przeszkolonych		osoba	0	200	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
2.6	Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań		osoba	0	200	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD

2.7	Liczba organizacji pozarządowych korzystających z oferty Inkubatora Organizacji Pozarządowych Ziemi Kraśnickiej	szt.	0	60	Sprawozdanie LGD
2.8	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych	osób	0	90	Sprawozdanie LGD
3.1	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach sprzyjających ochronie zdrowia	osoba	0	200	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
3.2	Liczba osób uczestniczących w wyjeździe studyjno-szkoleniowym które podniosły swoją wiedzę na temat dobrych praktyk zw. włączeniem społecznym	osoba	0	30	Sprawozdanie LGD
4.1	Liczba osób, które skorzystały z więcej niż jednej usługi turystycznej objętej siecią, która otrzymała wsparcie w ramach realizacji LSR	osoba	0	100	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
4.2	Liczba odbiorców operacji związanych z promocją oferty turystycznej, walorami przyrodniczo krajobrazowymi oraz kulturowymi ziemi kraśnickiej	osoba	0	10000	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
4.3	Liczba projektów własnych wykorzystujących lokalne zasoby	Szt.	0	1	Sprawozdanie LGD
4.4	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby	Szt.	0	2	Sprawozdanie LGD
4.5	Liczba osób korzystających z nowych produktów turystycznych	osoba	0	33	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
4.6	Liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	osoba	0	4500	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
4.7	Liczba utworzonych miejsc pracy	szt.	0	1	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
4.8	Liczba utrzymanych miejsc pracy	szt.	0	2	Sprawozdanie beneficjentów/ dane LGD
4.9	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych	osoba	0	50	Sprawozdanie LGD
5.1	Liczba osób korzystających ze szkoleń dla pracowników i organów LGD	osoba	0	58	Sprawozdanie LGD
5.2	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR	osoba	0	104	Sprawozdanie LGD
5.3	Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	szt	0	40 000	Sprawozdanie LGD

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2015 rok	końcowa 2022 Rok	
1.1.1	Bądź przedsiębiorczy wsparcie dla przyszłych przedsiębiorców	mieszkańcy, osoby chcące rozpocząć działalność gospodarczą w	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa.	Szt.	0	32	Sprawozdanie beneficjentów / dane lgd /ceidg

		szczególności bezrobotni i osoby do 34 roku życia		Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	szt.	0	6	Sprawozdanie beneficjentów / dane lgd /ceideg/opinia o innowacyjności
			projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	szt.	0	1	Sprawozdanie LGD
1.1.2	Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie ziemi kraśnickiej	Przedsiębiorcy w szczególności osoby do 34 roku życia	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	11	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
1.1.3	Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji mieszkańców obszaru LGD na lokalnym rynku pracy	Mieszkańcy	animacja	Liczba wyjazdów studyjno-szkoleniowych służących poznaniu dobrych praktyk związanych z przedsiębiorczością na terenach wiejskich	Szt.	0	1	Sprawozdanie LGD
			animacja	Liczba spotkań /wydarzeń adresowanych do mieszkańców	szt.	0	5	Sprawozdanie LGD
1.2.1	Wzmocnienie kapitału społecznego w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych	Mieszkańcy, organizacje pozarządowe,	konkurs	Liczba operacji wzmacniających kapitał społeczny	Szt.	0	5	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
1.2.2	Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców LGD Ziemi Kraśnickiej	mieszkańcy w tym gr.defaworyzowane	granty	Liczba operacji o charakterze aktywizacyjnym w tym skierowanych do grup defaworyzowanych	Szt.	0	20	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD

		organizacje pozarządowe	granty	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	szt	0	8	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
				Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego.	szt	0	8	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
		mieszkańcy w tym gr.defaworyzowane	granty	Liczba operacji o charakterze międzypokoleniowym służących integracji społecznej	szt	0	10	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
1.2.3	Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych i lokalnych liderów	mieszkańcy w tym gr.defaworyzowane	granty	Liczba szkoleń	Szt.	0	5	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
		organizacje pozarządowe	animacja	Liczba Inkubatorów Organizacji Pozarządowych Ziemi Kraśnickiej	szt	0	1	Sprawozdanie LGD
		mieszkańcy	animacja	Liczba spotkań /wydarzeń adresowanych do mieszkańców	szt	0	3	Sprawozdanie LGD
1.3.1	Działania sprzyjające ochronie zdrowia profilaktyce zdrowotnej przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym.	mieszkańcy w tym gr.defaworyzowane	granty	Liczba operacji sprzyjających ochronie zdrowia, profilaktyce zdrowotnej, przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym	Szt.	0	7	Sprawozdanie LGD
		mieszkańcy w tym gr.defaworyzowane	animacja	Liczba wyjazdów studyjno-szkoleniowych w zakresie dobrych praktyk związanych z ochroną zdrowia, profilaktyką zdrowotną	szt	0	1	Sprawozdanie LGD

				przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym i antyspołecznym				
1.4.1	Utworzenie sieci - ziemia kraśnicka	przedsiębiorcy za pośrednictwem LGD	projekt własny	Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Szt.	0	1	Sprawozdanie LGD
			projekt własny	Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie usług turystycznych	szt	0	5	Sprawozdanie LGD
1.4.2	Promocja oferty turystycznej, walorów przyrodniczo krajobrazowych oraz kulturowych ziemi kraśnickiej.	organizacje pozarządowe	granty	Liczba publikacji promujących ofertę turystyczną, walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe ziemi kraśnickiej	Szt.	0	4	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
				Liczba wydarzeń/imprez	Szt.	0	8	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
1.4.3	Wsparcie rozwoju i tworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o innowacyjne pomysły, lokalne tradycje w tym kulinarne oraz lokalne zasoby.	mieszkańcy za pośrednictwem LGD	projekt własny	Liczba utworzonych szlaków turystycznych	Szt.	0	1	Sprawozdanie LGD
			projekt współpracy	Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	km	0	80	Sprawozdanie LGD
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Szt.	0	2	Sprawozdanie LGD
		przedsiębiorcy	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	1	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD

1.4.4	Przedsięwzięcie 4 Wsparcie infrastruktury turystyki i rekreacji Ziemi Kraśnickiej	organizacje pozarządowe, samorządy	konkurs	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Szt.	0	20	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
				Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Szt.	0	4	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
		przedsiębiorcy	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	0	1	Sprawozdanie beneficjentów / dane LGD
		mieszkańcy	animacja	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	szt.	0	2	Sprawozdanie LGD
1.5.1	Sprawna realizacja LSR	pracownicy lgd i osoby z organów lgd	koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	szt.	0	164	Sprawozdanie LGD
		mieszkańcy (wszyscy potencjalni beneficjenci)	koszty bieżące	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	szt.	0	175	Sprawozdanie LGD
		LGD	Koszty bieżące	Stopień wykorzystania środków bieżących	%	0	100	Sprawozdanie LGD
SUMA								

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 24. Matryca logiczna

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne diagnoza/swot	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
diagnoza. 3.1.1 Wyludnianie się obszaru LGD - ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny. diag. 3.2.1 Nierozwinięty sektor przetwórstwa (W szczególności sektora owocowo-warzywnego) diagnoza 3.2.3 Niski wskaźnik przedsiębiorczości (niewielka ilość oraz słaby potencjał istniejących firm, niewielki ich przyrost, kreowanie niewielkiej ilości miejsc pracy) diagnoza 3.2.3	Ograniczenie negatywnego zjawiska migracji z terenu LGD	Poprawa warunków na lokalnym rynku pracy poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i podnoszenie kwalifikacji mieszkańców	Bądź przedsiębiorczy wsparcie dla przyszłych przedsiębiorców	Liczba zrealizowanych operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa.	Liczba utworzonych miejsc pracy.	spadek negatywnego salda migracji	Nieprzyjazne prawo Niska zamożność mieszkańców Kraśnika -. Czynniki ogólnoświatowe takie jak kryzys ekonomiczny, migracyjny, zagrożenia związane z terroryzmem. Konkurencja bardziej rozwiniętych gospodarczo obszarów w tym zagranicy. Oddziaływanie miasta powiatowego- jako miejsca pracy wielu mieszkańców obszaru LGD. miejsca kultury i rozrywki. Strefy ekonomiczne w Kraśniku - szansa na coraz więcej miejsc pracy dla mieszkańców obszaru. Możliwości dofinansowania
				Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	Liczba utrzymanych miejsc pracy		
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych		
			Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie ziemi kraśnickiej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba rozwiązań lub technologii związanych z ochroną środowiska lub ochroną klimatu zastosowana w ramach operacji dofinansowanych		
					Liczba utworzonych miejsc pracy		
					Liczba utrzymanych miejsc pracy		

Słaby sektor innowacji(kreatywny) diagnoza 3.3.1 Niekorzystny wskaźnik aktywności zawodowej. diagnoza 3.3.2 Wysokie bezrobocie (szczególnie wśród osób młodych			Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji mieszkańców obszaru LGD na lokalnym rynku pracy	Liczba wyjazdów studyjno-szkoleniowych służących poznaniu dobrych praktyk związanych z przedsiębiorczością na terenach wiejskich	Liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjno-szkoleniowych, które podniosły swoją wiedzę na temat dobrych praktyk zw. z przedsiębiorczością na terenach wiejskich		zewnętrznego oferowane przez UE oraz inne źródła finansowania.
				Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych		
diagnoza. 3.1.1 Wyludnianie się obszaru LGD - ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny. diagnoza 3.4.2 Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjna (nierówny dostęp, brak regularnego wykorzystania infrastruktury np. świetlic wiejskich, słaba oferta dla młodzieży i seniorów)	Ograniczenie negatywnego zjawiska migracji z terenu LGD	Stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego.	Wzmocnienie kapitału społecznego, Wzmocnienie kapitału społecznego w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych	Liczba operacji wzmacniających kapitał społeczny	Liczba osób uczestniczących w inicjatywach/wydarzeniach o charakterze aktywizacyjnym	spadek negatywnego salda migracji	Nieprzyjazne prawo - Upadek statusu rodziny, zanik norm moralnych i społecznych, brak autorytetów. Konkurencja bardziej rozwiniętych gospodarczo obszarów w tym zagranicy. Oddziaływanie miasta powiatowego- jako miejsca pracy wielu mieszkańców obszaru LGD. miejsca kultury i rozrywki. Możliwości dofinansowania zewnętrznego oferowane przez UE oraz inne źródła finansowania. Rosnący popyt na zdrową żywność ale także tradycyjne wyroby.
			Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców LGD Ziemi Kraśnickiej	Liczba operacji o charakterze aktywizacyjnym w tym skierowanych do grup defaworyzowanych			
				Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego.	Liczba wydarzeń z wykorzystaniem sprzętu/strojów/instrumentów muzycznych		

				Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego.			
				Liczba operacji o charakterze międzypokoleniowym służących integracji społecznej	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach o charakterze międzypokoleniowym służącym integracji społecznej		
			Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych i lokalnych liderów	Liczba szkoleń	Liczba osób korzystających ze działań edukacyjnych które otrzymały nowe umiejętności		
					Liczba osób przeszkolonych		
					Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań.		
				Liczba Inkubatorów Organizacji Pozarządowych Ziemi Kraśnickiej	Liczba organizacji pozarządowych korzystających z oferty Inkubatora Organizacji Pozarządowych Ziemi Kraśnickiej		
				Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych		
diagnoza 3.5.4 Duża ilość gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. (Wynika to głównie z braku pracy, niskich płac, patologii, oraz chorób i niepełnosprawności). diagnoza 3.1.1 Niewystarczająca ilość osób w wieku	Ograniczenie negatywnego zjawiska migracji z terenu LGD	Wzmacnianie pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej.	Działania sprzyjające ochronie zdrowia profilaktyce zdrowotnej przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym.	Liczba operacji sprzyjających ochronie zdrowia, profilaktyce zdrowotnej, przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym.	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach sprzyjających ochronie zdrowia	spadek negatywnego salda migracji	Upadek statusu rodziny, zanik norm moralnych i społecznych, brak autorytetów. Konkurencja bardziej rozwiniętych gospodarczo obszarów w tym zagranicy
				Liczba wyjazdów studyjno-szkoleniowych w zakresie dobrych praktyk związanych z ochroną zdrowia, profilaktyką zdrowotną	Liczba osób uczestniczących w wyjeździe studyjno-szkoleniowym które podniosły		

przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności				przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym i antyspołecznym	swoją wiedzę na temat dobrych praktyk zw. włączeniem społecznym		
diagnoza. 3.1.1 Wyludnianie się obszaru LGD - ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny. diagnoza 3.7.2 Niewystarczająca infrastruktura około turystyczna i brak wypromowanych produktów turystycznych. diagnoza 3.2.1 Nierozwinięty sektor przetwórstwa (W szczególności sektora owocowo-warzywnego)	Ograniczenie negatywnego zjawiska migracji z terenu LGD	Poprawa oferty turystycznej na obszarze LGD.	Utworzenie sieci - ziemia kraśnicka	Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Liczba osób, które skorzystały z więcej niż jednej usługi turystycznej objętej siecią, która otrzymała wsparcie w ramach realizacji LSR		Nieprzyjazne prawo - Niska zamożność mieszkańców Kraśnika -. Czynniki ogólnoświatowe takie jak kryzys ekonomiczny, migracyjny, zagrożenia związane z terroryzmem. Konkurencja bardziej rozwiniętych gospodarczo obszarów w tym zagranicy. Zalew Kraśnicki oraz infrastruktura turystyczna - możliwe łączenie oferty z oferta obszaru LGD i uzupełnianie sie w celu zatrzymania turysty na dłużej. Możliwości dofinansowania zewnętrznego oferowane przez UE oraz inne źródła finansowania. Rosnący popyt na zdrową żywność ale także tradycyjne wyroby.
				Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie usług turystycznych			
			Promocja oferty turystycznej, walorów przyrodniczo krajobrazowych oraz kulturowych ziemi kraśnickiej.	Liczba publikacji promujących ofertę turystyczną , walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe ziemi kraśnickiej	Liczba odbiorców operacji związanych z promocją oferty turystycznej, walorami przyrodniczo – krajobrazowymi oraz kulturowymi Ziemi Kraśnickiej		
				Liczba wydarzeń/imprez			
			Wsparcie rozwoju i tworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o innowacyjne pomysły, lokalne tradycje w tym kulinarne oraz lokalne zasoby.	Liczba utworzonych szlaków turystycznych	Liczba projektów własnych wykorzystujących lokalne zasoby		
				Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby		
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy			
				Liczba zrealizowanych operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba osób korzystających z nowych produktów turystycznych		

			Wsparcie infrastruktury turystyki i rekreacji Ziemi Kraśnickiej	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.		
				Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej			
				Liczba zrealizowanych operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba utworzonych miejsc pracy		
					Liczba utrzymanych miejsc pracy		
				Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych		

Źródło: opracowanie własne.

6 Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.

6.1 Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych wraz ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia.

Realizacja celów zawartych w LSR na lata 2016-2022 przewiduje działania dotyczące następujących typów operacji:

- operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny, a następnie przedkładanych do weryfikacji do ZW,
- projekty grantowe,
- operacje własne LGD (których beneficjentem i realizatorem operacji jest LGD),
- projekty współpracy (w tym projekt międzynarodowy oraz projekty krajowe).

Wykaz kwot wsparcia i intensywności pomocy przyznawanej dla poszczególnych operacji znajduje się na końcu rozdziału.

Sposób powstawania poszczególnych procedur.

Wszystkie procedury powstały w oparciu o taki sam schemat. Na podstawie informacji płynących z procesu konsultacji społecznych oraz wiedzy pracowników i zarządu LGD formułowano w LGD propozycję danej procedury, dbano aby była zgodna z przepisami dotyczącymi realizacji LSR oraz zapewniała, że procesy których dotyczą będą sprawnie prowadzone. Następnie zostawała poddawana procedurze ponownych konsultacji społecznych. Każda procedura była ostatecznie zatwierdzana na posiedzeniu grupy roboczej do spraw LSR lub na spotkaniu konsultacyjnym. Uregulowania sposobu wyboru i oceny operacji, a także stosowanych podczas tego procesu kryteriów, zaprojektowane zostały odrębnie dla każdego typu operacji przewidzianych w dokumencie Strategii.

Cele procedur .

W trakcie opracowywania rozwiązań formalnych (procedur) dbano przede wszystkim o zgodność zapisów z przepisami obowiązującymi dla RLKS, a także dopasowanie ich do specyfiki obszaru objętego LSR (co w szczególności ujęte zostało w sposobie sformułowania kryteriów). Przyjęte rozwiązania formalno-instytucjonalne zostały skonstruowane w taki sposób, aby umożliwiały sprawny i transparentny wybór operacji w oparciu o ustalenia poczynione podczas definiowania problemów, przedsięwzięć, celów i wskaźników.

Główne założenia procedur.

- Kryteria są ustalone zgodnie z wymogami określonymi w programie PROW .
- Kryteria oceny w kartach oceny posiadają metodologię wyliczenia oraz są mierzalne tam gdzie to niezbędne zawierają szczegółowy opis wyjaśniający sposób oceny wskazujący wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium.
- Kryteria posiadają pełne opisy i definicje tak, aby sposób wyliczenia punktacji nie budził wątpliwości.
- Zasady ustalania lub zmiany kryteriów są przejrzyste opisane krok po kroku i istnieje wymóg konsultowania kryteriów ze społecznością lokalną.
- Wskazano i opisano sposób udostępnienia procedur do wiadomości publicznej.
- Szczegółowo określono zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (opisano między innymi: ocenę wniosków, dokumentowanie oceny, wzory dokumentów),
- Określono sposób organizacji naborów wniosków (opisano między innymi tryb ogłaszania, czas trwania naboru, miejsce składania wniosków)
- Przewidziano podawanie do publicznej wiadomości protokołów z posiedzeń dotyczących oceny i wyboru operacji zawierających informacje o wyłączeniach z procesu decyzyjnego, ze wskazaniem których wniosków wyłączenie dotyczy. Ponadto w procesie oceny stosowany będzie rejestr powiązań.
- Określono szczegółowy sposób informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu (określono między innymi: warunki i sposób wniesienia protestu oraz termin wniesienia protestu).
- Przyjęte procedury są zgodne z przepisami obowiązującymi dla RLKS, niedyskryminujące, przejrzyste, pozwalające uniknąć ryzyka konfliktu interesów tj. zawierają wzory deklaracji bezstronności.
- Przyjęte procedury oceny przewidują regulacje zapewniające zachowanie parytetu sektorowego, szczegółowo regulują sytuacje wyjątkowe (określono sposób postępowania w przypadku takiej samej liczby punktów).
- Zapewniają stosowanie tych samych kryteriów w całym procesie wyboru w ramach danego naboru, określają tryb wniesienia przez wnioskodawców protestu od rozstrzygnięć organu decyzyjnego, w sposób zapewniający możliwość skutecznego wniesienia protestu.
- Opracowano przejrzyste i niedyskryminujące procedury realizacji projektów grantowych, szczegółowo opisujące proces wyboru grantobiorców, sposób rozliczania, monitoring i kontrolę.
- Opracowano przejrzyste procedury wyboru operacji własnych.

6.2 Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami.

Kryteria wynikają z diagnozy i są do niej adekwatne

Kryteria te są podzielone na te, które można nazwać technicznymi i merytorycznymi. Kryteria techniczne są potrzebne do sprawnego przeprowadzenia konkursu i wynikają z planu komunikacji, ze względu na swój charakter nie mogą mieć związku z diagnozą. Natomiast wszystkie pozostałe kryteria odnoszą się bezpośrednio do wskaźników produktu i rezultatu LSR. Wszystkie też powiązane są z diagnozą.

Tabela 25. Szczegółowy opis adekwatności kryteriów wyboru do diagnozy i wskaźników.

Lp.	**Szczegółowy opis adekwatności kryteriów wyboru do diagnozy i wskaźników.**
1.	Priorytetowe grupy docelowe beneficjentów. Maksymalna ilość punktów: 19/16/13/10. Diagnoza wskazuje na duże bezrobocie osób młodych do 34 roku życia. Niski wskaźnik zatrudnienia, niski wskaźnik przedsiębiorczości. W trakcie partycypacji społecznej wskazywano na potrzebę wspierania kobiet samotnie wychowujących dzieci oraz osób bezrobotnych i młodych. Kryterium adekwatne do wskaźnika rezultatu "Liczba utworzonych miejsc pracy", "Liczba utrzymanych miejsc pracy"
2.	Tworzenie nowych miejsc pracy. Maksymalna ilość punktów: 7. Kryterium wspomaga rozwiązanie największego problemu zidentyfikowanego w diagnozie czyli bezrobocia. Realizuje wskaźnik rezultatu "Liczba utworzonych miejsc pracy", „Liczba utrzymanych miejsc pracy"
3.	Innowacyjność - maksymalna ilość punktów: 4/5 W diagnozie opisano problemy związane z niskim poziomem wykształcenia, kreatywności i przedsiębiorczości. Innowacyjne pomysły będą ustalać nowy kanon dobrych praktyk, wykorzystają lokalne zasoby w nowy sposób, zaktywizują część społeczności i przyczynią się do realizacji celów przekrojowych PROW. Diagnoza opisuje lokalną gospodarkę jako mało innowacyjną, ze słabym sektorem innowacji. Premiowanie rozwiązań innowacyjnych wpłynie na osiągnięcie celów LSR i celu przekrojowego PROW. Wskaźnik produktu dotyczący innowacji.
4.	Zastosowanie rozwiązań proekologicznych, w zakresie ochrony środowiska lub/i przeciwdziałania zmianom klimatycznym .Maksymalna ilość punktów; 3/5 W diagnozie zidentyfikowano obszar LGD jako posiadający bardzo dobre warunki do stosowania OZE. Kryterium wspomaga osiągnięcie celów przekrojowych PROW. Kryterium jest adekwatne do wskaźnika rezultatu dotyczącego ochrony klimatu i środowiska.
5.	Operacja , w której wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy *dot. firm rozwijających działalność oraz operacji o kwocie dofinansowania max 25 tys. zł. Maksymalna ilość punktów: 2. Kryterium techniczne.
6.	Operacja , której podstawę stanowić będą lokalne produkty rolne* dot. podmiotów zakładających działalność. Diagnoza opisuje duży lokalny potencjał związany z uprawami owoców miękkich, kraśnicką cegłą oraz problemy sektora przetwórczego. Wspierane będą operacje wykorzystujące produkty lokalne. Maksymalna ilość punktów: 3. Kryterium realizuje wskaźnik rezultatu „liczba utworzonych miejsc pracy"
7.	Operacja zw. z rozwojem i tworzeniem nowych produktów turystycznych w oparciu o innowacyjne pomysły, lokalne tradycje w tym kulinarne oraz lokalne zasoby *dot. firm z sektora turystycznego **kwota dofinansowania max 25 tys. zł. Maksymalna ilość punktów: 5 . Diagnoza opisuje problemy związane z turystyką bogate walory przyrodnicze, krajobrazowe i związane z produktem lokalnym w tym kulinarnym. Niestety na terenie LGD nie rozwija się turystyka, a produkty turystyczne są niewypromowane i ubogie. Dzięki kryterium wsparte zostaną operacje niewielkich firm z branży turystycznej, które prowadzą agroturystykę lub inne okołoturystyczne działania. Utworzonych zostanie szereg nowych oraz ulepszonych produktów turystycznych, które potem będzie można wspólnie promować. Kryterium adekwatne do wskaźników produktu związanych z turystyką oraz rezultatu dotyczącego liczby osób korzystających z nowych produktów turystycznych.
8	Wnioskowana kwota pomocy nie przekracza 139 295,00 zł * dot. firm rozwijających działalność gospodarczą, ** nie dotyczy operacji o kwocie dofinansowania max 25 tys. zł. Kryterium techniczne.
~~9~~	Korzystanie ze szkoleń (spotkań informacyjnych) i/lub z doradztwa indywidualnego oferowanego i realizowanego przez LGD. Maksymalna ilość punktów: 5 /10. Kryterium techniczne.
10	Zaplanowane działania informacyjne i promocyjne o źródłach finansowania. Maksymalna ilość punktów: 10. Kryterium techniczne.
11	Kompletność wniosku w zakresie obowiązkowych załączników. Maksymalna ilość punktów: 20. Kryterium techniczne.

12.	Realizacja operacji w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tysięcy mieszkańców (dot. operacji w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego; w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego* dot. operacji zw. z rozwojem obszaru LGD. Maksymalna ilość punktów;10. Diagnoza pokazuje problem włączenia, analizuje też problemy grup defaworyzowanych oraz dostępność komunikacyjną. Dzięki wspieraniu inwestycji w małych miejscowościach podniesiemy jakość życia na tych terenach. Kryterium adekwatne do wskaźników dotyczących wzrostu lub liczby osób używających nowo utworzoną lub zmodernizowaną infrastrukturę.
13.	Wpływ operacji na podniesienie kapitału społecznego lub tworzące/zwiększające warunki do rozwoju kapitału społecznego – dotyczy operacji wzmocnienia kapitału społecznego * dot. operacji zw. z rozwojem obszaru LGD. Maksymalna ilość punktów:5. Dzięki wspieraniu operacji w tym zakresie wpłyniemy na wzmocnienie kapitału społecznego. Kryterium adekwatne do wskaźników dotyczących wzmocnienia kapitału społecznego.
14.	Wzrost liczby osób korzystających z nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej * dot. operacji wspierających infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną. Maksymalna ilość punktów: 5. Dzięki wspieraniu operacji wskazujących na przewidywany wzrostu liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej wpłyniemy na wzrost ilości osób, które będą korzystać z obiektów infrastruktury, uwzględniającą np. rodzaj infrastruktury, położenie obiektu, pory roku, rodzaje użytkowników oraz fakt czy jest to nowa czy modernizowana infrastruktura
	Opis kryteriów, które występują tylko w ramach oceny projektów grantowych.
1.	Operacja przewiduje stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego.* Kryterium stosuje się w zależności od zakresu konkursu grantowego Preferowane są te operacje, przewidujące działania stwarzające warunki do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego tj.: operacje o charakterze aktywizacyjnym do max. kwoty wsparcia 15 000 zł lub skierowane do organizacji społecznych na zakup sprzętu/strojów/instrumentów muzycznych do max. kwoty wsparcia 8 000 zł lub operacje o charakterze międzypokoleniowym służącym integracji społecznej do max. kwoty wsparcia 22 000 zł lub operacje edukacyjne wykorzystujące potencjał lokalny do max. kwoty wsparcia 10 000 zł Kryterium spełnione – operacja dotyczy jednego z powyższych zakresów 5 pkt. Kryterium niespełnione: Nie spełniono warunków określonych dla kryterium 0 punktów. Diagnoza szczegółowo opisuje problemy sektora społecznego, braki w infrastrukturze jak tez osiągnięcia. Na terenie LGD zwiększa się liczba organizacji pozarządowych są one też coraz skuteczniejsze w aplikowaniu fundusze zewnętrzne. Dzięki nim zwiększa się aktywność ludności. Dzięki kryterium wspierane będą projekty związane bezpośrednio z tworzeniem bazy dla aktywności. Kryterium realizuje wskaźniki produktu: "Liczba operacji o charakterze aktywizacyjnym w tym skierowanych do grup defaworyzowanych", „Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego", „Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego., Liczba operacji o charakterze międzypokoleniowym, Liczba szkoleń.
2	Operacja przewiduje działania sprzyjające ochronie zdrowia, profilaktyce zdrowotnej, przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym i antyspołecznym do max. kwoty wsparcia 7 100 zł * Kryterium stosuje się w zależności od zakresu konkursu grantowego. Preferowane są operacje sprzyjające ochronie zdrowia, profilaktyce zdrowotnej, przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym i antyspołecznym . **Kryterium spełnione –** operacja dotyczy działań sprzyjających ochronie zdrowia, profilaktyce zdrowotnej, przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym i antyspołecznym 5 pkt. **Kryterium niespełnione**: Nie spełniono warunków określonych dla kryterium. 0 punktów. Diagnoza opisuje problemy grup defaworyzowanych oraz oddziaływanie tych problemów na rodziny i środowisko. W procesie partycypacji zgłoszono pomysły związane z tematem profilaktyki zdrowotnej i przeciwdziałające alkoholizmowi i innym uzależnieniom, skierowane do dzieci i młodzieży. Także organizacje wspierające działania prozdrowotne uzyskają wsparcie. Kryterium jest adekwatne do wskaźników produktu: "Liczba operacji sprzyjających ochronie zdrowia, profilaktyce zdrowotnej, przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym", "Liczba wyjazdów studyjno-szkoleniowych w zakresie dobrych praktyk związanych z ochroną zdrowia, profilaktyką zdrowotną przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym i antyspołecznym".
3	Operacja przewiduje działania sprzyjające poprawie oferty turystycznej na obszarze LGD* Kryterium stosuje się w zależności od zakresu konkursu grantowego. Preferowane są te operacje, przewidujące działania sprzyjające poprawie oferty turystycznej na obszarze LGD tj.: operacje promujące ofertę turystyczną, walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe ziemi kraśnickiej w tym publikacje do max. kwoty wsparcia 16 666 zł. Kryterium spełnione – operacja dotyczy działań promujących ofertę turystyczną, walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe ziemi kraśnickiej w tym publikacje 5 pkt. Kryterium niespełnione: Nie spełniono warunków określonych dla kryterium. - 0 punktów. Poprawa oferty turystycznej nie zmieni sytuacji branży na terenie LSR jeśli nie będzie towarzyszyć temu promocja walorów, produktów turystycznych i innych działań informujących o obszarze LSR. Diagnoza opisuje walory które należy wykorzystać LSR daje narzędzia aby tworzyć produkty, natomiast niniejsze kryterium pomoże wybrać te działania, które będą najlepiej promować obszar i jego atrakcje. Kryterium adekwatne do

	wskaźnika produktu: "Liczba publikacji promujących ofertę turystyczną, walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe ziemi kraśnickiej " oraz Liczba wydarzeń/imprez.
	Opis kryteriów, które występują tylko w ramach oceny projektów własnych.
1.	Operacja zakłada wykorzystanie: produktów lokalnych lub dziedzictwa kulturowego, historycznego, pasji mieszkańców. Kryterium spełnione na poziomie maksymalnym: 5 punktów, Nie spełniono warunków określonych dla kryterium. - 0 punktów.
2.	Operacja dotyczy podniesienia kompetencji lokalnych liderów (przedstawicieli organizacji pozarządowych) lub osób świadczących usługi turystyczne na terenie LGD. Kryterium spełnione na poziomie maksymalnym: 5 punktów, Nie spełniono warunków określonych dla kryterium. - 0 punktów.
3.	Operacja zakłada promocję sieciowego produktu turystycznego lub produktów lokalnych Kryterium spełnione na poziomie maksymalnym: 5 punktów, Nie spełniono warunków określonych dla kryterium. - 0 punktów.
4.	Doświadczenie Wnioskodawcy w realizacji projektów Kryterium spełnione na poziomie maksymalnym: 5 punktów, Nie spełniono warunków określonych dla kryterium. - 0 punktów.
5.	Operacja zakłada współprace społeczności lokalnej. Kryterium spełnione na poziomie maksymalnym: 5 punktów, Nie spełniono warunków określonych dla kryterium. - 0 punktów.

Źródło: opracowanie własne.

Powyższe kryteria punktowane są na podstawie treści zawartych we wniosku oraz załącznikach. Jeżeli wyjaśnienia okażą się nieprecyzyjne, niewystarczające do właściwego i jednoznacznego określenia, bądź zostaną przedstawione jako nierealne do realizacji lub będą niezgodne z rzeczywistością, wówczas spełnienie kryterium w danej operacji może zostać uznane za niespełnione bądź spełnione w stopniu minimalnym.

Procedura ustalania i zmiany kryteriów wyboru

W przyszłości planuje się zachować partycypacyjność przy podejmowaniu decyzji o zmianie kryteriów wyboru, jeśli taka zmiana będzie konieczna. W trakcie realizacji działań monitoringowych lub ewaluacyjnych może okazać się, że jakieś kryteria zdezaktualizowały się lub sytuacja w obszarze, którego dotyczyły zmieniła się. Inicjatywa zmiany kryteriów może wyjść od członków LGD, Zarządu lub Rady. W każdym przypadku propozycje zmian trafiają do Zarządu i Zarząd podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury zmian lub pozostawieniu kryteriów w niezmienionym stanie. Procedura zmiany kryteriów jest 3 etapowa. Pierwszy etap: zgłoszenie propozycji zmian i konsultacje z Zarządem Stowarzyszenia, etap kończy się podjęciem decyzji o uruchomieniu kolejnych kroków lub zatrzymaniem procedury. Kolejny etap to poddanie zmian konsultacjom społecznym (minimalne wymogi konsultacji to powołanie grupy roboczej z reprezentantami 3 sektorów). Poddanie konsultowanych propozycji ocenie mieszkańców poprzez zamieszczenie propozycji na stronie LGD oraz na spotkaniach informacyjnych przewidzianych w Planie Komunikacji. Ostatni etap to przyjęcie zmian przez Zarząd i Walne zgromadzenie Członków. Do procedury zmiany kryteriów może też służyć procedura aktualizacji LSR.

6.3 Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji i zasad oceny.

Uszczegółowiona definicja innowacji dotyczyć będzie przedsięwzięć. Definicja innowacyjności brzmi: Kryterium preferuje operacje nowatorskie, niestandardowe, o eksperymentalnym charakterze, w nietypowy sposób podchodzące do lokalnych zasobów, tradycji, przyczyniające się do pozytywnych zmian na obszarze LGD.

- innowacyjność oceniana w odniesieniu do obszaru LGD / zastosowanie po raz pierwszy opracowanych przez beneficjenta rozwiązań lub pomysłów i rozwiązań znanych i stosowanych na innych obszarach, jednak mających charakter innowacji na terenie LGD/ w zakresie:
- nowatorskiego sposobu wykorzystania zasobów lokalnych i/lub
- rozwoju nowych rodzajów produkcji i usług, zaspokojenia potrzeb, które były pomijane w dotychczasowych działaniach i/lub
- modernizacji tradycyjnych form technologii i/lub
- rozwoju nowych funkcji obszaru i/lub
- nowego sposobu angażowania społeczności lokalnej w rozwój i/lub
- nowych rozwiązań organizacyjnych i/lub
- zastosowania nowych technik marketingowych i/lub
- produktu i/lub - procesu i/lub
- usługi i/lub
- maszyn lub urządzeń i/lub
- zastosowanej technologii /lub
- organizacji pracy,

Kryterium spełnione na poziomie minimalnym
: innowacyjność na poziomie gminy **2 pkty** lub
: innowacyjność na poziomie obszaru LGD 4/5 **pkty**

6.4 Informacja o realizacji projektów grantowych i/lub operacji własnych oraz poziomu wsparcia w poszczególnych rodzajach pomocy.

LGD planuje wykonać zarówno operacje własne jak tez realizować projekty grantowe. Szczegóły działań i procedur w załączniku do LSR.

Określenie wysokości wsparcia dla różnych rodzajów beneficjentów.

Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%)
63,63 – jednostki sektora finansów publicznych (w przypadku projektów grantowych do 70%)
70 – podmioty wykonujące działalność gospodarczą
100 –osoby podejmujące działalność gospodarczą
100- pozostałe podmioty

Premiowany wkład własny większy niż wymagany.

Wysokość wsparcia w PLN w konkursach grantowych od 5 do 50 tyś. PLN. Premiowane operacje – zgodnie z lokalnymi kryteriami wyboru.

Wysokość wsparcia w PLN w operacjach własnych 50 tyś PLN

Wysokość wsparcia w PLN w konkursach/projektach podstawowych od 50 do 300 tyś PLN. Premiowane operacja do 139 295,00 tyś PLN.

Wysokość wsparcia w PLN dla osób zamierzających ubiegać się o premię na rozpoczęcie działalności gospodarczej to 50 tys. złotych. Kwota wynika z ewaluacji własnej poprzedniej strategii podczas, której szereg firm aplikowało o mniej niż 100 tyś złotych na rozpoczęcie działalności. Ponadto w procesie partycypacji zgłaszano uwagi o tym, że dotychczasowe popularne kwoty wsparcia stosowane na tym terenie to 20 czy 40 tysięcy zł. wystarczyły do założenia działalności, cześć z tych firm dalej działa i rozwija się. Stwierdzono, że 50 tys. złotych będzie optymalną kwotą zapewniająca lepsze warunki niż dotychczasowe, a dotacji można będzie udzielić więcej . Ustalono, że operacje innowacyjne otrzymają 100 tysięcy złotych wsparcia.

7 Rozdział VII Plan działania

Plan działania zakłada realizację LSR w trzech etapach : Etap I – od pierwszej połowy 2016 do końca 2018 roku, Etap II – od początku 2019 do końca 2020 roku oraz Etap III – od początku 2021 roku do końca 2023 roku. Podział na poszczególne etapy wynika z wymogów unijnych nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020, wyznaczenie celów pośrednich na 2018 r. i celów końcowych na 2023 r. i powiązanie wyników z finansowymi karami i nagrodami (tzw. ramy wykonania). Szczegółowa informacja o planie działania LSR obejmująca harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników LSR znajduje się w tabeli Plan działania stanowiącej załącznik do LSR.

Etapy wdrożenia LSR będą podobne co do sposobu, sekwencji i intensywności działań, wzajemnie ze sobą powiązanych. Na każdym etapie będą realizowane działania szkoleniowe i doradcze umożliwiające przyszłym wnioskodawcom zdobycie wiedzy niezbędnej do przygotowania dobrych wniosków. Przewiduje się zwiększoną intensywność wydatkowania w I etapie wdrożenia LSR. W kolejnych etapach wydatkowanie środków LGD następować będzie sukcesywnie. Planuje się osiągnięcie poziomu, co najmniej 50% każdego ze wskaźników produktu, który został przewidziany do realizacji w latach 2016 – 2018. LGD planuje również wykorzystanie, co najmniej 40% środków finansowych na realizację LSR, w tym 20% środków finansowych na realizację LSR na operacje dedykowane w LSR grupom defaworyzowanym i 40% środków finansowych na realizację LSR na utworzenie miejsc pracy. Wzrost wydatkowania środków będzie wprost oddziaływać na wskaźniki LSR. Odsetek projektów rozliczonych powodować będzie poprawę wykonania założonych wskaźników zarówno na poziomie przedsięwzięć jak i celów szczegółowych.

Harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu oraz realizacji budżetu LSR jest ustalony racjonalnie. Przedsięwzięciom przypisano wskaźniki adekwatne do typu przedsięwzięć oraz do zakresu planowanego wsparcia, których osiągnięcie dla odpowiednich celów bezpośrednio zapewniają kryteria wyboru. Cele i przedsięwzięcia LSR są zgodne z trzema celami przekrojowymi PROW 2014-2020 tj. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz innowacyjność, wszystkie są dodatkowo premiowane w kryteriach wyboru.

8 Rozdział VIII Budżet LSR

8.1 Ogólna charakterystyka budżetu w tym wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR w latach 2014-2020.

W ramach programowania LSR określono planowany budżet na poszczególne zakresy wsparcia tj. realizację LSR, współpracę, koszty bieżące i aktywizację. Kwoty wsparcia finansowego zaplanowane w budżecie LSR nie przekraczają kwot na LSR określonych w załączniku nr 6 do Regulaminu konkursu: "Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR".

Maksymalne kwoty środków działania LEADER przewidziane na poddziałanie 19.2 PROW w odniesieniu do LSR wyniosą 8 000 000 zł. Zgodnie z wymogami PROW 2014-2020, 50% budżetu LSR przeznaczonego na realizację poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" w ramach PROW przeznaczone jest na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy. LGD wnioskuje o maksymalną kwotę środków działania LEADER przewidzianą na poddziałanie 19.3 PROW, która została uwzględniona w LSR stanowi równowartość 5% kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.3, czyli 400 000 zł. Budżet na funkcjonowanie i aktywizację w obecnym okresie programowania to 1 850 000,00zł. LGD zakłada wykorzystania wyłącznie jednego funduszu wiodącego, czyli PROW 2014- 2020.

8.2 Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR.

Tabela 26. Powiązanie budżetu z celami i planem działania.

CEL SZCZEGŁOWY	BUDŻET NA REALIZACJĘ CELU PLN	POWIĄZANIE BUDŻETU Z CELAMI
Cel szczegółowy 1 Poprawa warunków na lokalnym rynku pracy poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i podnoszenie kompetencji mieszkańców.	4 070 000,00	Zatrzymanie negatywnych zjawisk prowadzących do migracji z terenu LSR najłatwiej będzie osiągnąć inwestując w rozwój i zakładanie działalności gospodarczej. Ponadto wspierane będą głownie operacje dające jak największą liczbę miejsc pracy, przynoszące innowacyjność oraz sprzyjające ochronie klimatu i środowiska. Wspierani będą głównie ludzie młodzi, którzy najczęściej decydują się na wyjazd za pracą. Dlatego też, budżet na działania na rozwój przedsiębiorczości **stanowi 39,71% całego budżetu LSR.** W **Planie Działania** całość środków przeznaczona jest do zakontraktowania do końca 2018 roku.
Cel szczegółowy 2 Stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego.	1 203 000,00	Diagnoza oraz konsultacje społeczne pokazują, że obszar LGD dla wielu osób nie jest obszarem atrakcyjnym do życia, działalności czy osiedlania się. Nawet jeśli osoby mają pracę to brakuje ciekawych form uczenia się i rozwoju. Słaby potencjał mają organizacje pozarządowe a lokalni liderzy pozostają bez wsparcia. Rozwój lokalny musi mieć charakter zrównoważony. Obok wsparcia gospodarki LSR wspiera także rozwój kapitału społecznego oraz aktywność społeczną mieszkańców. Dlatego też, budżet na działania na rozwój przedsiębiorczości **stanowi 11,74% całego budżetu LSR**
Cel szczegółowy 3 Wzmacnianie pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej.	65 000,00	Diagnoza i proces partycypacji identyfikują duża grupę osób zagrożonych wyłączeniem społecznym ze względu na stan zdrowia, poziom zaradności życiowej i problem patologii. Część tych trudnych sytuacji wynika z rozbicia rodzin w wyniku wyjazdów zagranicznych za pracą. Wsparcie w ramach celu jest skierowane zarówno do osób i rodzin dotkniętych trudną sytuacja jak i do organizacji które pomagają. Budżet na ten cel jest niższy ponieważ większość wsparcia kierowana jest do tych grup poprzez system opieki społecznej i zdrowotnej. LDG nie zamierza dublować rozwiązań ale wspierać innowacyjne rozwiązania oraz organizacje. Budżet na realizację 3 celu wynosi **0,63% całego budżetu LSR.**
Cel szczegółowy 4 Poprawa oferty turystycznej na obszarze LGD.	3 107 000,00	Dotychczasową działalność LGD widać w obszarze aktywizacji obszaru pod względem rozwoju produktów tradycyjnych, wzrostu poziomu wiedzy i zaangażowania, a także pierwszych prób tworzenia produktów turystycznych o większym zasięgu. Diagnoza wskazuje na zasoby i walory, które można wykorzystać, podczas procesu partycypacji wyłoniono grupę podmiotów zainteresowaną rozwojem turystyki i rekreacji na terenie LGD. Aby nie zaprzepaścić dotychczasowego dorobku postanowiono o dalszym wspieraniu rozwoju turystyki. Powstanie siec produktów turystycznych, wzmocniona zostanie infrastruktura rekreacji i turystyki, sektor przedsiębiorców działający w branży otrzyma wsparcie. Oferta turystyczna na obszarze LGD zostanie wzmocniona

		poprzez utworzenie szlaku Greenways, łączącego największe atrakcje turystyczne każdej z gmin obszaru LGD. Zostanie Zintegrowana oferta będzie promowana. Budżet na realizację 4 celu wynosi **30,31% całego budżetu LSR .** W **Planie Działania** większość środków przeznaczona jest do zakontraktowania do końca 2018 roku.
Cel szczegółowy 5 Wykonanie LSR	1 805 000,00	Cel ma charakter techniczny obejmie koszty bieżące realizacji LSR. Budżet na realizację 5 celu wynosi **17,61% całego budżetu LSR .**
Razem cel ogólny Razem LSR	10 250 000,00	Realizacja wszystkich celów przyczyni się do realizacji celu ogólnego.

Źródło: opracowanie własne.

9 Rozdział IX Plan komunikacji

Plan komunikacji z lokalną społecznością na lata 20014-2020 jest dokumentem określającym reguły prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych przez Lokalną Grupę Działania Ziemi Kraśnickiej. Prace nad dokumentem rozpoczęto w biurze LGD. Została opracowana ankieta, która pozwoliła na zbadanie preferencji mieszkańców obszaru LGD w stosunku do narzędzi informacyjnych. Dokument był tworzony z zachowaniem zasady rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność tzn. był elementem partycypacji w tym konsultacji przez mieszkańców z wszystkich sektorów. Dodatkowo, był elementem prac i spotkań powołanej Grupy Roboczej ds. opracowania LSR. Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej przeprowadziła cykl konsultacji społecznych obejmujących cały obszar funkcjonowania stowarzyszenia. Między innymi tematem rozmów oraz spotkań były sposoby skutecznego komunikowania się ze społecznością lokalną, które prowadzone były na piątym etapie podczas spotkań konsultacyjnych z przedsiębiorcami, grupą roboczą, grupą dotycząca produktu sieciowego. Ankieta została również zamieszczona na stronie internetowej www.lgdkrasnik.pl aby każdy z mieszkańców mógł wypowiedzieć się w w/w sprawie. Uzyskano opinie mieszkańców w zakresie stosowanych metod komunikacji oraz przekazywano ankietę dotyczącą skuteczności oraz oczekiwań w tym zakresie w odniesieniu do realizacji LSR 2014-2020. Do LGD wpłynęło 50 ankiet, których wyniki wskazują preferowane kanały komunikacji ze społeczeństwem. Na podstawie tych badań oraz ewaluacji i doświadczeń pracowników biura przeprowadzono diagnozę potrzeb komunikacyjnych.

Wnioski z przeprowadzonej analizy są następujące:

Problemy:

- Takie kanały informacji jak gazety czy serwisy www gmin nie są skuteczne.
- Trudność mieszkańców w zrozumieniu przekazu oraz brak zainteresowania.
- Brakuje wypracowanych kanałów komunikacji z grupami takimi jak osoby bezrobotne, młodzież, LGD nie ma dużego doświadczenia w korzystaniu z mediów społecznościowych.
- Współpraca ze szkołami jest sporadyczna.
- Mieszkańcy nie są przyzwyczajeni do samodzielnego poszukiwania informacji.

Osiągnięcia:

- Sprawdzają się takie kanały komunikacji jak stoisko LGD na dożynkach, informowanie bezpośrednie (email, telefon, poczta), informowanie mieszkańców przez sołtysów (oblata lub wywieszenie ogłoszenia na tablicy informacyjnej w danej miejscowości).
- Istnieje baza adresowa dotycząca grup docelowych takich jak: przedstawiciele samorządu, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, członków LGD.
- LGD jest marką coraz bardziej rozpoznawalną.

Celem głównym planu komunikacji będzie "Poprawa skuteczności komunikacji LGD Ziemi Kraśnickiej".

Osiągnięcie celu będzie odbywało się dwutorowo. Po pierwsze poprzez systematyczne rozwijanie potencjału społeczności lokalnych do świadomego osiągania celów strategii. LGD będzie działać w kierunku tworzenia warunków do aktywnego, ciągłego i szeroko rozumianego uczestnictwa społeczności lokalnych w bieżącym wdrażaniu LSR oraz kreowanie lokalnych liderów, którzy dzięki swojemu zaangażowaniu i prowadzonej działalności mogą przyczyniać się do rozwoju całego obszaru i osiągania założonych celów związanych z poprawą aktywności społecznej i rozwoju lokalnej gospodarki. Celem szczegółowym realizacji tego zadania będzie: "Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działalność LGD". Oprócz tego LGD podejmie działania mające na celu prawidłową realizację LSR realizując cele takie jak: Bieżące informowanie o stanie realizacji LSR, w tym o stopniu osiągania celów i wskaźników. Bieżące informowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym o kategoriach preferowanych operacji oraz grup docelowych w największym stopniu realizujących założenia LSR. **Całkowity budżet planu komunikacji w okresie realizacji LSR to 60 000, 00 zł**.

Wskaźniki działań komunikacyjnych oraz grupy docelowe (także inne kwestie dotyczące Planu komunikacji) szczegółowo opisano w załączniku 14.5 Plan komunikacji.

10 Rozdział X Zintegrowanie

10.1 Opis zgodności i komplementarności z innymi dokumentami planistycznymi/strategiami w szczególności strategiami rozwoju województwa/ województw poprzez porównanie celów i założeń tych dokumentów z celami LSR i wykazanie ich spójności.

Z uwagi na fakt, że wszystkie Gminy obszaru LGD jest na etapie przygotowania strategii porównania dokonano zobowiązującymi dokumentami. Można stwierdzić, że LSR jest spójna z dokumentami strategicznymi gmin. Lokalna Strategia Rozwoju będzie uzupełniać cele i działania gmin o narzędzia, których gminy nie mają, czyli dotacje dla rozpoczynających działalność gospodarczą i planujących rozwój swoich przedsiębiorstw, jak również wspierając same samorządy w realizacji zadań inwestycyjnych. Lokalna Strategia Rozwoju jest spójna także z dokumentami wyższego rzędu czyli Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r. oraz Strategią rozwoju powiatu kraśnickiego do 2015r.

Tabela 27. Spójność LSR z dokumentami strategicznymi dotyczącymi obszaru LSR.

	Cele LSR	Przedsięwzięcia LSR	Dokumenty, dla których określono spójność planowanych do realizacji w LSR przedsięwzięć z celami dokumentów planistycznych
1	LSR		Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
2	Cel ogólny Ograniczenie negatywnego zjawiska migracji z terenu LGD.		Wizja pkt. 4 "Procesy te spowodują poprawienie społecznej i gospodarczej atrakcyjności regionu, w tym zwłaszcza jego największych miast, co pobudzi procesy gospodarcze, zwiększy napływ kapitału zewnętrznego (w tym zagranicznego), **zmniejszy tendencje migracyjne i uchroni region przed stałą utratą najbardziej aktywnych i najlepiej wykształconych młodych mieszkańców.**
3	Cel szczegółowy 1 Poprawa warunków na lokalnym rynku pracy poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i podnoszenie kompetencji mieszkańców.	Przedsięwzięcie 1 Bądź przedsiębiorczy wsparcie dla przyszłych przedsiębiorców Przedsięwzięcie 2 Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie ziemi kraśnickiej. Przedsięwzięcie 2Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji mieszkańców obszaru LGD na lokalnym rynku pracy.	Cel strategiczny 2: Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich będzie realizowany dzięki osiąganiu następujących celów operacyjnych: 2.2. Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, pozwalający na wykorzystanie istniejącego potencjału surowcowego regionu. 2.4. Wspieranie przedsiębiorczości na wsi i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich w najbardziej efektywnych sektorach gospodarki (głównie usług, w tym usług dla rolnictwa).
4	Cel szczegółowy 2 - Stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego.	Przedsięwzięcie 1 wzmocnienia kapitału społecznego, Przedsięwzięcie 2 Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców LGD Ziemi Kraśnickiej Przedsięwzięcie 3 Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych i lokalnych liderów	Cel strategiczny 4: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu będzie osiągany dzięki realizacji następujących celów operacyjnych: 4.2. Wspieranie włączenia społecznego. 4.3. Wzmacnianie społecznej tożsamości regionalnej i rozwijanie więzi i współpracy wewnątrzregionalnej. 4.5. Racjonalne i efektywne wykorzystywanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego
5	Cel szczegółowy 3 Wzmacnianie pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej.	Przedsięwzięcie 1 Działania sprzyjające ochronie zdrowia profilaktyce zdrowotnej przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym.	Cel strategiczny 4: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu będzie osiągany dzięki realizacji następujących celów operacyjnych: 4.2. Wspieranie włączenia społecznego.

			4.3. Wzmacnianie społecznej tożsamości regionalnej i rozwijanie więzi i współpracy wewnątrzregionalnej.
6	Cel szczegółowy 4- Poprawa oferty turystycznej na obszarze LGD.	Przedsięwzięcie 1 Utworzenie sieci - ziemia kraśnicka Przedsięwzięcie 2 Promocja oferty turystycznej, walorów przyrodniczo krajobrazowych oraz kulturowych ziemi kraśnickiej. Przedsięwzięcie 3 Wsparcie rozwoju i tworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o innowacyjne pomysły, lokalne tradycje w tym kulinarne oraz lokalne zasoby. Przedsięwzięcie 4 Wsparcie infrastruktury turystyki i rekreacji Ziemi Kraśnickiej	Cel strategiczny 4: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu będzie osiągany dzięki realizacji następujących celów operacyjnych: 4.5. Racjonalne i efektywne wykorzystywanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego
7	Cel szczegółowy 5 Wykonanie LSR	nie dotyczy	nie dotyczy

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 28. Spójność LSR z dokumentami strategicznymi dotyczącymi obszaru LSR (2).

	Cele LSR	Przedsięwzięcia LSR	Spójność planowanych do realizacji w LSR przedsięwzięć z celami dokumentów planistycznych dotyczących obszaru.
1	Cel szczegółowy 1 Poprawa warunków na lokalnym rynku pracy poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i podnoszenie kwalifikacji mieszkańców. **Cel Szczegółowy jest powiązany z dokumentami strategicznymi gmin ze względu na nastawienie na rozwój gospodarczy i przeciwdziałanie bezrobociu na obszarze całego LGD.**	Przedsięwzięcie 1 Bądź przedsiębiorczy wsparcie dla przyszłych przedsiębiorców Przedsięwzięcie 2 Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie ziemi kraśnickiej. Przedsięwzięcie 2Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji mieszkańców obszaru LGD na lokalnym rynku pracy. **Przedsięwzięcia są spójne z celami poszczególnych strategii dążąc do rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej, wzmocnienia kompetencji pracowniczych mieszkańców.**	**Strategia Rozwoju Gminy Gościeradów na lata 2007-2015** Cel strategiczny 2: Wielofunkcyjny rozwój wsi **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Trzydnik Duży na lata 2007-2015** Cel strategiczny 3: Trzydnik Duży gminą nowoczesnej gospodarki i rolnictwa **Strategia Rozwoju Gminy Dzierzkowice na lata 2007-2015** Cel strategiczny 1: Restrukturyzacja lokalnej gospodarki i poprawa jej efektywności **Strategia Rozwoju Gminy Wilkołaz na lata 2007-2015** Cel strategiczny 1: Wzrost potencjału gospodarczego gminy przekładający się na polepszenie poziomu życia mieszkańców **Strategia Rozwoju Gminy Annopol na lata 2008-2015** Cel strategiczny II: Poprawa warunków gospodarowania oraz wsparcie podmiotów gospodarczych, **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Zakrzówek na lata 2007-2015** Priorytet I Rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Szastarka** Cel 3: Działalność gospodarcza Rozwój i tworzenie małych i średnich przedsiębiorstw **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Urzędów na lata 2007-2015** Priorytet III Rozwój przedsiębiorczości w szczególności w obszarze rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego oraz usług Cel strategiczny III 2: Wzmocnienie pozycji producenta rolnego na rynku żywności Cel strategiczny III 3: Wspieranie lokalnego sektora przedsiębiorstw **Strategia Rozwoju Gminy Kraśnik na lata 2008-2015** Cel strategiczny 1: Wyższa efektywność lokalnej gospodarki **Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015**

			Cel 1.2. Modernizacja gospodarstw rolnych oraz różnicowanie działalności gospodarczej na wsi Cel 1.3. Rozwój instytucji otoczenia rolnictwa w powiecie Cel 2.2. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia w powiecie
2	Cel szczegółowy 2 - Stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego. **Cel Szczegółowy jest jest powiązany z dokumentami strategicznymi gmin ze względu na tworzenie warunków do aktywności co zakładaja też poszczególne strategie gminne i powiatowa.**	Przedsięwzięcie 1 wzmocnienia kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych; **Przedsięwzięcie jest spójne z wieloma celami strategii gminnych zakładających wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego i poprawę komfortu życia mieszkańców.** Przedsięwzięcie 2 Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców LGD Ziemi Kraśnickiej **Przedsięwzięcie wspierać będzie zakup wyposażenia do działań związanych z kultywowaniem tradycji i zwyczajów, prowadzić będzie działania międzypokoleniowe dlatego spójne jest c celami gmin dotyczącymi integracji, rozwoju dziedzictwa kulturowego.** Przedsięwzięcie 3 Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych i lokalnych liderów **Przedsięwzięcie jest spójne z celami zakładającymi rozwój społeczny i rozwój kapitału ludzkiego ponieważ wsparcie ngo jest najskuteczniejszym sposobem na uzyskanie pozytywnych efektów.**	**Strategia Rozwoju Gminy Gościeradów na lata 2007-2015** Cel strategiczny 3: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego **Strategia Rozwoju Lokalnego gminy Trzydnik Duży na lata 2007-2015** Cel strategiczny 1: Trzydnik Duży gminą przyjazną dla mieszkańców **Strategia Rozwoju Gminy Wilkołaz na lata 2007-2015** Cel strategiczny 2: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego w gminie gwarantujący wzrost jakości życia mieszkańców gminy **Strategia Rozwoju Gminy Annopol na lata 2008-2015** Cel strategiczny IV. Poprawa komfortu życia mieszkańców **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Zakrzówek na lata 2007-2015** Cel strategiczny III.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Cel strategiczny IV.4 Promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego Cel operacyjny IV.4.6 Promocja produktów regionalnych **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Szastarka** Cel 2: Rozwój infrastruktury społecznej Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Urzędów na lata 2007-2015 Cel strategiczny I 5: Rozwój sportu i rekreacji Cel strategiczny I 6: Wzmocnienie i wykorzystanie kapitału kulturowego oraz rozbudowa infrastruktury kultury Cel strategiczny II 3: Rozwój społeczeństwa informacyjnego **Strategia Rozwoju Gminy Kraśnik na lata 2008-2015** Cel strategiczny 2: Integracja społeczna i rozwój kapitału ludzkiego **Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015** Cel 3.2. Rozwój kultury i aktywności społecznej w powiecie
3	Cel szczegółowy 3 Wzmacnianie pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej. **Cele Gmin i powiatu zakładają także pomoc osobom w trudnej sytuacji poprzez działanie**	Przedsięwzięcie 1 Działania sprzyjające ochronie zdrowia profilaktyce zdrowotnej przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym. **Działanie jest spójne z celami okolicznych Gmin przeciwdziałanie patologiom, działalność edukacyjna także w obszarze zdrowia i profilaktyki wpisuje sie w cele strategii gminnych i powiatowej.**	**Strategia Rozwoju Gminy Annopol na lata 2008-2015** Cel operacyjny 2: Przeciwdziałanie patologiom społecznym Cel operacyjny 3: Działalność na rzecz ochrony zdrowia, sportu i rekreacji **Strategia Rozwoju Gminy Gościeradów na lata 2007-2015** Cel Operacyjny 1: Poprawa poziomu i jakości wykształcenia mieszkańców **Strategia Rozwoju Lokalnego gminy Trzydnik Duży na lata 2007-2015** **Działanie 1.2. Poprawa warunków bytowych mieszkańców** **Strategia Rozwoju Gminy Dzierzkowice na lata 2007-2015**

	pomocy społecznej.		Cel operacyjny 1: Podniesienie poziomu wykształcenia i wiedzy mieszkańców gminy **Strategia Rozwoju Gminy Wilkołaz na lata 2007-2015** Cel operacyjny 1: Poprawa poziomu i jakości wykształcenia mieszkańców **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Szastarka** Cel 2: Rozwój infrastruktury społecznej Cel 4: Działania społeczne **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Urzędów na lata 2007-2015** Cel operacyjny I 6.1: Edukacja kulturalna wśród mieszkańców gminy **Strategia Rozwoju Gminy Kraśnik na lata 2008-2015** Cel strategiczny 2: Integracja społeczna i rozwój kapitału ludzkiego **Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015** Cel 3.2. Rozwój kultury i aktywności społecznej w powiecie
4	Cel szczegółowy 4- Poprawa oferty turystycznej na obszarze LGD. **Większość gmin posiada powiązane z celem własne priorytety związane z rozwojem turystyki.**	Przedsięwzięcie 1 Utworzenie sieci - ziemia kraśnicka Przedsięwzięcie 2 Promocja oferty turystycznej, walorów przyrodniczo krajobrazowych oraz kulturowych ziemi kraśnickiej. Przedsięwzięcie 3 Wsparcie rozwoju i tworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o innowacyjne pomysły, lokalne tradycje w tym kulinarne oraz lokalne zasoby. Przedsięwzięcie 4 Wsparcie infrastruktury turystyki i rekreacji Ziemi Kraśnickiej **W Gminach zapisano cele związane z rozwojem turystyki przedsięwzięcia określone dla celu 4 są spójne z tymi celami uszczegóławiają to co w obszarze rozwoju turystyki może zaproponować LGD. Będzie to rozwój infrastruktury rekreacyjnej tworzenie sieci produktów turystycznych i promocja.**	**Strategia Rozwoju Gminy Gościeradów na lata 2007-2015** Cel Operacyjny 2: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Trzydnik Duży na lata 2007-2015** Cel strategiczny 2: Trzydnik Duży gminą wspierającą rozwój turystyki **Strategia Rozwoju Gminy Dzierzkowice na lata 2007-2015** Cel strategiczny 3: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy **Strategia Rozwoju Gminy Wilkołaz na lata 2007-2015** Cel operacyjny 2: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki **Strategia Rozwoju Gminy Annopol na lata 2008-2015** Cel strategiczny III: Wsparcie rozwoju usług turystycznych i rekreacji Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Zakrzówek na lata 2007-2015 Cel operacyjny I.3.1 Rozwój agroturystyki Cel strategiczny III.4 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Szastarka** Cel 2: Rozwój infrastruktury społecznej **Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Urzędów na lata 2007-2015** Cel operacyjny IV 3.3: Promocja walorów i atrakcji turystycznych gminy **Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015** Cel 3.1. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność turystyczną powiatu
5	Cel szczegółowy 5 Wykonanie LSR	nie dotyczy	nie dotyczy

Źródło: opracowanie własne.

Lokalna Strategia Rozwoju jest zgodna z trzema przekrojowymi celami PROW czyli ochroną środowiska, przeciwdziałaniu zmianom klimatu oraz innowacyjnością. Na poziomie oceny operacji preferencyjnie traktowane będą operacje pozytywnie wpływające na ochronę środowiska zawierające elementy ograniczające emisję szkodliwych pyłów, zanieczyszczeń oraz odpadów. Ochrona klimatu będzie wspierana przez wprowadzenie do oceny kryteriów, premiujących wykorzystanie w realizowanych operacjach działań bądź technologii, ograniczających zużycie wody, energii lub operacje zakładające wykorzystanie lub promowanie rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii. Cel przekrojowy innowacyjność będzie realizowany w LGD poprzez premiowanie dodatkowymi punktami operacji spełniających definicje innowacyjności opisaną w rozdziale VI LSR.

LGD planuje, w ramach celu szczegółowego 4 " Poprawa oferty turystycznej na obszarze LGD. " zintegrowanie działań, ponieważ realizowane w nim przedsięwzięcia w sposób spójny i kompleksowy, z użyciem różnych sposobów (granty, animacja/projekty własne/projekty współpracy i konkursy). Różnych metod, wsparcie rozbudowy infrastruktury turystyki i rekreacji, działania edukacyjne, dofinansowanie powstających produktów turystycznych, oraz wyjazdy studyjne i utworzenie sieci turystycznej.

Zintegrowanie działań będzie również miało odzwierciedlenie w utworzeniu szlaku turystycznego rowerowego Greenways we współpracy z innymi LGD. Ideą projektu jet połączenie za pomocą szlaku największych atrakcji turystycznych, w tym z obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej, do których należą interesujące miejsca, bogate w np. zasoby historyczne, przyrodnicze i kulturowe.

Angażując wszystkie sektory: przedsiębiorczość, sektor publiczny, społeczny i mieszkańców, adresuje wsparcie na zidentyfikowaną w analizie SWOT potrzebę (brak oferty turystycznej i rekreacyjnej). Tak przygotowany cel szczegółowy w LSR zapewnia odpowiednią sekwencję interwencji. Budowa infrastruktury, następnie realizacja projektów wzmacniających i tworzących produkty turystyczne z wykorzystaniem nowej infrastruktury, utworzenie i rozwój sieci a w końcu promocja obszaru.

10.2 Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

Ponadto LSR integruje różne branże, w wyniku konsultacji społecznych podpisano list intencyjny pomiędzy przedstawicielami branży turystycznej, rekreacyjnej, budowlanej i reklamowo-informacyjnej o zamiarze utworzenia sieci w obszarze turystyki. W ramach sieci uczestnicy będą rozwijać lokalne produkty turystyczne (branża turystyczna i rekreacyjna) w szczególności rozwijać się będą istniejące już atrakcje przy gospodarstwach agroturystycznych prowadzonych jako działanośc gospodarcza lub deklarujących zamiar założenia działalności. Przedstawiciele branży budowlanej będą wspierać rozwój produktów turystycznych poprzez bezpośrednie wykonywanie robót budowlanych, oraz przygotowywanie terenów pod przyszłe produkty turystyczne (planowana strzelnica i inne działania zwiazane z rekreacją). Branża reklamowo-informacyjna podejmie się działań informacyjnych o lokalnych produktach turystycznych i ofercie dostawców oraz infrastrukturze towarzyszącej (miejsca noclegowe punkty gastronomiczne. Na dalszym etapie rozwoju sieci zakłada się wprowadzenie certyfikacji usług, wspólnej promocji oraz przyjmowanie do porozumienia nowych firm z różnych branż pod warunkiem obupólnej korzyści. Integrowanie branż odbywać się będzie wokół idei stworzenia sieci nowych i udoskonalonych produktów turystycznych na terenie LGD. Wszystkie zaangażowane do tej pory branże odniosą większe korzyści z rozwoju sieci niż gdyby działały niezależnie.

11 Rozdział XI Monitoring i ewaluacja

Funkcjonowanie LGD będzie na bieżąco monitorowane i poddawane badaniom ewaluacyjnym w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działań. Ewaluacja będzie niezbędna do sprawnego wydatkowania środków publicznych w ramach LSR, a także do szybkiego reagowania na zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego na terenie LGD. W załączeniu procedura obejmująca: Opis elementów podlegających ewaluacji, czas, w jakim zostanie przeprowadzona ewaluacja, sposób i okres pomiaru, elementy podlegające monitorowaniu, sposób pozyskiwania danych, czas i okres pomiaru, sposób wykorzystania wyników z ewaluacji i analizy danych monitoringowych, planowane do zastosowania kryteria ewaluacyjne zawarty jest w załączniku nr 2 do LSR "Procedura monitoringu i ewaluacji".

12 Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Projekty strategii, jako dokumentów, których realizacja może potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, mogą wymagać, na etapie projektowania, poddania ich treści strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Przedmiotowe przepisy uzależniają jednakże konieczność przeprowadzenia takiej oceny od indywidualnej zawartości dokumentu oraz zewnętrznych uwarunkowań jego realizacji. Przesłanką obowiązkowo kwalifikującą projekt strategii do tego typu oceny jest stwierdzone ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 w związku z realizacją zaplanowanych w nim przedsięwzięć.

Wniosek do regionalnej dyrekcji ochrony środowiska

Dlatego też, w odniesieniu do art. 47 i 49 oraz art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Z 2013 r., poz. 1235 ze zm.), Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej zwróciła się z dniem 17.11.2015 **r. (znak pisma** 04/11/2015/LGD/A **)** do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie z prośbą o stwierdzenie czy istnieje konieczność przeprowadzenia **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** do projektu tworzonej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność na lata 2016-2022 dla obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej .

W wyniku przeprowadzonej analizy Zarząd LGD stwierdził, że realizacja celów i działań Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność na lata 2016-2022 dla obszaru LGD Ziemi Kraśnickiej, **nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko**. Zapisy LSR nie wyznaczają również ram dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w związku z czym LSR **nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** w rozumieniu przepisów rzeczonej ustawy.

Opinia regionalnego dyrektora ochrony środowiska w Lublinie

W odpowiedzi na przedstawiony wniosek, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, w piśmie nr WSTV.410.119.2015.AS z dnia 14.12.2015 Uznał, iż przedstawiony projekt Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność na lata 2016-2022 dla obszaru LGD **nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** w myśl przepisów ustawy OOŚ.

13 Wykaz wykorzystanej literatury

1) Strategia Rozwoju Powiatu Kraśnickiego na lata 2007-2015.
2) Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
3) Gospodarka narodowa 2 (270) Rok LXXXIV/XXV marzec–kwiecień 2014.
4) Inwentaryzacja zasobów przyrodniczo-kulturowych gmin powiatu kraśnickiego.
5) Badanie własne LGD: "Strategia Kreacji Zintegrowanych Produktów Turystycznych Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej"
6) Adam R. Szromek Pomiar funkcji turystycznej obszarów za pomocą wskaźników funkcji turystycznej na przykładzie obszarów państw europejskich
7) Gmina Zakrzówek. "W Dolinie Bystrzycy".
8) Raport Ewaluacyjny Lokalnej Grupy działania Ziemi Kraśnickiej.

Akty prawne:
1) Rozporządzenie (WE) 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320)
2) Rozporządzenie (WE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, str. 487)
3) ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczność (Dz.U. z 2015 r. poz. 378)
4) Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 349) z późniejszymi zmianami.
5) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2015 r. poz. Poz. 1570) z późniejszymi zmianami.
6) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1839)

Dokumenty programowe:
1) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, decyzja KE z dnia 12 grudnia 2014 r. nr C(2014) 9783

14 Załączniki do LSR

14.1 Załącznik nr 1 Procedura aktualizacji LSR.

Aktualizacja LSR jej zadań i celów, będzie się odbywać, w każdym obszarze działań. Procedura ma na celu umożliwienie dostosowania zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju do wymogów prawnych, jak również do potrzeb i oczekiwań mieszkańców i beneficjentów obszaru oraz aktualizacji danych. Wszyscy członkowie LGD, a także mieszkańcy obszaru mają możliwość składania wniosków, uwag i propozycji zmian w zapisach LSR. Na stronach internetowych dostępne będą adresy mailowe oraz numery telefonów osób, które będą takie informacje i wnioski zbierać. W procesie aktualizacji będzie mógł wziąć udział każdy mieszkaniec/beneficjent/członek obszaru. Propozycja zmiany musi być przedłożona na piśmie i uzasadniona. Można ją przesłać do biura LGD lub zgłosić na spotkaniu informacyjnym .

Wszystkie te uwagi będą zbierane i analizowane w biurze Lokalnej Grupy Działania. Wszystkie informacje na ten temat będą przekazywane do Zarządu. Zarząd sprawdzi możliwości prawne wprowadzenia zmiany (zgodność z prawem, zgodność z PROW/LEADER). Jeśli zmiana jest możliwa do wprowadzenia Zarząd uruchamia dalsze kroki procedury zmiany LSR.

Procedura zmiany LSR jest 3 etapowa. Pierwszy etap zgłoszenie propozycji zmian i konsultacje z Zarządem Stowarzyszenia, etap kończy się podjęciem decyzji o uruchomieniu kolejnych kroków lub zatrzymaniem procedury. Kolejny etap to poddanie zmian

konsultacjom społecznym minimalne wymogi konsultacji to powołanie grupy roboczej z reprezentantami 3 sektorów. Poddanie konsultowanych propozycji ocenie mieszkańców poprzez zamieszczenie propozycji na stronie LGD oraz na spotkaniach informacyjnych przewidzianych w Planie Komunikacji. Ostatni Etap to przyjęcie zmian przez Zarząd i Walne zgromadzenie Członków.

W przypadku braku możliwości wprowadzenia zmiany podawany jest powód wraz z uzasadnieniem przekazywany wnioskodawcy. W przypadku pozytywnej oceny Zarządu i konsultacji społecznych zmiana zostaje przedstawiona na najbliższym WZC, które podejmuje decyzję w kwestii aktualizacji lub nieprzyjęcia proponowanych zmian w LSR.

Zmiany w LSR mogą również wynikać z procesów monitoringu i ewaluacji. W takim przypadku procedura jest analogiczna. W przypadku zidentyfikowania podczas tego procesu koniecznych zmian w LSR, są one niezwłocznie przekazywane do Zarządu, który dodatkowo przeprowadza analizę otoczenia prawnego oraz możliwości wdrożenia innowacji. Zarząd może wspomóc się w swoich pracach opinią ekspercką w kwestii możliwości wprowadzenia innowacji. Jeśli zmiana jest możliwa do wprowadzenia, należy uruchomić krok drugi procedury czyli partycypację społeczną. W przypadku braku możliwości wprowadzenia innowacji podawany jest powód wraz z uzasadnieniem i zamieszczany na stronie internetowej. W przypadku pozytywnej oceny Zarządu innowacja zostaje przedstawiona na najbliższym WZC, które podejmuje decyzję w kwestii aktualizacji lub nieprzyjęcia proponowanych zmian w LSR.

14.2 Załącznik nr 2 Procedura monitoringu i ewaluacji.

Opis elementów podlegających ewaluacji.

Monitoring i ewaluacja prowadzone są na podstawie wytycznych w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach PROW 2014 – 2020 oraz Podręcznika Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju.
Elementy podlegające ewaluacji to:
Elementy podlegające ewaluacji z zakresu funkcjonowania LGD:

1. efektywność pracy biura i organów LGD - ewaluacji zostaną poddane sposób i procedury obsługi interesanta w biurze LGD, sposób i efektywność obsługi Rady LGD przez biuro LGD, przepływ informacji między biurem LGD i instytucjami zewnętrznymi, przepływ informacji pomiędzy biurem i innymi organami LGD, przepływ informacji pomiędzy biurem i beneficjentami LSR, nadzór nad wykonawcami zadań zleconych przez LGD.
2. ocena przebiegu konkursów - ewaluacji podlegać będzie obieg dokumentów dotyczących wyboru wniosków pomiędzy biurem LGD, organami LGD, beneficjentami oraz instytucjami zewnętrznymi typu SW. Ewaluacji będzie podlegać sposób informowania o konkursach, udzielanie informacji w punkcie konsultacyjnym, szkolenia i doradztwo grupowe dotyczące konkursów. Praca Rady LGD w trakcie procesu oceny oraz sam proces oceny wniosków, wsparcie informacyjne i doradcze dla beneficjentów świadczone w biurze LGD.
3. ocena pracowników - pracownicy oceniani będą w obszarach, profesjonalizm, komunikatywność, zaangażowanie, poziom wiedzy merytorycznej, współpraca w zespole, podejście do interesanta.
4. efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności - badaniu poddane będą te elementy planu komunikacji, które skierowane będą na wzmocnienie świadomości marki LGD, wzrost zainteresowania mieszkańców ofertą LGD, oraz beneficjentów LGD.
5. efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej między LGD a partnerami krajowymi i zagranicznymi mierzone m.in. osiągniętymi wskaźnikami w projektach współpracy
6. efektywność planu komunikacji - badaniu poddany będzie sposób docierania do społeczności i grup docelowych, skuteczność określonych w planie narzędzi komunikacji, osiąganie wskaźników określonych w planie komunikacji, osiąganie założeń budżetu planu.
7. Dostawy i usługi dla funkcjonowania LGD - jakość produktów wywiązywanie się z umowy dostawców.

Elementy podlegające ewaluacji w przypadku oceny wdrażania LSR:

1. stopień realizacji celów i wskaźników - praktyczne umiejscowione w czasie osiąganie wskaźników produktu i rezultatu dla celów określonych w LSR. Zgodność z harmonogramem, zgodność z budżetem.
2. stopień realizacji operacji własnych i beneficjentów - zgodność z założeniami projektów własnych, ocena prac podwykonawców, realizacja założonych wskaźników, zgodność z harmonogramem i budżetem.
3. wykorzystania budżetu - zgodność z planem, wykorzystanie na realizację celów, zgodność z harmonogramem, ocena poprawności merytorycznej wydatków (dokumenty księgowe, zamówienia publiczne, konflikt interesów).
4. jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur - praktyczne spełnianie kryteriów przez beneficjentów, adekwatność kryteriów do zmiennych warunków realizacji strategii, jakość procedur w kierunku eliminacji niepotrzebnych elementów.

Czas, w jakim zostanie przeprowadzona ewaluacja

Ewaluacja będzie prowadzona w systemie trzech okresów tj. w przedziale 2016-2018, 2019-2021 oraz 2022-2023.

Sposób i okres pomiaru

Pomiar będzie prowadzony na dwa sposoby. Część zadań wykonywać będą organy LGD (biuro, rada, zarząd) a część zadań zewnętrzny specjalista. Do zadań organów LGD będzie należała ewaluacja własna (procedur, sposobów działania, pojawiających się problemów i propozycje rozwiązań). Zarząd będzie nadzorował ocenę w zakresie wymienionych w punkcie 1 obszarów czyli ewaluacja funkcjonowania i ewaluacja wdrażania LGD. Narzędzia to ankiety ewaluacyjne, kwestionariusze osobowe, sprawozdania okresowe, statystyki (pomiar liczby osób, którym udzielono informacji, liczba składanych wniosków, liczba podpisanych umów itp.), ankiety dla mieszkańców, warsztaty refleksyjne. (okres pomiaru tabela)

elementy podlegające monitorowaniu.

Elementy, które będą monitorowane to:

1. Plan komunikacji i stosowane w nim narzędzia - monitorowanie dotyczyć będzie zainteresowania działaniami informacyjnymi.
2. Stopień wykorzystania budżetu,
3. Realizacja projektów grantowych i projektów własnych - informacje o etapie realizacji, zgodności z harmonogramem i budżetem.
4. Opinie beneficjentów i interesantów - na bieżąco za pomocą ankiety sprawdzać będziemy zadowolenie beneficjentów i osób korzystających z punktu konsultacyjnego.
5. Stopień realizacji celów i wskaźników LSR.

sposób pozyskiwania danych, czas i okres pomiaru

Dane w procesie monitorowania będziemy pozyskiwać za pomocą ankiet wypełnianych przez mieszkańców, w tym beneficjentów oraz interesantów. Ankiety będą dostępne na stronie internetowej LGD. Ankiety będą też zbierane podczas spotkań konsultacyjnych, w ramach realizacji planu komunikacji. Monitorowanie budżetu, celów oraz projektów grantowych i własnych odbywać się będzie na podstawie prowadzonych sprawozdań okresowych z realizacji LSR, lub projektu. Przygotowywanie sprawozdań należeć będzie do pracowników biura a nadzór będzie miał Zarząd. (szczegóły tabela)

sposób wykorzystania wyników z ewaluacji i analizy danych monitoringowych

Wyniki ewaluacji będą służyć przede wszystkim do poprawiania stosowanych procedur sposobów działania oraz weryfikacji czy założone cele i wskaźniki są osiągane, odpowiadają potrzebom i nie wymagają korekty. Dlatego w pierwszej kolejności wyniki ewaluacji i analizy danych z monitorowania służyć będą aktualizacji strategii. Wszystkie dane z monitoringu i ewaluacji będą zamieszczane w okresowych raportach ewaluacyjnych przygotowywanych przez zewnętrznych ekspertów. Następnie wnioski sformułowane w raportach będą analizowane przez Zarząd LGD, stosowne zmiany będą przedmiotem dyskusji w ramach organów LGD jak również poddane zostaną procesowi konsultacji społecznych. Wszystkie zmiany będą konsultowane z Samorządem Województwa.

planowane do zastosowania kryteria ewaluacyjne

Ewaluacja funkcjonowania LGD:
- rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie i zakresie obowiązków,
-znajomość procedur i tematyki PROW/LEADER
- uczestnictwo w posiedzeniach członków rady
-przestrzeganie regulaminów,
-skuteczność i czytelność procedur.
-realizacja LSR zgodnie z harmonogramem
-jakość świadczonych usług biura
- realizacja LSR zgodnie z harmonogramem
-liczba polubień profilu LGD na Facebooku,
-ilość osób uczestniczących w wydarzeniach organizowanych przez LGD,
-liczba operacji składanych w odpowiedzi na ogłoszenie konkursu.
-realizacja wskaźników PK.
-realizacja budżetu PK,
-Realizacja działań realizowanych w ramach PK,

Ewaluacja wdrażania LSR:
-znajomość Lokalnej Strategii Rozwoju wśród mieszkańców obszaru LGD,
-liczba podpisanych umów na realizację operacji,
-stopień realizacji poszczególnych celów (realizacja wskaźników)
-zgodność z założeniami projektów własnych,
-ocena prac podwykonawców, -realizacja założonych wskaźników,
-zgodność z harmonogramem i budżetem.
-stopień wykorzystania budżetu
-zgodność z harmonogramem
-opinia społeczności lokalnej na temat wdrażania LSR i realizowanych operacji

Tabela 29. Procedura monitoringu i ewaluacji.

CO SIĘ BADA?	KTO WYKONUJE?	JAK SIĘ WYKONUJE?	KIEDY?	OCENA
Pytania badawcze; elementy funkcjonowania i wdrażania podlegające ocenie.	Najczęściej zewnętrzni i niezależni eksperci (ewaluacja zewnętrzna), ale także osoby zaangażowane we wdrażanie (w przypadku ewaluacji wewnętrznej i monitoringu)	Źródła danych i metody ich zbierania; kryteria, według których będzie przeprowadzana ocena realizacji LSR i funkcjonowania LGD, a także sposób dokonywania pomiaru	Czas i okres dokonywania pomiaru.	Kryteria/wskaźniki.
Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji:				
efektywność pracy biura i organów LGD oraz ocena pracowników.	Zarząd LGD (ocena własna) - uzupełniona oceną zewnętrznych ekspertów.	- opinia Zarządu nt. podległego personelu, opinia przewodniczącego Rady o pracy zespołu. - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: cały rok kalendarzowy	- rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie i zakresie obowiązków, -znajomość procedur i tematyki PROW/LEADER - uczestnictwo w posiedzeniach członków rady -przestrzeganie regulaminów, -skuteczność i czytelność procedur.
Ocena przebiegu konkursów.	Zarząd LGD (ocena własna) - uzupełniona oceną zewnętrznych ekspertów.	- ankieta/wywiad z wnioskodawcami, -opinia przewodniczącego Rady o przebiegu oceny - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: cały rok kalendarzowy	-realizacja LSR zgodnie z harmonogramem -jakość świadczonych usług biura - realizacja LSR zgodnie z harmonogramem
efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności	Zarząd LGD (ocena własna) - uzupełniona oceną zewnętrznych ekspertów.	-listy obecności na wydarzeniach i spotkaniach, -sprawozdanie z realizacji konkursów. -warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: cały rok kalendarzowy	-liczba polubień profilu LGD na Facebooku, -ilość osób uczestniczących w wydarzeniach organizowanych przez LGD, -liczba operacji składanych w odpowiedzi na ogłoszenie konkursu.

efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej między LGD – a partnerami krajowymi i zagranicznymi	Zarząd LGD (ocena własna) - uzupełniona oceną zewnętrznych ekspertów.	Sprawozdanie z realizacji projektów współpracy - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: cały rok kalendarzowy	-ilość osób uczestnicząca w wydarzeniach -realizacja projektów zgodnie z harmonogramem -realizacja wskaźników
efektywność planu komunikacji	Zarząd LGD (ocena własna) - uzupełniona oceną zewnętrznych ekspertów.	sprawozdanie osoby odpowiedzialnej za realizacje planu - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: cały rok kalendarzowy	-realizacja wskaźników PK. -realizacja budżetu PK, -Realizacja działań realizowanych w ramach PK,
Dostawy i usługi dla funkcjonowania LGD.	Zarząd LGD (ocena własna) -	sprawozdanie osoby odpowiedzialnej za zakupy - warsztat refleksyjny	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: cały rok kalendarzowy	- jakość produktów wywiązywanie się z umowy dostawców.
Warunki życia w Gminie	Zarząd LGD – uzupełniony oceną ekspertów	Ankieta dla mieszkańców	Czas pomiaru: I kwartał roku następującego po roku ocenianym Okres objęty pomiarem: cały rok kalendarzowy	-opinia nt. jakości i warunków życia w Gminie
Elementy wdrażania LSR podlegające **ewaluacji:**				
stopień realizacji celów i wskaźników Czy LSR osiąga zakładane cele?	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna)	- analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie dostępnych narzędzi statystycznych i wywiadu bezpośredniego z pracownikami biura beneficjentami i wnioskodawcami.	Czas pomiaru: za okres 2016-2018, 2019-2021 oraz 2022-2023 zawsze w pierwszym kwartale roku następnego po okresie.	-znajomość Lokalnej Strategii Rozwoju wśród mieszkańców obszaru LGD, -liczba podpisanych umów na realizację operacji, -stopień realizacji poszczególnych celów (realizacja wskaźników)

stopień realizacji operacji	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna)	- analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie dostępnych narzędzi statystycznych i wywiadu bezpośredniego z pracownikami biura beneficjentami i wnioskodawcami.	Czas pomiaru: za okres 2016-2018, 2019-2021 oraz 2022-2023 zawsze w pierwszym kwartale roku następnego po okresie.	-zgodność z założeniami projektów własnych, -ocena prac podwykonawców, -realizacja założonych wskaźników, -zgodność z harmonogramem i budżetem.
wykorzystanie budżetu.	Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna)	- analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie dostępnych narzędzi statystycznych i wywiadu bezpośredniego z pracownikami biura beneficjentami i wnioskodawcami..	Czas pomiaru: za okres 2016-2018, 2019-2021 oraz 2022-2023 zawsze w pierwszym kwartale roku następnego po okresie.	-stopień wykorzystania budżetu -zgodność z harmonogramem
jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur	Przewodniczący Rady, Zewnętrzni, niezależni eksperci (ocena zewnętrzna)	- analiza przeprowadzona przez ekspertów na podstawie dostępnych narzędzi statystycznych i wywiadu bezpośredniego z pracownikami biura beneficjentami i wnioskodawcami.	Czas pomiaru: za okres 2016-2018, 2019-2021 oraz 2022-2023 zawsze w pierwszym kwartale roku następnego po okresie.	opinia społeczności lokalnej na temat wdrażania LSR i realizowanych operacji
Przykładowe elementy podlegające **monitorowaniu:**				
Plan komunikacji i stosowane w nim narzędzia	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane zebrane z przeprowadzonych konkursów, - rejestr danych,	Na bieżąco	- monitorowanie dotyczyć będzie zainteresowania działaniami informacyjnymi
Stopień wykorzystania budżetu,	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane zebrane z przeprowadzonych konkursów, - rejestr danych,	Na bieżąco	zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem, - stopień wykorzystania funduszy, - wysokość zakontraktowanych środków,
Realizacja projektów grantowych i projektów własnych	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane zebrane od beneficjentów, - rejestr danych, -sprawozdania beneficjentów,	Na bieżąco	- informacje o etapie realizacji, zgodności z harmonogramem i budżetem.

Opinie beneficjentów i interesantów	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane zebrane od beneficjentów za pomocą ankiety,	Na bieżąco	sprawdzać będziemy zadowolenie beneficjentów i osób korzystających z punktu konsultacyjnego.
Stopień realizacji celów i wskaźników LSR	Pracownicy biura LGD (ocena własna)	- dane zebrane z przeprowadzonych konkursów, - rejestr danych,	Na bieżąco	- stopień realizacji wskaźników

Źródło: opracowanie własne.

14.3 Załącznik nr. 4 Plan Działania.

Tabela 30. Plan Działania.

CEL OGÓLNY nr 1 Ograniczenie negatywnego zjawiska migracji z terenu LGD.	Lata	2016-2018			2019-2021			2022 -2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie/zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 1 Poprawa warunków na lokalnym rynku pracy poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i podnoszenie kompetencji mieszkańców.													PROW	
Przedsięwzięcie 1 Bądź przedsiębiorczy wsparcie dla przyszłych przedsiębiorców	Liczba zrealizowanych operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	32	100	1 600 000,00	0	0	0	0	0	0	32	1 600 000,00	PROW	Realizacja LSR 19.2
	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	6	100	600 000,00	0	0	0	0	0	0	6	600 000,00		Realizacja LSR 19.2
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	1	100	70000,00	0	0	0	0	0	0	1	70 000,00		Współpraca 19.3
Przedsięwzięcie 2 Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości na terenie ziemi kraśnickiej	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	11	100	1775000,00	0	0	0	0	0	0	11	1 775 000,00		Realizacja LSR 19.2
Przedsięwzięcie 3	Liczba wyjazdów studyjno-szkoleniowych	1	100	20000,00	0	0	0	0	0	0	1	20 000,00		Aktywizacja 19.4

Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji mieszkańców obszaru LGD na lokalnym rynku pracy	służących poznaniu dobrych praktyk związanych z przedsiębiorczością na terenach wiejskich													
	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	5	100	5000,00	0	0	0	0	0	0	5	5000,00		Aktywizacja 19.4
Razem cel szczegółowy 1				4 070 000,00			0,00			0,00		4 070 000,00		
Cel szczegółowy 2 - Stworzenie warunków do aktywności na rzecz rozwoju lokalnego.													PROW	
Przedsięwzięcie 1 wzmocnienia kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych	Liczba operacji wzmacniających kapitał społeczny	5	100	500000,00	0	0	0	0	0	0	5	500000,00		Realizacja LSR 19.2
Przedsięwzięcie 2 Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców	Liczba operacji o charakterze aktywizacyjnym w tym skierowanych do grup defaworyzowanych	20	100	300000,00	0	0	0	0	0	0	20	300000,00		Realizacja LSR 19.2 - grant

LGD Ziemi Kraśnickiej	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mających na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	0	0	0	8	100	80000,00	0	0	0	8	80000,00		Realizacja LSR 19.2 - grant
	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury	0	0	0	8	100		0	0	0	8			
	Liczba operacji o charakterze międzypokoleniowym służących integracji społecznej	10	100	220000,00	0	0	0	0	0	0	10	220000,00		Realizacja LSR 19.2 - grant
Przedsięwzięcie 3 Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych i lokalnych liderów	Liczba szkoleń	5	100	50000,00	0	0	0	0	0	0	5	50000,00		Realizacja LSR 19.2 - grant
	Liczba Inkubatorów Organizacji Pozarządowych Ziemi Kraśnickiej	1	100	50000,00	0	0	0	0	0	0	1	50000,00		Realizacja LSR -19.2 - projekt własny
	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	2	66,67	2000,00	1	33,33	1000,00	0	0	0	3	3000		Aktywizacja 19.4
Razem cel szczegółowy 2				1122000,00			81000,00			0,00		1203000,00		

Cel szczegółowy 3 - Wzmacnianie pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej.														
Przedsięwzięcie 1 Działania sprzyjające ochronie zdrowia profilaktyce zdrowotnej przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym.	Liczba operacji sprzyjających ochronie zdrowia, profilaktyce zdrowotnej, przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i antyspołecznym	0	0	0	7	100	50000,00	0	0	0	7	50000,00	PROW	Realizacja LSR 19.2 - grant
	Liczba wyjazdów studyjno-szkoleniowych w zakresie dobrych praktyk związanych z ochroną zdrowia, profilaktyką zdrowotną przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym i antyspołecznym	0	0	0	1	100	15000,00	0	0	0	1	15000,00		Aktywizacja 19.4
Razem cel szczegółowy 3				0,00			65000,00			0,00		65000,00		

Cel szczegółowy 4- Poprawa oferty turystycznej na obszarze LGD.													PROW	
Przedsięwzięcie 1 Utworzenie sieci - ziemia kraśnicka	Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	1	100	50 000,00	0	0	0	0	0	0	1	50 000,00		Realizacja LSR 19.2 - projekt własny
	Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie usług turystycznych	5	100		0	0	0	0	0	0	5			
Przedsięwzięcie 2 Promocja oferty turystycznej, walorów przyrodniczo krajobrazowych oraz kulturowych ziemi kraśnickiej.	Liczba publikacji promujących ofertę turystyczną, walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe ziemi kraśnickiej	0	0	0	4	100	200 000,00	0	0	0	4	200 000,00		Realizacja LSR 19.2 - grant
	Liczba wydarzeń/imprez	0	0	0	8			0	0	0	8			
Przedsięwzięcie 3 Wsparcie rozwoju i tworzenie nowych produktów turystycznych w oparciu o	Liczba utworzonych szlaków turystycznych	0	0	0	1	100	50 000,00	0	0	0	1	50 000,00		Realizacja LSR 19.2 - projekt własny 50 tys.
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	0	0	0	1	100	240 000,00	0	0	0	1	240000,00		Współpraca 19.3

innowacyjne pomysły, lokalne tradycje w tym kulinarne oraz lokalne zasoby.	Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	0	0	0	80 km	100		0	0	0	80km			
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	1	100	90 000,00	0	0	0	0	0	0	1	90 000,00		
	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	1	100	25 000,00	0	0	0	0	0	0	1	25 000,00	PROW	Realizacja LSR 19.2
Przedsięwzięcie 4 Wsparcie infrastruktury turystyki i rekreacji Ziemi Kraśnickiej	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	20	100	2250000,00	0	0	0	0	0	0	20	2250000,00	PROW	Realizacja LSR 19.2
	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	4	100		0	0	0	0	0	0	4			
	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	1	100	200000,00	0	0	0	0	0	0	1	200000,00	PROW	Realizacja LSR 19.2
	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	1	50	1000,00	1	50	1000,00	0	0	0	2	2000,00	PROW	Aktywizacja 19.4

Razem cel szczegółowy 4				2 616 000,00			491 000,00			0,00		3 107 000,00		
Cel szczegółowy 5- Wykonanie LSR													PROW	Aktywizacja 19.4
Sprawna realizacja LSR	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	132	80,49	33 000,00	32	19,51	6600,00	0	0	0	164	39 600,00	PROW	Aktywizacja 19.4
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	142	81,14	16700,00	33	18,86	3300,00	0	0	0	175	20000	PROW	Aktywizacja 19.4
	Stopień wykorzystania środków bieżących.	40,97	40,97	715000,00	34,94	34,94	610000,00	24,09	24,09	420400,00	100	1745400,00	PROW	W tym Aktywizacja 19.4: 45 400,00 zł i Koszty bieżące: 1 700 000,00 zł
Razem cel szczegółowy 5				764700,00			619900,00			420400,00		1805000,00		
Razem cel ogólny 1				8572700,00			1256900,00			420400,00		10250000,00		
Razem LSR				8572700,00			1256900,00			420400,00		10250000,00		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													% budżetu poddziałania 52% Realizacja LSR 8 000 000,00	

	4 200 000,00[8]	52%

Źródło: opracowanie własne.

[8] kolorem żółtym zaznaczono poszczególne pozycje składające się na kwotę 4 200 000.00 zł.

14.4 Załącznik nr. 4 Budżet.

Tabela nr 31. Budżet LSR.

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe PLN					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit.b rozporządzenia nr 1303/2013)	8 000 000,00	0,00	0,00	0,00		8 000 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit.c rozporządzenia nr 1303/2013)	400 000,00			0,00		400 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit.d rozporządzenia nr 1303/2013)	1 700 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 700 000,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit.e rozporządzenia nr 1303/2013)	150 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	150 000,00
RAZEM	**10 250 000,00**	0,00	0,00	0,00	0,00	**10 250 000,00**

Tabela 32. Plan Finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014 - 2020

	Wkład EFROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	3 658 725,00	2 091 275,00		5 750 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	1 431 675,00		818325,00	2 250 000,00
Razem	5 090400,00	2 091 275,00	818325,00	**8 000 000,00**

Źródło: opracowanie własne.

14.5 Załącznik NR 5 Plan komunikacji.

Główne cele działań komunikacyjnych wynikające z przeprowadzonej analizy potrzeb/problemów komunikacyjnych

Plan komunikacji z lokalną społecznością na lata 20014-2020 jest dokumentem określającym reguły prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych przez Lokalną Grupę Działania Ziemi Kraśnickiej. Prace nad dokumentem rozpoczęto w biurze LGD. Problemy sygnalizowane przez pracowników LGD oraz wynikające z ewaluacji LSR to przede wszystkim brak środków przekazu docierających skutecznie do większości mieszkańców. Obecnie na terenie LGD dostępne są następujące tytuły gazet i informatorów skierowanych do mieszkańców: Gazeta GŁOS oraz Goniec Kraśnicki – gazeta powiatowa z nakładem ok. 5000 egzemplarzy i zasięgu ogólnopowiatowym. Ponadto istnieją internetowe formy przekazu jest to przede wszystkim strona internetowa LGD, profil Facebook LGD, serwisy gmin i starostwa powiatowego. Strony internetowe gmin czy starostwa nie są popularne wśród wszystkich mieszkańców gminy i nie są skutecznym przekaźnikiem informacji podobnie strona LGD nie dociera do każdej grupy potencjalnych odbiorców. Na terenie LGD kolportowana jest tylko jedna gazeta o zasięgu ponad gminnym, jest to "Goniec Kraśnicki". Analiza nakładu tego najważniejszego na terenie powiatu wydawnictwa pokazuje jednak , że informacja w Gońcu nie dociera do zbyt dużej ilości mieszkańców. Lokalna Grupa Działania wprowadzała własne środki przekazu informacji organizując spotkania informacyjne, akcje plakatowe oraz informowanie mieszkańców bezpośrednio w miejscowościach za pośrednictwem tablic informacyjnych. Frekwencja na spotkaniach nie jest zazwyczaj duża zależy to od gminy, ale generalnie uczestniczy w nich niewiele osób. Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej obejmuje obszar 980 km2 oraz dziewięć gmin w związku z tym nie ma bieżącej (codziennej) możliwości bezpośredniego spotkania z mieszkańcami. Odpowiedzią na zaistniałą sytuację była stała obecność LGD na różnego rodzaju wydarzeniach typu imprezy, festiwale dożynki gminne. Dodatkowo LGD zbudowała bazę informacyjną z adresami przedsiębiorców, lokalnych liderów, działaczy społecznych, sołtysów i prowadzi imienną akcje informacyjną wysyłając informację bezpośrednio do osób, które mogą być zainteresowane przekazywanymi treściami.

Wnioski z przeprowadzonej analizy są następujące:
Problemy:

- Takie kanały informacji jak gazety czy serwisy www gmin nie są skuteczne.
- Trudność mieszkańców w zrozumieniu przekazu oraz brak zainteresowania.
- Brakuje wypracowanych kanałów komunikacji z grupami takimi jak osoby bezrobotne, młodzież, LGD nie ma dużego doświadczenia w korzystaniu z mediów społecznościowych.
- Współpraca ze szkołami jest sporadyczna.
- Mieszkańcy nie są przyzwyczajeni do samodzielnego poszukiwania informacji.

Osiągnięcia:

- Sprawdzają się takie kanały komunikacji jak stoisko LGD na dożynkach, informowanie bezpośrednie (email, telefon, poczta), informowanie mieszkańców przez sołtysów (oblata lub wywieszenie ogłoszenia na tablicy informacyjnej w danej miejscowości).
- Istnieje baza adresowa dotycząca grup docelowych takich jak: przedstawiciele samorządu, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, członków LGD.
- LGD jest marką coraz bardziej rozpoznawalną.

Celem głównym planu komunikacji będzie "Poprawa skuteczności komunikacji LGD Ziemi Kraśnickiej".
Osiągnięcie celu będzie odbywało sie dwutorowo. Po pierwsze poprzez systematyczne rozwijanie potencjału społeczności lokalnych do świadomego osiągania celów strategii. LGD będzie działać w kierunku tworzenia warunków do aktywnego, ciągłego i szeroko rozumianego uczestnictwa społeczności lokalnych w bieżącym wdrażaniu LSR oraz kreowanie lokalnych liderów, którzy dzięki swojemu zaangażowaniu i prowadzonej działalności mogą przyczyniać się do rozwoju całego obszaru i osiągania założonych celów związanych z poprawą aktywności społecznej i rozwoju lokalnej gospodarki. Celem szczegółowym realizacji tego zadania będzie: **"Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działalność LGD"**. Oprócz tego LGD podejmie działania mające na celu prawidłową realizację LSR realizując cele takie jak: **Bieżące informowanie o stanie realizacji LSR, w tym o stopniu osiągania celów i wskaźników**. **Bieżące informowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym o kategoriach preferowanych operacji oraz grup docelowych w największym stopniu realizujących założenia LSR.**
W związku z tym we wszystkich działaniach komunikacyjnych skierowanych do mieszkańców przestrzegana będzie zasada odpowiedniego oznakowania komunikatu informująca o źródłach finansowania z funduszu PROW 2014-2020. Natomiast w celu zachowania odpowiedniej jakości przekazywanych komunikatów LGD podejmie starania, aby informacja była rzetelna, aktualna i zgodna z przepisami prawa. Takie rozwiązanie nadaje komunikacji wspólne ramy i wprowadzi do niej porządek, co sprzyjać będzie skuteczniejszemu dotarciu z przekazem do szerokiego grona odbiorców. Służy to budowaniu wizerunku marki Funduszy Europejskich, ale też Lokalnej Grupy Działania jako nośnika pewnych wartości i korzyści. Takie rozwiązanie nadaje komunikacji wspólne ramy i wprowadzi do niej porządek, co sprzyjać będzie skuteczniejszemu dotarciu z przekazem do szerokiego grona odbiorców.

Działania komunikacyjne oraz odpowiadające im środki przekazu uwzględniające różnorodne rozwiązania komunikacyjne, których atrakcyjność i stopień innowacyjności dostosowane są do poszczególnych adresatów

Informacja skierowana do potencjalnych beneficjentów i beneficjentów jest dostępna non-stop, czyli istnieją kanały i narzędzia komunikacji umożliwiające dotarcie do informacji o każdej porze. Takim rozwiązaniem jest strona internetowa LGD: www.lgdkrasnik.pl System dostępu do informacji jest zdywersyfikowany tak, by zapewnić możliwość dotarcia do informacji na wiele sposobów zarówno pod względem formy, treści jak i zasięgu. Dzięki temu informacja dociera w sposób wielokanałowy. Przykładami takiej różnorodności kanałów dotarcia są: strony internetowe administrowane przez LGD/możliwość kontaktu z pracownikiem Biura LGD, (punktu konsultacyjnego)/wszelkie materiały informacyjne i promocyjne przekazywane do Gmin i lokalnych liderów (sołtysów, przewodniczących Kół Gospodyń Wiejskich, księży) w postaci m. in. broszur, ulotek, tekstu z komunikatem/organizowanie konferencji i szkoleń, które pozwala dotrzeć do ściśle wyselekcjonowanej grupy potencjalnych beneficjentów/media lokalne/przekazywanie informacji pocztą elektroniczną. Analizując informacje płynące z ewaluacji oraz konsultacji społecznych możemy powiedzieć, że LGD nie jest marką szeroko rozpoznawalną wśród grup zidentyfikowanych w LSR jako defaworyzowane. Przyczyny takiego stanu rzeczy to przede wszystkim brak dotychczas oferty dla grup defaworyzowanych. Oddziaływanie LGD nie ma charakteru masowego a beneficjenci to podmioty zinstytucjonalizowane (stowarzyszenia, jst, przedsiębiorcy). Przez to LGD nie istnieje w świadomości szerszej grupy mieszkańców oraz grup defaworyzowanych. Aby zrealizować cel główny należy w szczególności pracować nad osiągnięciem celu szczegółowego planu komunikacyjnego "Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działalność LGD". Należy podjąć działania, które będą cieszyć się zainteresowaniem dużej części społeczności. W poprzednim rozdziale planu określono problemy w dotychczasowej komunikacji. W całej strategii natomiast określono problemy dotykające dużą część lokalnej społeczności. Jednym z takich problemów jest wysokie bezrobocie, niskie zarobki dotykające większość gospodarstw domowych czy brak oferty spędzania wolnego czasu wskazanego w diagnozie szczególnie w odniesieniu do grup dewaforyzowanych.

Przedsięwzięciem, które zostanie wprowadzone, aby zrealizować cel szczegółowy będzie rodzaj kampanii informacyjnej prowadzonej głownie w mediach społecznościowych takich jak Facebook. Podstawowym czynnikiem sukcesu przedsięwzięcia musi być codzienna aktualizacja, danych, szeroka współpraca z przedsiębiorcami oferującymi pracę oraz portalami pośredniczącymi w szukaniu pracy, instytucjami szkoleniowymi realizującymi projekty na terenie LGD i innymi partnerami. Prawidłowo prowadzona kampania przyciągnie wielu młodych ludzi, którzy będą na bieżąco dostawać informacje o możliwości podjęcia pracy, szkoleń, rekreacji czy ciekawego spędzenia czasu w tym oferty LGD . Portal, aby zainteresować szeroką grupę osób informowałby o ofertach pracy, szkoleniach i wydarzeniach także na terenie Kraśnika. Jednocześnie docierając z informacją o ofercie LGD i jej partnerów do mieszkańców Kraśnika, jako potencjalnych turystów czy uczestników wydarzeń z terenu LGD. Działanie skierowane jest głownie do osób posiadających dostęp do Internetu, czas, niekoniecznie zamożnych i w każdym wieku. Poza tym informacja będzie rozprzestrzeniać się poprzez "udostępnianie" i "polubienie" przez uczestników serwisu jak też powtarzana z ust do ust. **Kampania w szczególności sięgnie po osoby młode większość za pomocą telefonów ma ciągły dostęp do mediów społecznościowych, osoby bezrobotne lub poszukujące pracy chcące podnieść kwalifikacje (główny sposób poszukiwania pracy to internet) oraz kobiety samotnie wychowujące dzieci, które także często korzystają z Internetu jako źródła informacji.** Kolejnym sposobem do grup defaworyzowanych obecność cykliczna w szkołach średnich poprzez coroczną organizacje targów pracy i przedsiębiorczości, tutaj główne grupy docelowe to młodzież i osoby bezrobotne.

Dodatkowo nowym kanałem informacji będzie newsletter na stronie LGD. Dodatkowym stymulantem zwiększenia zaangażowania mieszkańców w działalność LGD będzie wydawany biuletyn (1 raz do roku), w którym zostaną zaprezentowane dobre praktyki, informacje bieżące zw. z działalnością LGD. Kolejny cel "Bieżące informowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym o kategoriach preferowanych operacji oraz grup docelowych w największym stopniu realizujących założenia LSR" będzie realizowany w bardziej tradycyjny sposób. Główny nacisk zostanie położony na spotkania informacyjne, poprzedzające każdy nabór wniosków, skierowane bezpośrednio do potencjalnych beneficjentów. Główne formy to spotkania informacyjne w Gminach, i prowadzenie punktu konsultacyjnego w LGD. Podczas spotkań uczestnicy będą otrzymywać notatniki, długopisy oraz teczki na materiały informacyjne. Sposoby komunikowania o mających się wydarzyć spotkaniach oraz naborach lub wydarzeniach, będą opierać się na sprawdzonych kanałach komunikacji. Po pierwsze wykorzystanie istniejącej bazy danych adresowych grupa docelowa: przedsiębiorcy, członkowie organizacji pozarządowych, przedstawiciele jst, lokalni liderzy. Kolejnym kanałem komunikacji będzie stała obecność na imprezach i wydarzeniach o charakterze masowym. Informacje o naborach będą kierowane do całej społeczności (mieszkańców) poprzez akcje plakatową szczególnie na tablicach informacyjnych w miejscowościach. Informacje o naborach i spotkaniach znajda się także na profilu Facebook oraz w lokalnych mediach typu prasa oraz telewizja lokalna. Innowacją na skalę Lokalnej Grupy Działania Ziemi Kraśnickiej będzie również newsletter. Ostatni cel "Bieżące informowanie o stanie realizacji LSR, w tym o stopniu osiągania celów i wskaźników", będzie związany z ewaluacją strategii. Wyniki będą przekazywane bezpośrednio do członków zarządu i partnerów LGD. Informacja będzie stale obecna na stronie www LGD. Dzięki realizacji planu komunikacji Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej zamierza utrzymać mobilizację społeczną w całym kilkuletnim procesie komunikacji w trakcie wdrażania LSR .Dzięki wdrożeniu wszystkich działań z czasem osiągnięty zostanie cel główny planu komunikacji "Poprawa skuteczności komunikacji LGD Ziemi Kraśnickiej".

Przy realizacji Planu Komunikacji będą przestrzegane Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020

Wskazanie głównych adresatów poszczególnych działań komunikacyjnych, tj. grup docelowych

Odbiorcą komunikacji o LSR jest każdy mieszkaniec obszaru działania LGD Ziemi Kraśnickiej. Ich zróżnicowane potrzeby informacyjne narzucają konieczność prowadzenia zróżnicowanej komunikacji. Odbiorcy komunikatów zostaną podzieleni na 3 grupy:

Beneficjenci (faktyczni i potencjalni) – liderzy, którzy poprzez pozyskiwane środki finansowe będą wprowadzać zmiany na obszarze objętym LSR.

Do grupy tej zaliczyć można m.in.: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia,/- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego/ organizacje pozarządowe/ przedsiębiorstwa/ instytucje otoczenia biznesu/instytucje ochrony zdrowia/kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych/spółdzielnie mieszkaniowe/organizacje rolników/ochotnicze straże pożarne/osoby rozpoczynające działalność gospodarczą/sołtysi.

Odbiorcy projektów

Osoby, korzystające bezpośrednio z działań podejmowanych w projekcie aktywnie uczestniczące w operacjach, wśród których szczególne znaczenie mają członkowie grup społecznych stojących przed wyzwaniami/problemami mogącymi ograniczać ich udział w życiu społecznym i gospodarczym; osoby te mogą skorzystać lub korzystają z efektów operacji realizowanych przez liderów zmian. Do grupy tej możemy zaliczyć m.in. : uczestnikami projektów w różnym stopniu są pracownicy wszystkich instytucji, organizacji i przedsiębiorstw wymienionych w segmencie dot. beneficjentów/- członkowie formalnych i nieformalnych grup społecznych (KGW, OSP)/dzieci i młodzież oraz osoby wychowujące małe dzieci lub dzieci niepełnosprawne/osoby zagrożone ubóstwem lub

wykluczeniem społecznym/osoby bezrobotne i zagrożone bezrobociem/osoby powyżej 50. roku życia i osoby o niskich kwalifikacjach/osoby zależne, w tym starsze i niepełnosprawne/osoby oraz instytucje sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3/przedszkola i szkoły prowadzące kształcenie ogólne i zawodowe, ich uczniowie/wychowankowie, słuchacze i nauczyciele/osoby dotknięte niepełnosprawnością.
Odbiorcy rezultatów – mieszkańcy obszaru LSR, turyści, osoby, które skorzystają z rezultatów ze zrealizowanych projektów. Odbiorcy rezultatów (szeroko rozumiana opinia publiczna) rozumiani wszyscy mieszkańcy obszaru działania LGD), a także turyści i inwestorzy jako osoby korzystające bezpośrednio i pośrednio z efektów operacji zrealizowanych z udziałem środków przewidzianych w LSR.
Profil/profile na portalach społecznościowych skierowane będą na przekazywanie informacji dla grup takich jak młodzież, osoby bezrobotne, kobiety w tym samotnie wychowujące dzieci, niepełnosprawni, lokalni działacze i liderzy także grup zmarginalizowanych i przedsiębiorców. Można powiedzieć, że profil będzie adresowany do mieszkańców LGD w szczególności do młodzieży i osób poszukujących pracy, szkoleń, rozwoju, mających potrzebę zaangażowania się w życie społeczne obszaru LGD. Tło przekazu to nie tylko informacje o działaniach LGD ale także informacje o lokalnym rynku ofert pracy, pośrednictwa biznesowego, rozrywki itp.
Spotkania doradcze i informacyjne będą skierowane do potencjalnych beneficjentów czyli przedsiębiorców, przedstawicieli samorządów, przedstawicieli sektora NGO, lokalnych liderów i osób zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej. Dodać należy, że działanie profilu powinno w znaczący sposób powiększyć ilość osób poinformowanych o spotkaniach i szkoleniach towarzyszących naborom. Aby poinformować przedsiębiorców, samorządy i organizacje pozarządowe najskuteczniejszym i podstawowym narzędziem komunikacji będzie korzystanie z bazy adresowej, (wysłanie maila, listu, sms lub wykonanie telefonu). Jako uzupełniające dla tych grup będą ogłoszenia na serwisach www gmin oraz LGD. Także działania poprzez sołtysów bezpośrednio w sołectwach informacja na tablicy ogłoszeń, udział stoiska LGD w imprezach masowych oraz informacje przekazywane w formie newslettera oraz systemu sms.

Zakładane wskaźniki w oparciu o planowany budżet działań komunikacyjnych (finansowanych w ramach poddziałania Koszty bieżące i aktywizacji)

Ponumerowanie celów planu komunikacji pozwoli na zmniejszenie ilości stron tabeli.
Cel 1. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działalność LGD
Cel 2. Bieżące informowanie o stanie realizacji LSR, w tym o stopniu osiągania celów i wskaźników,
Cel 3. Bieżące informowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR, w tym o kategoriach preferowanych operacji oraz grup docelowych w największym stopniu realizujących założenia LSR,

Tabela 33. Szczegóły planu komunikacji.

CEL PLANU KOMUNIKACYJNEGO	Nazwa działania komunikacyjnego	CEL działania komunikacyjnego	Wskaźnik działania komunikacyjnego	jednostka	Źródło danych	Grupy docelowe w tym grupy defaworyzowane	Częstotliwość pomiaru	Wartość bazowa wskaźnika 2016 rok	Wartość docelowa wskaźnika 2020 rok
Cel 1, 2 i 3 pkt.	Strona internetowa LGD	-Zapewnienie informacji mieszkańcom obszaru o działaniach podejmowanych przez LGD -Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR	Liczba odwiedzin stron internetowych administrowanych przez LGD, na których została umieszczona informacja	Szt.	System monitorowania statystyk odwiedzin stron internetowych	Mieszkańcy Potencjalni beneficjenci, Przedsiębiorcy, osoby planujące założyć własną działalność gospodarczą(**w szczególności młodzież, bezrobotni, samotne matki)**, JST, członkowie organizacji 78pozarządowych	Co 6 m-cy	0	40 000 odwiedzin strony
Cel 3 pkt.	Spotkania informacyjne	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez Radę LGD oraz	Liczba uczestników spotkań	osoba	Listy obecności	Potencjalni beneficjenci	Max 2 razy do roku (uzależnione od częstotliwości naborów w danym roku)	0	265 osób

		ogólne zasady pozyskiwania i realizacji projektów finansowanych przez LGD							
Cel 1 pkt.	Spotkania aktywizacyjne	Zapewnienie informacji mieszkańcom obszaru o działaniach podejmowanych przez LGD poprzez organizację lub współorganizację otwartych spotkań	Liczba spotkań	Szt.	Dokumentacja (ulotki, plakaty itp.) zdjęcia	Mieszkańcy obszaru	Co roku	0	10
Cel 1 i 3 ok.	Ogłoszenia w prasie oraz w regionalnej telewizji	Zapewnienie mieszkańcom obszaru informacji o ogłaszanych konkursach, zasadach naboru oraz innych działaniach aktywizacyjnych i informacyjnych	Liczba ogłoszeń	Szt.	Wydruki artykułów/ nagrania planszy informacyjnych w telewizji	Mieszkańcy obszaru Zainteresowani Beneficjenci	Co roku	0	15
Cel 3 pkt.	Doradztwo w Punkcie konsultacyjnym LGD	Wspieranie beneficjentów poprzez doradztwo	Liczba korzystających z doradztwa	osoba	Rejestr doradztwa	Zainteresowani beneficjenci	Co 6-m-cy	0	150
Cel 1 i 3	Świadczenie informacji przez pracowników biura LGD	Przekazywanie informacji lokalnym liderom dot. podejmowanych działań oraz ogłaszanych konkursów	Liczba przekazanych informacji do liderów (KGW, sołtysi, OSP, Parafie)	Szt.	Liczba wysłanych emaili (wydruk z nazwiskiem adresata), liczba telefonów (Rejestr wykonanych rozmów)	Lokalni liderzy	Co 6 m-cy	0	1000

					Liczba wysłanych listów (poczta tradycyjna- książka nadawcza)				
Cel 1 i 3 pkt.	Strony internetowe Urzędów Gmin i innych partnerów LGD	Umieszczanie informacji o ogłoszonych naborach oraz prowadzonej działalności LGD	Liczba zamieszczonych informacji	Szt.	Wydruk ze strony	Mieszkańcy obszaru LGD korzystający z internetu	Co 6 m-cy	0	100
Cel 1 i 3, pkt.	TARGI Pracy i Przedsiębiorczości	Przekazanie informacji o naborach oraz prowadzonej działalności LGD	Liczba spotkań	Szt.	Lista obecności, dokumentacja fotograficzna	**Grupy defaworyzowane (bezrobotni, młodzież samotne matki)**	Co roku	0	5
Cel 1 i 3 pkt.	NEWSLETTER	Przekazanie informacji o naborach oraz prowadzonej działalności LGD	Liczba wysłanych newsletterów	Szt.	Poczta elektroniczna	Mieszkańcy obszaru LGD, Potencjalni Beneficjenci	Co 6-mcy	0	5000
Cel 1 i 3 pkt.	PROFIL na FB	Przekazanie informacji o naborach oraz prowadzonej działalności LGD	Liczba polubień	Osoba	Zrzut ze strony	Mieszkańcy obszaru LGD, Potencjalni Beneficjenci **(w szczególności osoby młode, samotne matki i bezrobotni)**	Co 6 m-cy	0	500
Cel 1 i 3 pkt.	materiały informacyjne	Przekazanie informacji o naborach oraz prowadzonej działalności LGD	Liczba teczek liczba długopisów liczba notatników	szt.	lista z podpisem odebranych materiałów	Mieszkańcy obszaru LGD, Potencjalni Beneficjenci	na każdym spotkaniu	0	1000/ 1000/ 1000/
Cel związany z ewaluacją	Badanie jakości świadczonego doradztwa	Uzyskanie informacji zwrotnej dot. oceny jakości pomocy	Liczba osób, które wypełniły ankietę satysfakcji	Szt.	Liczba ankiet	Zainteresowani Beneficjenci	Co 6-m-cy	0	600

		świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie							

Źródło opracowanie własne.

Planowane efekty działań komunikacyjnych przyporządkowano każdemu działaniu w tabeli powyżej. Głównym rezultatem, którym zmierzymy skuteczność całego planu będzie zapewnienie, że w każdym konkursie wpłynie minimum tyle wniosków, że budżet przewidziany na dany konkurs będzie mniejszy od kwoty oczekiwanych dotacji z wniosków, które wpłyną w odpowiedzi na konkurs.

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu.

Analiza efektywności działań komunikacyjnych przeprowadzana będzie raz do roku, do końca I kwartału następującego po analizowanym roku. Pierwsza analiza przeprowadzona zostanie w I kwartale 2017 r. Dane do analizy zbierane będą podczas warsztatów, szkoleń, wydarzeń, imprez, w ramach ankiet wysyłanych beneficjentom, którzy zrealizowali projekty, ankiet wypełnianych przez osoby korzystające z doradztwa. Pozyskane w ten sposób, przeanalizowane i opracowane dane wykorzystane zostaną do oceny prawidłowości realizacji LSR. Badania zostaną tak przeprowadzone, że dadzą odpowiedź, które z działań należy poprawić, z których ze względu na słabą efektywność zrezygnować, a które zastąpić preferowanymi przez mieszkańców (w okresie realizacji LSR może się okazać, że pojawią się nowe, bardziej nośne metody upowszechniania informacji). Zebrane wnioski pozwolą podjąć decyzję o aktualizacji LSR, procedur, zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD lub Biura LGD. Bieżące monitorowanie skuteczności metod informowania zawartych w planie komunikacyjnym będzie prowadzone za pomocą karty doradztwa, w której zawarte zostanie pytanie otwarte : Skąd Pan/ Pani pozyskał/a informacje o Lokalnej Grupie Działania Krasnystaw Ziemi Kraśnickiej ?
W przypadku gdy efekty z przeprowadzonej kampanii informacyjnej będą niezadawalające Lokalna Grupa Działania rozpocznie procedurę zmierzającą do skorygowania planu komunikacji. LGD ponownie poprosi o wypełnienie ankiety, w której mieszkańcy wskażą środki przekazu, z których pozyskują informacje następnie plan komunikacji zostanie uzupełniony o pozyskane informacje i poddany w całości konsultacjom społecznym. W tym celu zostanie przygotowany odpowiedni formularz. LGD będzie prowadzić stały monitoring osiągania wskaźników produktu i rezultatu planowanych celów. Badanie będzie prowadzone podczas naborów oraz spotkań za pomocą mini ankiety, której pytania będą skierowane na informację skąd uczestnik czy beneficjent dowiedział sie o danym wydarzeniu. Pozwoli to na stałą ocenę skuteczności podejmowanych działań informacyjnych pozwoli też na wzmacnianie bądź rezygnację z nietrafionych kanałów komunikacji. Raz w roku LGD przygotuje raport z dziedziny komunikacji przeznaczony dla zarządu i partnerów LGD, którzy podejmować będą decyzje o kontynuacji lub zmianie dotychczasowego działania w zakresie komunikacji. W przypadku niespełniania wskaźników powołana zostanie komisja ds. realizacji planu komunikacji, w której skład wejdą Prezes Zarządu, przedstawiciele Rady oraz Pełnomocnik WZ). Komisja określi środki zaradcze poprzedzając decyzję konsultacjami społecznymi oraz wynikami monitoringu prowadzonego przez LGD.

Opis wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych, sposobu ich wykorzystania w procesie realizacji LSR.

LGD każdorazowo podczas realizacji działań informacyjnych grupowych takich jak szkolenia, spotkania informacyjne jak też indywidualnych np. działanie punktu konsultacyjnego w LGD, będzie zbierać opinie uczestników o działaniu, funkcjonowaniu LGD.
Pytania zawarte w anonimowej ankiecie dotyczyć będą:

- procedur działania (czytelność, jasność przydatność).
- sposobu obsługi beneficjenta (profesjonalizm, kultura osobista itp.)
- pomysłów na pozytywne zmiany/poprawę różnych działań i funkcjonowania LGD.

W sytuacji zaistnienia istotnych problemów z wdrażaniem LSR, a także potencjalnego pojawienia się sytuacji braku akceptacji społecznej zasad realizacji LSR podjęte zostaną adekwatne środki łącznie z aktualizacją strategii i procedur do zmieniającej się sytuacji. Wystąpienie takich sytuacji zminimalizowano podejmując szerokie konsultacje społeczne celów i wskaźników realizacji LSR. Prowadzenie stałego monitoringu i okresowej ewaluacji powinno rozpoznać problemy z realizacją LSR w ich początkowym stadium tak aby działania zaradcze mogły być wykonywane jak najwcześniej i nie miały charakteru drastycznych zmian. Mogą też zaistnieć problemy natury zewnętrznej, na które LGD nie ma wpływu (kryzys polityczny czy gospodarczy) w takich sytuacjach konieczne będzie przeprowadzenie zmian strategii dostosowujące ją do zaistniałych warunków.
Raport z dziedziny komunikacji wspomniany wyżej, będzie dostępny publicznie na stronach www LGD. Informacje płynące z monitoringu będą wykorzystywane do poprawiania oferty LGD, sposobów docierania do poszczególnych grup docelowych LSR. W przyszłości zgromadzone informacje pomogą docierać z ofertą do mieszkańców obszaru tym beneficjentom, którzy zrealizowali bądź realizują operacje finansowane ze środków LGD w celu promocji efektów tych operacji.

Całkowity budżet przewidziany na działania komunikacyjne w okresie realizacji LSR.

Całkowity budżet planu komunikacji w okresie realizacji LSR to 60 000, 00 zł.